

Muhoksen kunta

Tilinpäätös 2018

TOIMINTAKERTOMUS

Kunnanhallituksen 26.03.2019/ 98 § hyväksymä

Valtuusto 24.6.2019/42 § hyväksymä

MUHOXSEN KUNNAN TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2018

Sisällysluettelo

1. TOIMINTAKERTOMUSTA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET	1
2. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	2
2.1 Kunnanjohtajan katsaus	2
2.2 Kunnan hallinto	3
2.3 Yleinen taloudellinen kehitys.....	4
2.4 Olennaiset muutokset Muhoksen kunnan toiminnassa ja taloudessa	6
2.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	8
2.6 Kunnan henkilöstö.....	8
2.7 Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	9
2.8 Ympäristötekijät.....	9
3. SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	11
4. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTAMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	13
4.1 Tilikauden tuloksen muodostaminen.....	13
4.2 Toiminnan rahoitus	15
5. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET.....	18
6. KOKONAISTULOT JA -MENOT	20
7. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	22
7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	22
7.2 Konsernin toiminnan ohjaus	22
7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	23
7.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	24
7.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	25
8. KESKEISET LIITETIEDOT.....	29
9. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	30
9.1. Tilikauden tuloksen käsittely.....	30
9.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	30
10. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	30
10.1 Seurantaa koskeva sääntely	30
10.2 Tavoitteiden toteutuminen.....	31
10.3.1 Käyttötalouden toteutuminen	36
10.3.1.1 Konsernipalveluiden toimintakertomus.....	36

10.3.1.2 Hyvinvointipalveluiden toimintakertomus.....	49
10.3.1.3 Sosiaali- ja terveystieteiden toimintakertomus.....	60
10.3.1.4 Teknisten palveluiden toimintakertomus	71
10.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	85
10.3.3 Investointiosan toteutuminen.....	88
10.3.4 Rahoitusosan toteutuminen.....	94
10.3.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	95
Liite 1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	97

1. TOIMINTAKERTOMUSTA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

Toimintakertomuksen antamisesta vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja (KuntaL 115 §). Toimintakertomuksessa annetaan tiedot kunnan toiminnan kehittymisestä koskevista seikoista (KPL 3:1 §). Kunnan toimintakertomuksen erityisenä tehtävänä on selvittää valtuuston talousarviossa hyväksymisen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa (KuntaL 115 §). Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa kunnan tai kuntakonsernin taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa. Kunnanhallituksen on lisäksi toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi (KuntaL 115 §)

Kuntalain 113 §:n mukaan kunnan tilinpäätökseen kuuluvat tase, tulolaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös.

Toimintakertomusta laadittaessa on noudatettu työ- ja elinkeinoministeriön Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

2. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

2.1 Kunnanjohtajan katsaus

Kunnallistalouden tilanne vuoden 2018 osalta oli heikentynyt edellisestä vuodesta. Kuntaliiton ennakoilmoituksen mukaan yli 200 kunnista tekee alijäämäisen tilinpäätöksen. Vuoden 2018 tulos oli 1,365 M€ negatiivinen (v.2017 tulos oli lähes 0,7 M€ positiivinen) eli selkeästi heikompi kuin edellisenä vuonna.

Verotilitysten suunta oli vielä alkuvuoden aikana selkeästi ylöspäin ollen vielä lokakuun 2018 lopussa n. 0,9 M€ suurempi kuin vuonna 2017. Vuoden 2018 talousarvion verotulokohdan toteutuminen alittui lähes 0,5 M€:lla talousarvioon nähden. Toimintakate kasvoi vuodesta 2017 vuoteen 2018 noin 2,2 M€:lla. Vuoden 2018 vuosikate oli lähes 2 M€. Vuosikatteella pystyttiin kattamaan 67 % vuoden 2018 bruttoinvestoinneista, jotka olivat n. 3 M€. Vuonna 2018 pitkäaikainen lainakanta kasvoi 1,9 M€:lla eli 211 €/as. Lisälainanotto paransi kunnan maksuvalmiutta 1,2 M€:lla. Talouden suhteen vuosi 2018 oli kokonaisuutena negatiivinen.

Talouden seurantaa on edelleen tarkasteltu etenkin tulojen: toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet kehittymisen arvioinnissa. Palveluostojen kulut etenkin erikoissairaanhoidon osalta ovat olleet vuonna 2018 kielteistä, koska kustannukset eivät ole pysyneet edellisten vuosien tasolla.

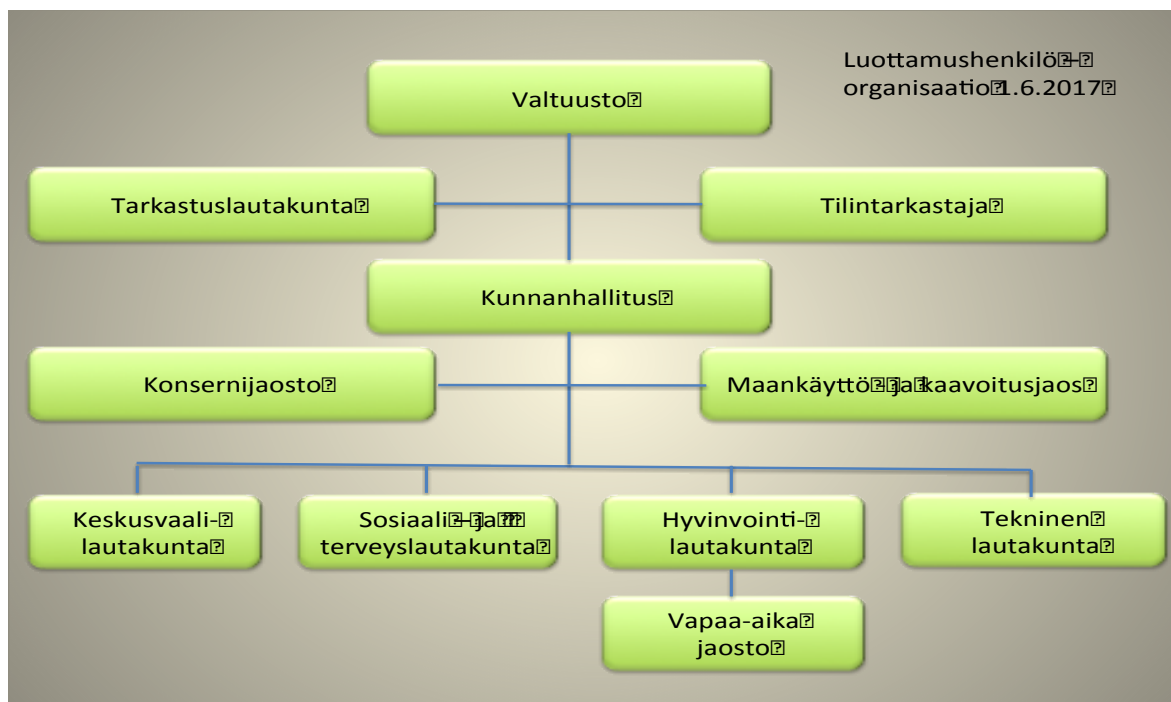
Vuoden 2018 aikana sote- ja maakuntauudistusta valmisteltiin edelleen ministeriöissä, maakunnissa ja myös kunnissa. Kevään 2019 aikana sote- ja maakuntauudistus ei ehtinyt nykyisen eduskunnan käsittelyyn joten asia siirtyy uuden huhtikuussa 2019 valittavalle eduskunnalle. Sote- ja maakuntauudistuksen käynnistymisen ajankohta on tällä hetkellä epäselvä.

Muhokselle perustettiin vuoden 2018 aikana yhteensä 42 uutta yritystä. Samaan aikaan kuitenkin lakkautettiin 38 yritystä eli nettolisäystä oli neljä (4) yritystä. Elokuussa 2018 käynnistyi kunnantoimiston yhteydessä yhteisötila, joka sai nimekseen KUMMA. Tilaa hallinnoi Muhoksen Yrittäjät ry. Tilaa voivat käyttää eri toimijat (etätyöntekijät, järjestöt, seurat yms.) ilmaiseksi.

Työttömyystilanne Muhoksella parani vuoden 2018 aikana ollen vuoden lopussa 9,4 % (2017: 11,4 %). Muhoksen työttömyysaste oli kuitenkin 1,4 %-yksikköä alle Pohjois-Pohjanmaan keskiarvon, joka oli vastaavana aikana 10,8 % (2017: 12,8 %).

Muhoksen väkiluku väheni viime vuonna 41 henkilöllä ollen 31.12.2018 yhteensä 8977 asukasta. Syntyneiden määrä on alentunut jo useiden vuosien ajan noin sadan lapsen tasolle.

2.2 Kunnan hallinto

Johtavat viranhaltijat ja sijaiset

Kunnanjohtajana on toiminut Jukka Syvävirta. Kunnanjohtajan sijaisina on toiminut hallinto- ja talousjohtaja Rauno Maaninka ja hallintopäällikkö Rauno Piippo.

Konsernipalveluiden toimialuejohtajana on toiminut hallinto- ja talousjohtaja Rauno Maaninka.

Hyvinvointipalveluiden toimialajohtajana ja hyvinvointijohtajana on toiminut Juha Valta 1.1.-30.7.2018, jonka jälkeen hän on ollut loppuvuoden virkavapaalla. Hänen sijaisenaan kertomusvuonna on toiminut Juha Piirala 1.8. – 31.12.2018.

Sosiaali- ja terveystalveluiden toimialajohtajana on toiminut sosiaali- ja terveystalvelujohtaja Merja Honkanen.

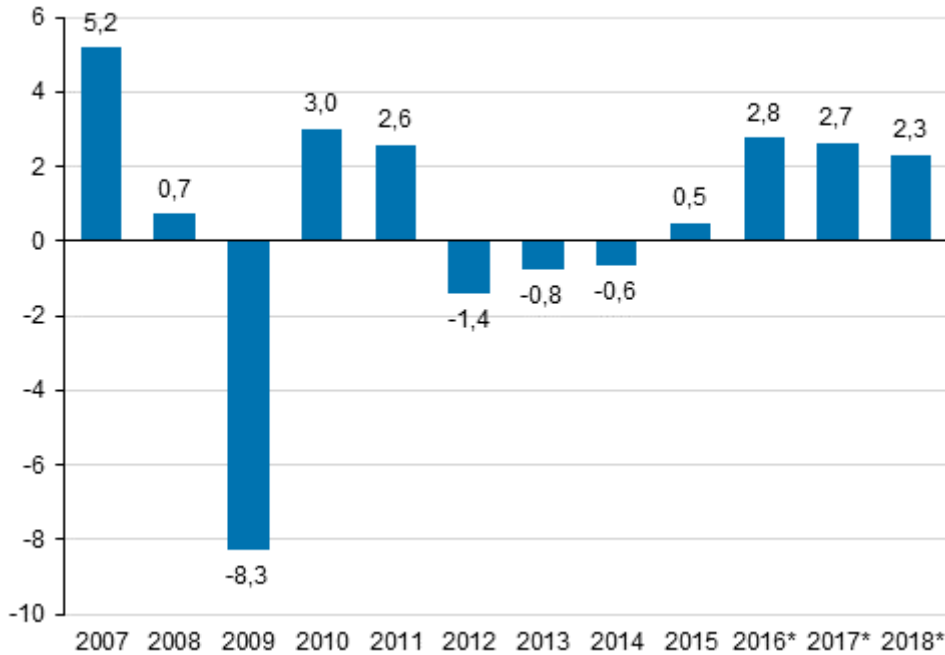
Teknisten palvelujen vs. toimialajohtajana on toiminut 1.1. - 30.7.2018 Aulis Kokko, jolloin Mikko Kari on ollut virkavapaalla. 1.8.2018 lukien toimialajohtajana on toiminut tekninen johtaja Mikko Kari.

2.3 Yleinen taloudellinen kehitys

Bruttokansantuote kasvoi 2,3 prosenttia vuonna 2018

Bruttokansantuotteen volyymi kasvoi 2,3 prosenttia vuonna 2018 Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan. Kasvu tarkentui hieman helmikuun lopussa julkaistuista tiedoista (oli 2,2 prosenttia). Vuosi 2018 oli kolmas peräkkäinen vuosi kun bruttokansantuote kasvoi selvästi. Tämän kasvun myötä bruttokansantuotteen volyymi ylitti finanssikriisiä edeltävän huippuvuoden 2008 tason.

Bruttokansantuotteen volyymin vuosimuutos, prosenttia

Kansantalouden kysyntä ja tarjonta

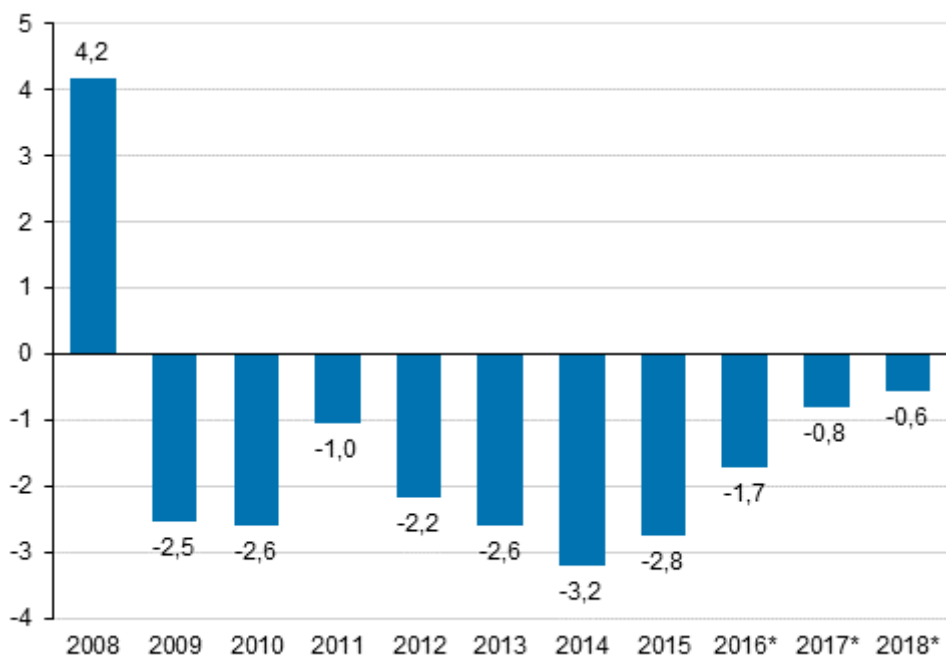
Kysyntäeristä investoinnit kasvoivat käyvin hinnoin 6,1 prosenttia ja vienti 5,5 prosenttia vuonna 2018. Kysyntäeristä suurin eli yksityiset kulutusmenot kasvoivat 2,7 prosenttia 124,8 miljardiin euroon. Varastojen arvo kasvoi voimakkaasti vuonna 2018, mutta varastotiedot ovat vielä luonteeltaan ennakkolliset. Kiintein hinnoin investoinnit kasvoivat 3,2 prosenttia ja vienti 1,5 prosenttia. Viennin hinnat nousivat 4 prosenttia.

Kansantalouden tuotantoa kuvaava bruttokansantuote, 234 miljardia euroa, oli käyvin hinnoin laskettuna 4,3 prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuonna 2017. Bruttokansantuotteen volyymin kasvu oli 2,3 prosenttia. Talouden kokonaistarjonta koostuu kotimaisen tuotannon lisäksi tuonnista, joten tuonnin kasvu vähentää tarvetta kotimaisen tuotannon kasvulle. Tuonnin arvo kasvoi 7,9 prosenttia vuonna 2018. Tuonnin volyymi nousi 4,2 prosenttia ja tuontituotteiden hinnat nousivat 3,5 prosenttia. Tavaroiden ja palveluiden nettoviennin arvo oli 1,3 miljardia euroa alijäämäinen. Vientihintojen noustessa tuontihintoja nopeammin bruttokansantuloon kohdistuva vaihtosuhteivaikutus oli positiivinen.

Julkisyhteisöjen alijäämä pieneni edelleen

Julkisyhteisöjen rahoitusasema eli nettoluotonanto oli 1,3 miljardia euroa alijäämäinen. Edellisenä vuonna alijäämä oli 1,8 miljardia euroa. Alijäämä oli 0,6 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Tilastokeskus julkistaa EU:n komissiolle toimitettavat alijäämä- ja velkatiedot 18.4.2019.

Julkisyhteisöjen ylijäämä / alijäämä suhteessa bruttokansantuotteeseen, prosenttia

Valtionhallinnon alijäämä oli 2,7 miljardia euroa, kun se edellisenä vuonna oli 4,1 miljardia euroa. Alijäämää pienensi erityisesti verotulojen kasvu. Paikallishallinnon (kuntien ja kuntayhtymien ym.) alijäämä kasvoi ennakkotietojen mukaan 1,8 miljardiin euroon.

Työeläkelaitosten ylijäämä kasvoi 2,0 miljardista 2,5 miljardiin euroon, vaikka työeläkelaitosten maksamien eläkkeiden määrä jatkoi kasvuaan. Ylijäämään ei lasketa mukaan sijoitusten arvonmuutoksia. Muut sosiaaliturvarahastot olivat 0,7 miljardia euroa ylijäämäisiä.

Julkisen talouden osuus bruttoarvonlisäyksestä oli 18,3 prosenttia vuonna 2018, mikä on 0,3 prosenttiyksikköä enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kotitalouksien säästämisaste kääntyi positiiviseksi

Kotitalouksien oikaistu reaalitylo kasvoi 4,0 prosenttia. Siihen luetaan mukaan myös hyvinvointipalvelut eli julkisyhteisöjen ja järjestöjen kotitalouksien hyväksi tuottamat yksilölliset palvelut kuten koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut.

Kotitalouksien saamat palkat ja palkkiot kasvoivat nimellisesti 4,6 prosenttia. Kotitalouksien kulutusmenot olivat 3 prosentin kasvussa ja kotitalouksien säästö kääntyi 0,7 miljardia euroa positiiviseksi (-1,1 miljardia vuonna 2017). Säästämisaste oli 0,6 prosenttia”.

(Lähde Tilastokeskus: kansantalouden tilinpito 16.3.2019)

Elinkeinotoimintojen uudet käytänteet toiminnassa; elinkeinotiimi-toimintamalli on vakiintunut perustuen kiinteään yhteistyöhön kunnan, Humanpolis Oy:n, Muhoksen yrittäjien ja Uusyrityskeskuksen edustajien kesken. Vuoden 2018 elokuussa aloitti määräaikainen elinvoimakoordinaattori. Elinkeinotiimi ja elinvoimakoordinaattori tuottivat myös elinkeinopalveluita / elinkeinoneuvontaa muhoslaisille yrittäjille. Haastavista talouden näkymistä huolimatta Muhoksella perustettiin 42 uutta yritystä.

2.4 Olennaiset muutokset Muhoksen kunnan toiminnassa ja taloudessa

Toimintavuonna toteutettiin investointiohjelma, joka oli normaalia pienempi. Suurimmat investointikohteet vuonna 2018 olivat: Kunnanviraston peruskorjauksen loppuunsaattaminen (541.000 €), ICT-hankinnat (369.000 €), Ponkilan alueen kunnostaminen (335.000 €), Paloaseman ensivastetilojen laajennus (181.000 €) ja Laukka-Päivärinne kevyenliikenteen väylän aloittaminen (300.000 €)

Seutuyhteistyö on vuoden 2018 aikana ollut melko vähäistä muutaman vuoden takaisin vuosiin verrattuna. Seudulla on aloitettu uuden MALPE-sopimuksen valmistelu.

Toimintamenojen osalta voidaan todeta, että suurin menoerä henkilöstömenot alittuivat noin 200.000 €:lla talousarvioon nähden. Ostopalvelut (sisältäen erikoissairaanhoidon) toteutui 101,4 % talousarviosta. Alijäämä vuodelle 2018 on 1,3 miljoonaa euroa. Talousarviossa suunniteltu alijäämä ylittyi n. 0,3 miljoonalla eurolla. Taseessa on tilikausien ylijäämää noin 3,3 miljoonaa euroa.

Vuoden 2018 toteutuneet bruttoinvestoinnit olivat 3,0 miljoonaa euroa. Budjetoidut investoinnit olivat 3,2 miljoonaa euroa, joten investoinnit alittuivat kokonaisuutena. Vuoden aikana on otettu 10,0 miljoonaa euroa uutta pitkäaikaista lainaa ja vanhoja lainoja on lyhennetty 8.054 miljoonaa euroa. Muhoksen kunnan kokonaislainakanta lisääntyi n. 1,9 miljoonalla eurolla. Kokonaisvelka on 43.854 miljoonaa euroa ja velka per kuntalainen on 4885 euroa.

Vuoden 2018 aikana on toteutettu edellisen valtuuston helmikuussa 2016 hyväksymää suunnitelmaa talouden tasapainottamiseksi. Verotulojen kehitys loppuvuoden 2018 on ollut negatiivinen johtuen mm. suurista veronpalautuksista kuntalaisille joulukuussa 2018. Lisäksi Kuntaliiton verotulokehikko ennusti verotulokehityksen liian optimistisesti.

Konsernin tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen laadinta on toteutettu voimassaolevan lainsäädännön mukaisesti. Konsernin tulos oli alijäämäinen. Tytäryhtiöistä Muhoksen Vesihuolto Oy:n tulos oli ylijäämäinen 24.135 €.

Muhoksen kunnalla ei ole merkittäviä, raportoitavia tutkimus- tai kehitystoimintoja.

Merkittävät poikkeamat tilinpäätösvouden talousarvioon, joita ei ole esitetty valtuustolle talousarviomuutoksina ovat seuraavat:

- Koko kunnan tasolla toimintatuotot ylittyivät 2,3 %, palvelujen ostot ylittyivät 1,4 %, aineet tarvikkeet ja tavarat ylittyivät 0,3 %, avustukset alittuivat 1,4 % ja vuokratulot alittuivat 12,7, muut toimintakulut alittuivat 3,4 %. Eli kokonaisuutena tuloslaskelman toimintakuluihin liittyvät tiliryhmät **ylittyivät** talousarvioon nähden 0,2%.

Sitovuustasojen talousarvioylitykset, joita ei ole käsitelty valtuustossa

Sitovuustaso	Tulomääräraha €	Menomääräraha €
Konsernipalvelut		
Vaalit	-13 153	
Lomituspalvelut	-139 866	
Työterveyspalvelut		-42 870
Hyvinvointipalvelut		
Hallinto		-47 689
Kirkonkylän koulu	-1 593	
Muu perusopetus	-469	42 529
Yläkoulu	-36 594	-7 110
Varhaiskasvatus	-46 642	
Hallinto/vapaa-aikapalvelut	-2 500	
Kulttuuri		-17 244
Oulujoki-opisto (nettoyks.)		-48 357
Nuoriso	-5 785	
Liikuntapalvelut	-12 667	-6 850
Jäähalli	-3 872	-3 335
Ulkoliikuntapaikat		-21 578
Sosiaali- ja terveysterveyst		
Sosiaalityö	-27 862	
Vammaispalvelu		-281 664
Vanhustyö	-97 925	
Sairaanhoito		-86 445
Neuvola		
Hammashoito		-55 694
Terveyskeskussairaala		-98 024
Erikoissairaanhoito		-318 078
Tekniset palvelut		
Hallinto		-23 614
Ruoka- ja siivouspalv.(nettoyks.)		-717
Rakennukset		-47 930
Rakennusvalvonta		-33 378

2.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Talousarvioasiakirjassa vuodelle 2017 esitetty investointiohjelma, muuttuu sitä mukaa kun hankkeiden suunnittelu etenee. Tällä hetkellä ei ole tiedossa vuoden investointiohjelmaan merkittäviä poikkeamia.

Vuoden 2016 aikana on hyväksytty suunnitelma talouden tasapainottamiseksi. Lähtökohtana suunnitelmien laadintaan on ollut tieto siitä, että tuleva valtionosuusjärjestelmän uudistus pienentää valtionosuutta Muhoksen osalta.

2.6 Kunnan henkilöstö

Muhoksen kunnan henkilöstömäärä 31.12.2018 oli 815 (henkilöstömäärä vuonna 2017 oli 803). Kokonaismuutos edelliseen tilinpäätökseen on + 1,4 %.

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2018	2017
Konsernipalvelut	146	139
Hyvinvointipalvelut	349	345
Sosiaali- ja terveystalvelut	234	235
Tekniset palvelut	86	84
Yhteensä	815	803

Palkat ja palkkiot käyttötaloudessa ovat yhteensä 31.091.286 €

Palkalliset sairauspoissaolot ovat 34,53 % palkallisista poissaoloista tämä vastaa 13.434 päivää (2017 / 11.033 päivää). Sairauspoissaolojen määrä vaihtelee suuresti eri hallintokuntien kesken. Keskimäärin jokainen työntekijä on ollut 17 päivää palkallisella sairauslomalla. Työtaturmien määrää vuonna 2018 oli 22 josta työmatkataturmia 0 kpl ja lomituksen tapaturmia oli 10. Vanhuuseläkkeelle siirtyi 14 henkilöä ja täydelle työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyi 4 henkilöä. Osa-työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyi 8 henkilöä.

Kunnassa on laadittu työilmapiiri- ja työtyytyväisyyskyselyt vuonna 2018. Tilikaudesta 2018 tehdään erillinen henkilöstöraportti. Kunnanhallitus käsittelee raportin keväällä 2019. Raportti käsitellään valtuustossa 2019.

2.7 Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Muhoksen kunnan keskeiset riskit ja epävarmuustekijät liittyvät kuntarakennemuutokseen, talouteen, ja investointeihin.

Muhoksen kunnan keskeinen riski liittyy rahoitusperustan epävarmuustekijöihin. Kunnan investointiohjelma on raskas ja johtaa kunnan velkaantumiseen. Myös Muhoksella on viime vuosina keskusteltu paljonkin eri kiinteistöjen sisäilman laatuun liittyvistä asioista. Kuntaan on perustettu omia sisäilmatyöryhmiä.

Liitetiedoissa on annettu selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta.

Tulevien vuosien osalta voidaan todeta, että tulorahoituksella tulee pystyä kattamaan toteutettavia investointeja. Vuonna 2018 on uutta lainaa otettu noin 1,9 m€ enemmän kuin vanhaa lainaa on lyhennetty. Vuoden 2018 lopussa rahavarat olivat 2.526.126 € (2017 254.299 €). Muhoksen kunnan pitkäaikainen lainakanta on 43.8 miljoonaa € ja siitä on muuttuvakorkoista lainaa 3,08 % ja kiinteäkorkoista lainaa 96,92 %. Kiinteäkorkoisten osuus on kasvanut, koska viimeisten vuosien aikana otettujen lainojen kiinteät korot ovat olleet alhaiset ja samalla on voitu myös pienentää korkoriskin vaikutusta. Tulevien vuosien investoinneista johtuva velkaantuminen on merkittävä taloudellinen riskitekijä.

Kunnan vapaaehtoiset vakuutusmaksut v. 2018 ovat yhteensä n. 13.710 € (summassa ei mukana lakisääteisiä vakuutuksia). Kunta kilpailutti vuonna 2017 kaikki vakuutukset jolloin saatiin merkittävä alennus kaikkiin vakuutusmaksuihin. Kunnalla on vakuutus myös toiminnan keskeytymisen varalta.

Muhoksen kunnalla ei ole toimintakertomuksen laatimisen ajankohtana käynnissä merkittäviä oikeudenkäyntejä. Ostoliikenteen osalta korkein hallinto-oikeus on antanut ratkaisunsa, jonka mukaan valitus on hylätty. Ostoliikenteen osalta kunnalle on kuitenkin esitetty vahingonkorvausvaatimus, jonka käsittely on vielä kesken.

2.8 Ympäristötekijät

Muhoksen kunnan ympäristöviranomaisena toimii Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos.

Muhoksella sijaitsevan Kestinkankaan kaatopaikka on suljettu ympäristöluvan mukaisesti. Sulkemistyöt ovat valmistuneet ja työt vastaanotettu 3.12.2013. Kaatopaikan ympäristöluvan mukaiset jälkihoito- ja tarkkailuvelvoitteet jatkuvat edelleen. Kaatopaikan jätteenkäsittelykentän, tieyhteyden kunnostus ja pintavesien hallintaan liittyviä parannuksia on toteutettu viime vuosien aikana. Taseessa on purkamaton varaus töiden loppuunsaattamiseen 78.666,78 €. Kustannusarvion mukaan varaus kattaa sulkemisesta aiheutuvat kustannukset.

Muhoksen kunnan alueella ei sattunut vuonna 2018 merkittäviä ympäristövahinkoja. Muhoksen kunta ei ole tehnyt erillistä ympäristöraporttia.

3. SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt keväällä 2015 (30.3.2015 §21) laaditun pysyvääsmääräyksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeesta. Ohjeen mukaisesti toimielin ja sen alainen johtava viranhaltija vastaavat toiminnan sisäisestä valvonnasta. Toiminnot on järjestettävä siten, että kaikilla tasoilla on riittävä sisäinen valvonta. Sisäisen valvonnan toimintamallia on koulutettu esimieskoulutusten yhteydessä. Tilinpäätös- ja toimintakertomuskäsittelyn yhteydessä luottamustoimielimet ovat arvioineet sisäistä valvontaa omien hallintokuntiensa osalta.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Toimialueiden osalta sisäinen valvonta toimii toimialueilta saatujen selvitysten perusteella kohtalaisen hyvin, mutta jonkin verran poikkeamia on havaittu.

Sisäistä valvontaa toteutetaan sähköisen Dynasty-asianhallintajärjestelmän avulla siten, että viranhaltijaorganisaatio toimii sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti. Viranhaltijapäätösten ja toimielinpäätösten osalta otto-oikeuden käyttöä on tehostettu asianhallintajärjestelmän avulla, jolloin toimielinten ja viranhaltijoiden mahdollisuudet puuttua tehtyihin päätöksiin ovat parantuneet oleellisesti. Sisäiseen valvontaan liittyviä kokonaisuuksia on koulutettu ja tullaan kouluttamaan esimieskoulutuksissa myös tulevina vuosina.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Kirjanpidon järjestelmistä saadaan vertailukelpoista taloustietoa ajallaan päätöksenteon tueksi. Investointien toteutuksen suunnitelmavalmiuteen, aikataulutukseen ja kustannusten hallintaan on kiinnitetty enemmän huomiota ja hankkeita pyritään ennustamalla ohjaamaan tavoitteelliseen lopputulokseen. Investointien rahoitukseen liittyviin muutostarpeisiin on reagoitu nopeasti muuttamalla hankkeiden yleisaikatauluja ja laajuutta, jaksottamalla kustannuksia ja hakemalla taloudellisesti ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisinta ratkaisua. Tarvittaessa havaittuihin ongelmiin on puututtu talousarvion muutoksilla ja muutosesityksillä.

Myös käyttötalouden seuranta on lisätty, mutta siitä huolimatta on myös käyttötalouden puolella jonkin verran talousarvioylityksiä, joita ei ole käsitelty päätöksenteossa. Syynä ylityksiin on suhteellisen suuri sitovuustasojen lukumäärä. Tämän vuoksi korjaavat toimenpiteet ylityksien

minimoimiseksi tulisi käsitellä toimielimissä välittömästi. Em. toimenpiteillä varmistetaan myös rahoituksen riittävyys.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskien kartoituksen osalta on hallintokunnissa tehty toimenpiteitä, mutta työtä on vielä kehitettävä systemaattisempaan suuntaan. Etenkin henkilöstöriskien merkitys niissä organisaatio-osissa, joissa ammattitaitoisen sijaisten saaminen esim. pitkäaikaisissa sairauspoissaolosuhteissa aiheuttaa palvelutuotannolle huomattaviakin riskitekijöitä. Tulevaisuudessa palvelutuotannon riskinä on ammattitaitoisen henkilöstön riittävyys ja oikea kohdentuminen. Sote- ja maakuntauudistus tuo aikanaan toteutuessaan lisäksi merkittävän muutoksen palvelutuotantoon.

Organisaation jokainen taso vastaa omalta osaltaan riskienhallinnasta.

Sopimustoiminta

Sopimuseurannan varmistamiseksi on sähköisen asiahallintajärjestelmään liitetty ns. sopimusosio, joka mahdollistaa entistä paremmin olemassa olevien sopimusten seuranta. Järjestelmä myös ns. hälyttää viranhaltijalle jos sopimus vaatii toimenpiteitä.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Muhoksen kunnalla ei ole erillistä organisaatiota tai viranhaltijaa, jonka vastuulla on sisäinen valvonta. Valvontavastuu on jaettu organisaatiossa jokaiselle viranhaltijalle ja erityisesti johtavassa asemassa olevalle viranhaltijalle. Sisäisen valvonnan ohjetta on koulutettu esimiehille.

Jokainen toimielin laatii sisäisen valvonnan ohjeen perusteella arvion siitä miten sisäinen valvonta on toteutunut ja onko havaittavissa puutteita. Toimielinten lausunnot huomioidaan kun laaditaan toimintakertomuksen sisäisen valvonnan arviointia.

4. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTAMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

Tässä osiossa on esitetty tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma toimintakaudelta. Lisäksi on esitetty edellisen tilikauden vertailu ja tunnusluvut.

4.1 Tilikauden tuloksen muodostaminen

Muhoksen kunnan tuloslaskelma 2018

	Joulukuu 2017 tilinpäätös	Joulukuu 2017 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Käyttö-%
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	8 466 223	8 466 223	7 973 944	7 941 335	99,6 %
Maksutuotot	2 979 643	2 979 643	2 870 257	3 036 850	105,8 %
Tuet ja avustukset	399 988	399 988	438 695	479 016	109,2 %
Vuokratuotot	1 235 826	1 235 826	1 241 414	1 292 232	104,1 %
Muut toimintatuotot	158 975	158 975	127 850	197 391	154,4 %
Valmistus omaan käyttöön	-709	-709	0	0	0,0 %
TOIMINTATUOTOT	13 239 946	13 239 946	12 652 160	12 946 824	102,3 %
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-29 685 864	-29 685 864	-30 280 377	-30 091 286	99,4 %
Palvelujen ostot	-26 153 169	-26 153 169	-27 056 148	-27 429 662	101,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 418 952	-3 418 952	-3 525 463	-3 536 880	100,3 %
Avustukset	-4 251 566	-4 251 566	-4 404 265	-4 344 033	98,6 %
Vuokrat	-118 204	-118 204	-190 007	-165 930	87,3 %
Muut toimintakulut	-258 761	-258 761	-186 836	-180 494	96,6 %
TOIMINTAKULUT	-63 886 516	-63 886 516	-65 643 096	-65 748 285	100,2 %
TOIMINTAKATE	-50 646 570	-50 646 570	-52 990 936	-52 801 461	99,6 %
Verotulot	29 836 741	29 836 741	30 562 750	30 082 545	98,4 %
Valtionosuudet	25 352 947	25 352 947	24 993 607	24 940 797	99,8 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-256 136	-256 136	-315 200	-244 005	77,4 %
VUOSIKATE	4 286 982	4 286 982	2 250 221	1 977 876	87,9 %
Poistot ja arvonalentumiset	-3 623 721	-3 623 721	-3 250 866	-3 367 956	103,6 %
TILIKAUDEN TULOS	663 261	663 261	-1 000 645	-1 390 080	138,9 %
Poistoeron lisäys/vähennys	26 119	26 119	0	25 020	0,0 %
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	689 380	689 380	-1 000 645	-1 365 060	136,4 %

Tuloslaskelman tunnusluvut

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	Tp 2018	Tp 2017
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	19,69	20,73
Vuosikate/Poistot, %	58,73	135,11
Vuosikate,eur/asukas	220,33	475,38
Asukasmäärä	8977	9018

Toimintatuottojen %-osuus toimintakuluista

(=100 * toimintatuotot / toimintakulut – valmistus omaan käyttöön) (*ulkoinen kirjanpito)

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus on riittävä.

Vuosikate % poistosta

(= 100 * vuosikate / poistot)

Tunnusluvun ollessa 100 % voidaan katsoa kunnan tulo-rahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää päteväenä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Tulo-rahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen kun vuosikate alittaa poistot. Vuosikatteen ollessa alijäämäinen kunnan tulo-rahoitus on heikko.

Vuosikate € / asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo-rahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat vuosikatetavoitteen määrittämiseen kunnassa.

4.2 Toiminnan rahoitus

	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Joulukuu 2017 tilinpäätös
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
VUOSIKATE	1 977 876	4 286 982
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	-122 602	-125 056
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 855 274	4 161 926
INVESTOINTIMENOT	-3 012 620	-6 105 012
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	7 316	46 000
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	362 530	306 225
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 642 773	-5 752 786
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-787 499	-1 590 861
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	5 470	-20 000
Pitkäaikaisten lainojen muutos	1 945 640	4 076 194
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-500 000	-3 000 000
LAINAKANNAN MUUTOKSET	1 445 640	1 076 194
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	6 344	6 056
Vaihto-omaisuuden muutos	6 970	-5 221
Saamisten muutos	173 511	633 478
Korottomien velkojen muutos	424 110	154 652
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	610 935	788 966
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	2 062 044	1 845 159
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 274 545	254 299
RAHAVARAT 31.12.	2 526 126	1 251 581
RAHAVARAT 1.1.	1 251 581	997 283
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 274 545	254 299

Rahoituslaskelman tunnusluvut

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	TP 2018	TP 2017
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-19 294	-18 326
Investointien tulorahoitus, %	65,81	70,75
Lainanhoitokate	0,27	0,46
Kassan riittävyys, pv	6	5
Asukasmäärä	8977	9018

Investointien tulorahoitus-%

(= 100 * vuosikate / investointien omahankintameno)

Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Lainanhoitokate

(= (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys päivissä

(= 365 * kassavarat / kassasta maksut)

Tunnusluku ilmaisee, montako päivää kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Maksuvalmiutta loppuvuoden osalta paransi talousarviolainanotto.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Muhoksen kunta	2014	2015	2016	2017	2018
Toiminnan ja investointien rahavirta, 1000€	-4 173	-12373	-370	-1591	-787
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, 1000€				19 294	

Tulorahoituksen korjauserät rahoituslaskelmassa vuonna 2018 sisältävät pakollisten varausten muutosta -2.668,38 € ja käyttöomaisuuden myyntivoitot -119.933,68 € yhteensä -122.602,06 €. Toiminnan ja investointien rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman, sen välitulosten ja niistä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tavoitteena investointien omarahoitus eli toiminnan ja investointien rahavirran kertymän tulisi olla vähintään 0 viiden vuoden tarkastelukauden lopussa.

5. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Joulukuu 2017 tilinpäätös
Aineettomat hyödykkeet	543 760	630 434
Aineelliset hyödykkeet	63 196 459	63 496 728
Sijoitukset	9 162 659	9 386 434
PYSYVÄT VASTAAVAT	72 902 878	73 513 597
Lahjoitusrahastojen varat	296 233	296 975
Muut toimeksiantojen varat	23 111	23 301
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	319 344	320 276
Aineet ja tarvikkeet	59 569	66 538
Vaihto-omaisuus	59 569	66 538
Pitkäaikaiset saamiset	5 613 137	5 832 116
Lyhytaikaiset saamiset	2 254 886	2 209 418
Saamiset	7 868 022	8 041 534
Osakkeet ja osuudet	0	2 541
Rahoitusarvopaperit	0	2 541
Rahat ja pankkisaamiset	2 526 126	1 249 040
VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 453 718	9 359 654
VASTAAVAA	83 675 939	83 193 526
Peruspääoma	27 287 120	27 287 120
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	4 601 498	3 912 118
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 365 060	689 380
OMA PÄÄOMA	30 523 558	31 888 618
POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUKSET	166 959	191 979
PAKOLLISET VARAUKSET	70 895	73 563
TOIMEKSIANTOJEN PAAOMAT	439 739	434 327
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	29 602 746	28 198 838
Lainat julkisyhteisöiltä	864 138	1 280 086
Saadut ennakot	14 801	40 154
Pitkäaikainen	30 481 685	29 519 078
Joukkovelkakirjalainat	5 000 000	5 500 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 971 092	7 014 056
Lainat julkisyhteisöiltä	415 948	415 304
Saadut ennakot	216 817	170 670
Ostovelat	4 050 868	3 867 598
Muut velat	596 229	575 262
Siirtovelat	3 742 149	3 543 071
Lyhytaikainen	21 993 103	21 085 961
VIERAS PÄÄOMA	52 474 788	50 605 038
VASTATTAVAA	83 675 939	83 193 526

TASEEN TUNNUSLUVUT:	 Tp 2018	 Tp 2017
Omavaraisuusaste, %	36,78	38,72
Suhteellinen velkaantuneisuus %	76,86	73,64
Kertynyt ylijäämä, 1000 €	3236	4 601
Kertynyt ylijäämä €/asukas	360	510
Lainakanta 31.12., 1000 €		
	43 854	42 408
Lainat 31.12. €/asukas	4 885	4 703
Lainasaamiset 31.12., eur	75 000	70 000
Asukasmäärä	8977	9018

Omavaraisuusaste %

(= $100 * (\text{oma pääoma} + \text{kertynyt poistoero} + \text{vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$)

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 % omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntatalouden merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus - %

(= $100 * (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot})$)

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä, €/asukas (alijäämä / asukas)

Lainakanta 31.12. t€

(= vieras pääoma – (saadut ennakot – lyhytaikaisen vieraan pääoman osto- ja siirtovelat))

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat euroa / asukas

Lainasaamiset 31.12 t€

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

6. KOKONAISTULOT JA -MENOT

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

MUHOXEN KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT				
TULOT			€	%
Varsinainen toiminta				
	Toimintatuotot		12 946 824,03	16,52 %
	Verotulot		30 082 544,92	38,38 %
	Valtionosuudet		24 940 797,00	31,82 %
	Korkotuotot		129 873,77	0,17 %
	Muut rahoitustuotot		29 596,82	0,04 %
	Satunnaiset tuotot		0,00	0,00 %
	Tulorahoituksen korjauserät:			0,00 %
		- pakollisen varauksen muutos	-2 668,38	0,00 %
		- Käyttöomaisuuden myyntivoit	-119933,68	-0,15 %
	Investoinnit		0	0,00 %
			0	0,00 %
		Rahoitusosuudet investointimen	7 316,07	0,01 %
		Käyttöomaisuuden myyntitulot	362 530,43	0,46 %
Rahoitustoiminta				
	Antolainasaamisten vähennykset		7 409,60	0,01 %
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys		10 000 000,00	12,76 %
	Lyhytaikaisten lainojen lisäys			0,00 %
	Oman pääoman lisäykset		0,00	0,00 %
Kokonais tulot yhteensä			78 384 290,58	100,00 %

MENOT	€	%
Varsinainen toiminta		
Toimintakulut	65 748 284,94	84,60 %
- valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00 %
Arvonlisäveron takaisinperintä	0,00	0,00 %
Korkokulut	403 436,60	0,52 %
Muut rahoituskulut	39,03	0,00 %
Satunnaiset kulut	0,00	0,00 %
Tulorahoituksen korjaukset:	0	0,00 %
+/- pakollisten varausten muutos	0,00	0,00 %
- käyttöomaisuuden myyntitappiot	0,00	0,00 %
- aikaisempien vuosien korjaus		
Investoinnit		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	3 012 619,57	3,88 %
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	1 940,00	0,00 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	8 054 360,28	10,36 %
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	500 000,00	0,64 %
Oman pääoman vähennykset		0,00 %
Kokonaismenot yhteensä	77 720 680,42	100,00 %

7. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Toimintakertomuksessa esitetään yhdistelmä kunnan tytär-, osakkuus- ja muista omistusyhteisyyksistä sekä kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä.

7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistely konsernitilinpäätöksessä	
	Yhdistely (kpl)	Ei Yhdistely (kpl)
Tytäryhteisöt	2	
Muut yhtiöt:		
Muhoksen vesihuolto Oy (100 %)		
Mimminetti Oy (100 %)		
Kuntayhtymät	3	
Pohjois-Pohjanmaan liitto (2,09 %)		
Oulun seudun ammattillisen koulutuksen kuntayhtymä (3,65 %)		
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (2,56 %)		
Osakkuusyhteisöt (< 50 %)		1
Kiinteistö Oy Muhoksen Vanhustentalot (23,07 %)		
Humanpolis Oy (33 %)		
Muut omistusyhteisyyshyhteisöt	2	
Hirsijärven Vesi Oy (50 %)		
Kiinteistö Oy Piilorivi (50 %)		
Yhteensä	7	1

7.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konsernin toiminnan ohjaus tapahtuu valtuuston hyväksymän konserniohjeen perusteella.

Muhoksen Vesihuolto Oy:n tavoitteet velan lyhennyksen ja koron maksun osalta toteutuivat. Tavoitteena oli lainan lyhennys 100.000 € ja korko 100.000 €

Talousarviovuodelle 2018 asetettujen Muhoksen Vesihuolto Oy:n tavoitteiden toteutuminen:

1. Tavoitteena saada vesilaitoksen varmuusluokitus vuonna 2020 tasolle 1 (paras taso/virallinen varmuusluokitus)

Vesilaitoksen varmuusluokitus on tasolla 1 (paras taso / virallinen varmuusluokitus) ja laitoksen varavoiman saanti on turvattu sekä veden jakelun että viemäröinnin kriittisiin kohteisiin. Varmuusluokitus on ainakin tasolla 2, mutta varaveden saanti ei kata koko kapasiteettitarvetta ja energian saanti voi väliaikaisesti vaarantua myös kriittisissä kohteissa. Vedenhankintaa ei ole varmistettu, tai varmuusluokka on 0 eikä energian saantia ole varmistettu.

Saavutetaan, uusi vedenottamo rakenteilla Karho-ojalle.

2. Tavoitteena laskuttamattoman veden määrän saaminen alle 10 %:iin (nyt 10 – 20 %) sekä tavoitteena vuotovesien määrän aleneminen alle 15 %:iin (nyt 15 – 30 %), näihin tavoitteisiin pyritään pääsemään verkoston määrätietoisella saneerauksella.

Ei saavutettu, mutta edistystä on tapahtunut.

3. Muhoksen Vesihuolto Oy:n tavoite on kehittää vesihuoltoa alueellaan yhdyskunta kehitystä vastaavasti.

Tavoite saavutettiin.

4. Tavoitteena on toimittaa asiakkaille puhdasta pohjavettä kohtuukustannuksin ja huolehtia viemäröinnistä terveyden- ja ympäristösuojelun kannalta asianmukaisesti ja taloudellisesti.

Tavoite saavutettiin.

5. Muhoksen Vesihuollon tavoite lyhentää velkaansa seuraavien vuosien aikana on seuraava:
Vuosi Lyhennys

2018 100.000 €

2019 100.000 €

Tavoite saavutettiin.

Velkapääoman korko oli vuonna 2018 kiinteä 100.000 €.

7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuosi 2018 oli kunnan 100 % omistaman Muhoksen Vesihuolto Oy:n kuudestoista kokonainen toimintavuosi. Muhoksen Vesihuolto Oy:n liikevaihto kasvoi 1,5 % (n. 1,7 miljoonaa euroa) ja tilikauden 2018 tulos oli voitollinen 24 135,87 euroa. Yhtiö tuloutti toimintavuonna Muhoksen kunnalle korkotuloja 100.000 € edestä sekä lyhensi lainaa kunnalle 100.000 euroa.

Uusia kiinteistöjä liitettiin vuoden aikana 27 kappaletta. Vesi- ja viemärikiinnitys 10 kiinteistöä, vesikiinnitys 5 kiinteistöä ja viemärikiinnityksiä 12 kiinteistöä. Kiinnitys määrä vuoden lopussa oli 3.366 vesikiinnitystä ja 2.050 viemärikiinnitystä. Yhtiö on toimintavuosien aikana rakentanut 721 vesikiinnitystä ja 820 viemärikiinnitystä.

Vesijohtoverkostoa rakennettiin 1,0 km ja vesijohtoverkoston kokonaispituus oli vuoden lopussa 262 km. Viemäriverkostoa rakennettiin 2,0 km ja viemäriverkoston kokonaispituus oli vuoden lopussa 146 km. Viemäri- ja vesiverkostoa saneerattiin 0,3 km. Viemäriverkoston vuotovesimäärien pienentämiseen vaikuttavia korjauksia suoritettiin kaivoja korottamalla tulvaherkillä alueilla.

Jätevesi pumppaamoissa oli myös merkittäviä korjaustarpeita. Asemakaava-alueen vanhoja runkoventtiileitä vaihdettiin uusiin. Päivänpaisteenmaan kaava-alueen rakentamista jatkettiin. Tulevina vuosina on tarkoitus saneerata verkostoa ja toteuttaa uusia hankkeita yhteistyössä kunnan kanssa.

Valvontatutkimusohjelman mukaisten tutkimustulosten mukaan veden laatu täytti talousvesiasetuksen mukaiset laatuvaatimukset ja laatusuositukset. Käyttökatkoksia vesi- ja viemäriverkostossa oli vuoden aikana vähäinen määrä.

Kiinteistö Oy Muhoskylmä on ollut Muhoksen kunnan omistama vuokrataloyhtiö, jossa on 7 asuntoa. Kiinteistö Oy Muhoskylmä on saatu myytyä vuonna 2018 ulkopuoliselle, koska asukkaita on ollut vain muutama.

7.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnan osalta Muhoksen kunnassa toteutetaan jo vuosien ajan käytössä ollutta tytäryhtiön toiminnan ja talouden seurannan yhteydessä tehtävää valvontaa, joka tapahtuu tytäryhtiön johdon kanssa pidettävissä vuotuisissa palaverissa ja erillisillä raporteilla, joita toimitetaan konsernijaostolle.

Vuoden 2018 tavoitteet valtuuston hyväksyi kuntastrategian hyväksymisen yhteydessä 18.12.2017. Konserniohjeiden päivitys toteutettiin vuoden 2018 aikana konsernijaoston ohjauksessa. Konserniohje hyväksyttiin valtuustossa 25.6.2018 § 47.

7.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA	2018	2017
TOIMINTATUOTOT	32 609 468	32 126 964
TOIMINTAKULUT	-86 278 980	-83 487 917
OSUUS OSAKKUUSYHT VOITOSTA/TAPPIOSTA	38 244	34 450
TOIMINTAKATE	-53 631 268	-51 326 503
VEROTULOT	30 082 545	29 836 741
VALTIONOSUUDET	27 466 780	27 679 413
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT		
KORKOTUOTOT	30 789	36 581
MUUT RAHOITUSTUOTOT	66 652	45 903
KORKOKULUT	-421 322	-445 169
MUUT RAHOITUSKULUT	-11 843	-2 928
VUOSIKATE	3 582 333	5 824 038
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-4 759 332	-4 527 470
ARVONALENTUMISET	-68 683	-487 255
SATUNNAISET ERÄT	482 763	0
TILIKAUDEN TULOS	-762 918	809 312
TILINPÄÄTÖSSIIRROT	-50 012	39 645
TILIKAUDEN VEROT	-2 419	-2 863
LASKENNALLISET VEROT	-3 666	-6 495
VÄHEMMISTÖOSUUDET	-2 873	-2 479
TILIKAUDEN YLJ-/ALIÄÄMÄ	-821 888	837 121

Tunnusluvut:	Tp 2018	Tp 2017
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	38	38
Vuosikate/poistot, %	75	129
Vuosikate €/asukas	399	646
Asukasmäärä	8977	9018

Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

KONSERNIN RAHOITUSLASKEMA	2018	2017
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
VUOSIKATE	3 582 334	5 824 038
SATUNNAISET ERÄT	482 763	0
TILIKAUDEN VEROT	-2 419	-2 863
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	-621 954	-149 652
	<u>3 440 723</u>	<u>5 671 523</u>
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-4 901 246	-7 875 649
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	64 921	90 430
PYSYVIEN VAST.HYÖDYKK.LUOVUTUSTULOT	1 088 056	517 849
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	<u>-3 748 268</u>	<u>-7 267 370</u>
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-307 545	-1 595 847
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	-1 940	0
LAINAKANNAN MUUTOKSET	9 659	0
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	10 680 591	11 796 726
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-9 449 537	-7 339 046
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	-500 000	-3 000 000
LAINAKANNAN MUUTOKSET	<u>731 054</u>	<u>1 457 679</u>
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	0	3 650
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUT	6 311	6 047
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	12 395	-48 651
SAAMISTEN MUUTOS	-58 825	516 098
KOROTT. PITKÄ- JA LYHYTAIK. VELK.MUUTOS	613 540	678 360
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	<u>573 421</u>	<u>1 151 854</u>
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	1 312 194	2 613 183
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 004 648	1 017 336
RAHAVARAT 31.12.	6 147 405	5 142 756
RAHAVARAT 1.1.	5 142 756	4 125 420
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 004 648	1 017 336

Tunnusluvut:	Tp 2018	Tp 2017
Toiminnan ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta,1000 €	-16.600	-17.168
Investointien tulorahoitus, %	74	75
Lainanhoitokate	0,73	0,58
Kassan riittävyys	22	19

Konsernitase ja sen tunnusluvut

KONSERNITASE	2018	2017
VASTAAVAA		
<i>PYSYVÄT VASTAAVAT</i>		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
AINEETTOMAT OIKEUDET	227 611	253 765
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	583 244	510 251
ENNAKKOMAKSUT	95 491	67 669
	<u>906 346</u>	<u>831 684</u>
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
MAA- JA VESIALUEET	9 922 042	9 849 660
RAKENNUKSET	53 281 601	53 087 318
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	11 733 661	10 893 328
KONEET JA KALUSTO	2 649 735	2 814 006
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	142 756	143 167
ENNAKKOMAKS JA KESKENER HANKINNAT	1 064 242	2 670 941
	<u>78 794 036</u>	<u>79 458 419</u>
SIJOITUKSET		
OSAKKUUSYHTEISÖOSUUDET	693 145	653 070
MUUT OSAKKEET JA OSUUDET	1 824 978	2 012 639
JOUKKOVELKAKIRJALAINASAAMISET		
MUUT LAINASAAMISET	53 732	55 981
MUUT SAAMISET	167 570	174 073
	<u>2 739 426</u>	<u>2 895 762</u>
<i>TOIMEKSIANTOJEN VARAT</i>		
VALTION TOIMEKSIANNOT	98 706	136 002
LAHJOITUSRAHASTOJEN ERITYISKATTEET	302 085	302 357
MUUT TOIMEKSIANTOJEN VARAT	203 508	163 228
	<u>604 299</u>	<u>601 587</u>
<i>VAIHTUVAT VASTAAVAT</i>		
VAIHTO-OMAISUUS		
AINEET JA TARVIKKEET	231 024	231 891
KESKENERÄISET TUOTTEET	2 495	2 640
VALMIIT TUOTTEET/TAVARAT	142 323	153 705
	<u>375 842</u>	<u>388 236</u>
SAAMISET		
PITKÄAIK SAAMISET		
MYYNTISAAMISET	550 637	669 616
MUUT SAAMISET	75 316	75 316
SIIRTOSAAMISET	2 823	2 612
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
MYYNTISAAMISET	3 362 526	3 384 236
LAINASAAMISET	572 467	398 606
MUUT SAAMISET	848 697	784 732
SIIRTOSAAMISET	297 520	327 386
	<u>5 709 986</u>	<u>5 642 505</u>
RAHOITUSARVOPAPERIT		
OSAKKEET JA OSUUDET	269	2 810
SIJOITUKSET RAHAMARKK INSTRUMENTTEIHIN	184 424	160 509
	<u>184 693</u>	<u>163 319</u>
RAHAT JA PANKKISAAMISET	<u>5 962 712</u>	<u>4 979 437</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	95 277 340	94 960 950

VASTATTAVAA	2018	2017
<i>OMA PÄÄOMA</i>		
PERUSPÄÄOMA	27 287 120	27 287 120
SÄÄTIÖIDEN JA YHD PERUSPÄÄOMAT	4 322	4 322
LIITTYMISMAKSURAHASTO	579 600	579 600
MUUT OMAT RAHASTOT	229 029	207 465
EDELLISTEN TILIK:N YLIJÄÄMÄ	3 953 958	3 182 901
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-821 888	837 121
	<u>31 232 141</u>	<u>32 098 529</u>
<i>VÄHEMMISTÖOSUUDET</i>	44 174	41 301
<i>PAKOLLISET VARAUKSET</i>		
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	1 005 377	984 797
<i>TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT</i>		
VALTION TOIMEKSIANNOT	98 706	136 002
LAHOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	305 030	305 413
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	321 883	274 948
OPPIIASVAROJEN PÄÄOMAT	210	443
	<u>725 829</u>	<u>716 805</u>
<i>VIERAS PÄÄOMA</i>		
<i>PITKÄAIKAINEN</i>		
LAINAT RAH - JA VAK LAITOKSILTA	32 605 988	31 463 775
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	864 138	2 081 287
SAADUT ENNAKOT	14 801	40 154
MUUT VELAT/LIITT MAKSUT JA MUUT VELAT	2 028 272	1 979 531
	<u>35 513 199</u>	<u>35 564 746</u>
<i>LYHYTAIKAINEN</i>		
LAINAT RAH -JA VAK LAITOKSILTA	8 657 381	7 464 753
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	415 948	468 717
LAINAT MUILTA LUONTONANTAJILTA	5 000 000	5 500 000
SAADUT ENNAKOT	219 143	181 352
OSTOVELAT	5 050 772	5 091 603
MUUT VELAT/LIITT MAKSUT JA MUUT VELAT	940 973	880 613
SIIRTOVELAT	6 463 526	5 950 855
LASKENNALLISET VEROVELAT LA	8 876	16 878
	<u>26 756 620</u>	<u>25 554 771</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	95 277 340	94 960 950

Konsernitaseen tunnusluvut	2018	2017
Omavaraisuusaste, %	32,86	33,92
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	68,81	67,58
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	69,84	69,06
Kertynyt ylijäämä, €	3 953 958	4 020 022
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	440,45	445,78
Konsernin lainakanta 31.12. 1000€	47 543	46 979
Konsernin lainat, €/asukas	5 296	5 209
Konsernin lainasaamiset 31.12.	53 732	55 981
Konsernin henkilöstömäärä	821	809
Kunnan asukasmäärä	8977	9018

8. KESKEISET LIITETIEDOT

Kunnan ja konserni tilinpäätöksen liitetiedot esitetään kokonaisuudessaan tasekirjassa.

9. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMEPITEET

9.1. Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalaki 69 toteaa seuraavaa: ”Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.”

Tilikauden 2018 tulos on 1.390.080 euroa. Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelyksi seuraavaa: Tuloutetaan tehtyä poistoeroa 25.020 euroa. Tilikauden alijäämä 1.365.060 euroa siirretään taseen tilikauden yli/alijäämättilille.

9.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Tilikauden 2018 osalta on noudatettu valtuuston 29.2.2016 / 9 § hyväksymää suunnitelmaa talouden tasapainottamiseksi. Lainsäädännöllistä velvoitetta (kattamattomia alijäämiä) kunnalla ei ole laatia suunnitelmaa. Suunnitelma päätettiin kuitenkin laatia jotta kunta paremmin pystyy vastaamaan tuleviin haasteisiin.

10. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

10.1 Seuranta koskeva sääntely

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloushoidossa on noudatettava talousarviota. Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutumisvertailusta on lisäksi käytävä ilmi onko menot, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla (KuntaL 113 §). Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin rahavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Selvityksen laadinnan yhteydessä on noudatettu työ- ja elinkeinoministeriön Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

10.2 Tavoitteiden toteutuminen

Muhoksen valtuusto on hyväksynyt kuluvalle valtuustokaudella kuntastrategian 18.12.2017. Muhoksen kunnan strategian seuranta toteutetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian tavoitteiden osalta seuraavasti vuoden 2018 osalta seuraavasti:

STRATEGIAN TOTEUTUMINEN 1-12/2018

Asukkaat ja hyvinvointi

- 1) Kaavoituskatsaus:
- 2) Kuntamarkkinointi:
- 3) Asunto-ohjelma:
- 4) Muuttotutkimus 2 - 4 v välein:

Toteuma 1-12 2018

Toteutunut
 Luovutettu neljä ok-tonttia,
 Ei ole edennyt vielä
 Toteutettu kevään 2018 aikana

Kunnan hyvinvointijohtaminen

- Hyvinvointikertomus osana johtamista: Käynnistetty laajan hyvinvointikertomuksen laadinta
  - LAPE-muutosohjelma: Toteutuu ohjelman mukaisesti
  - liikenneturvallisuustyö: Työryhmän kokoonpano päivitetty – toimijatyön optio tilattu vuodelle 2019
- Nopeat tietoverkon rahoitus ja järjestäminen: Laajakaista-hanke edennyt – toteutus 2019-2020
- Säännöllisesti toteutettavat kuntalais- ja aluetil.: Kyselytunti toteutettiin syyskuussa 2018
- Kunnan avustusjärj. uusiminen ja käyttöönotto 2018: Ei ole edennyt vielä
- Kylien markkinointi ja tilojen hyödyntäminen: Ei ole edennyt vielä

Ylikunnallisen yhteistyön aktiivinen kehittäminen: Arkkitehtiyhteistyö, mittausoiminta ja Ekolakeus toteutunut

Talous

1) Talousarvio ja taloussuunnitelma:	TP2018 vuosikate jäi alle poistojen
2) Investointien tot.ohjelma 2018 – 2021:	OK
3) Kunnan talouden tasapainotus selvitys:	Voimassa olevan mukainen
4) Uudet toiminta- ja rahoitusmallit: yhteistoiminnallinen KVR-toteutus	Varikko hankittu leasing-mallilla, lukion
5) Palvelujen tuotteistaminen:	Ei ole edennyt

Kuntalaisten palvelut

Varhaiskasvatussuunnitelma:	Toteutetaan vuonna 2019
Opetuksen kehittämissuunnitelma (KESU):	Suunnittelussa
Uusi Peruskoulu – hanke:	Suunnittelussa
LAPE-muutosohjelma:	Toteutuu ohjelman mukaisesti
Kulttuuripoliittinen ohjelma	Valmistelussa
Liikuntapaikkaselvitys osana investointisuunnittelua:	Toteutunut (ajan tasalla)
Vapaa-aikatoimen kehittämissuunnitelma (KESU):	Valmistelussa
Ikäpoliittinen ohjelma:	Valmistelussa
Kunnan asunto-ohjelma:	Ei ole edennyt vielä
Koko kunta ikäihmisten-hanke:	Voimaa vanhuuteen-hanke käynnissä
Muutosjohtamisen ohjelma:	Maakuntaudistuksen esimiesvalmennus käynnistynyt
Hallintosääntö ja toimintarakenteen muutostyö:	Muutos hyväksytty valtuustossa 6/2018
Edunvalvonta MAKU-uudistuksen valmistelussa:	Osallistuttu valmistelutyöryhmiin

Henkilöstö

Rekrytointikyselyt esimiehille:	Ei ole tehty vielä
Työyhteisöjen vuosittaiset koulutussuunnitelmat:	Valmistunut vuodelle 2019
Osaamiskartoitukset:	Kehityskeskusteluissa koulutustarve-kohta
Kunnan työhyvinvointiohjelman keskeisiä tavoitteita toimenpiteiksi:	
• esimiesten työkykyjohtaminen:	Varhaisen tuen malli otetaan käyttöön 1.1.2019
• avoimen vuorovaikutuksen kehittäminen työyhteisöissä: Työyhteisöselvitysten yhteydessä	

• kannustavan palkkauksen kehittäminen:	Valmistelussa
Asuminen ja maankäyttö	
Keskustan osayleiskaavojen uudistaminen:	Käsitelty valtuustossa 6/2018. Lainvoimainen.
Kaavoituskatsaukset:	Toteutunut
Oulujoki/Muhos kunnostamissuunnitelma	Toimenpiteet Oumo-hankkeiden kautta
Energiatehokkuussuunnitelma ja toimenpiteet:	Aurinkovoimalan tuotto hyvä, Jäähallin energiaselvitys, palvelutuotannosta poistuneita kiinteistöjä myyty, katuvalaistusta uusittu LED-valoilla
Henkilökuljetusten kehittämishanke:	Ei ole käynnistynyt – P-P yhteinen hanke käynnistymässä
Pyöräily-, jalankulku- ja ulkoilureittiverkosto:	Seudullinen pyöräilyn pääreitissuunnitelma. Ulkoilureitit liikuntapaikkasuunnitelmassa
Liikenteen turvallisuussuunnitelma:	ELY:n linjaus: ei uusita vaan nykyistä pidetään ajan tasalla
MALPE-aiesopimus 2020 – 2023:	Valmistelu käynnistynyt seudulla
Elinvoima-ohjelma	Käynnistynyt syksyllä 2018 – valmis helmikuu 2019
MUHOS-mallin tehokkaampi hyödyntäminen ja edelleen kehittäminen (elinkeinoyhteistyö paikallisen yrittäjäjärjestön kanssa):	Edennyt hyvin.
Energiatehokas kuntamallin markkinointi:	Hinku-ohjelman ja Väre-hankkeen kautta
Energiasopimuksen täytäntöönpano:	Edetään Motivan sopimuksen mukaisesti
Kunnan työllisyysohjelma:	Valmistelussa 2018/2019 kun lainsäädäntö valmistuu
Kuntouttavan valmennuksen mallien hyödyntäminen:	Vuoden aikana lähes 100 osallistujaa
MUTAVA-hanke:	Valmistelussa Utajärven ja Vaalan kanssa
Seudullinen työllisyysyhteistyö:	Ei ole edennyt

10.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava. Lähtökohtaisesti kaikki valtuuston talousarviossa asettamat tavoitteet ovat sitovia siten, että ne on tarkoitettu toteutettavaksi. Jos tavoitteet eivät ole saavutettavissa talouden perusteissa tapahtuneista muutoksista johtuen, on valtuuston hyväksyttävä myös tavoitteita koskevat muutokset. Tavoitteet asetetaan valtuusto ja lautakunta tasolle.

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat. Määräraha on valtuuston toimitelmille antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen.

Toimitelmällä on valtuutus käyttää sille talousarviossa osoitettu määräraha määrättyyn käyttötarkoitukseen tai määrätyn tavoitteen toteuttamiseen. Toimitelin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Määrärahan siirrosta sitovuustasojen välillä päättää valtuusto ja toimintojen sisällä muutoksista päättävät lautakunnat (konsernipalveluiden osalta kunnanhallitus). Kunnanhallituksen määrärahoissa olevien harkinnanvaraisten toiminta-avustusten mahdollisesta siirrosta toiseen hallintokuntaan päättää kunnanhallitus.

Valtuusto on hyväksynyt talousarvioraamin 2018 yhteydessä talousarvion yleissitovuustason.. Talousarviota suunniteltaessa tulo- ja menokasvuprosentit ovat sitovia lautakuntatasolla. Lautakunnat määrittelevät omat tarkemmat toimintatasoiset sitovuustasot. Valtuusto vahvistaa talousarvion yhteydessä toimintojen sitovat bruttoperiaatteen mukaiset tulo- ja menoarviot (euromääräiset). Poikkeuksen meno- ja tuloarviositovuuteen ovat ruoka- ja siivouspalvelut, työterveyshuolto, Oulujoki-opisto ja lomituspalvelut, jotka ovat nettobudjetissa.

Valtuuston nähden sitovat erät ovat bruttoperiaatteen mukaan toimintatuotot yhdessä sekä toimintamenot yhdessä. Nettoperiaatteen mukaan valtuuston nähden sitovaa on käyttökate. Poistot sekä laskennalliset erät eivät ole valtuuston nähden sitovia.

Projekti-määrärahat on budjetoitu konsernipalveluiden alle kohtaan strateginen johto. Projekteille tulee aina perustaa oma kustannuspaikka talouden seurannan helpottamiseksi. Muutkin hallintokunnat voivat talousarviovuoden puitteissa perustaa projekteja, jotka liittyvät suoraan oman toiminnan kehittämiseen. Muiden hallintokuntien hankkeet on sijoitettava keskitetysti oman hallinnon sitovuustasolle.

Tuloslaskelmaosassa budjetoidaan valtuuston nähden sitovat tulosvaikutteiset tuloarviot ja määrärahat, joita ei ole budjetoitu hallintokunnille. Seuraavat erät ovat sitovia: verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot, satunnaiset erät sekä tilinpäätössiirrot.

Rahoitusosassa valtuuston nähden sitovia eriä ovat antolainauksen muutokset, lainakannan muutokset ja oman pääoman muutokset.

Investointiosassa valtuuston nähden sitovia ovat kaikki yksittäiset hankkeet jotka on lueteltu tässä asiakirjassa. Valtuuston nähden sitovaa on hankkeen kokonaisarvo, määräraha vuodelle 2018 sekä hankkeen tarkoitus / tavoitteet. Investointiosassa on kohteittain määritelty vastuullinen hallintokunta / lautakunta / viranhaltija.

Talouskatsaus käsitellään jokaisen kuukauden jälkeen ao. lautakunnassa, hallituksessa ja valtuustossa. Osavuosikatsaus tehdään maaliskuun, kesäkuun ja syyskuun toteuman jälkeen. Suunniteltuja toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi seurataan jokaisen osavuosikatsauksen yhteydessä. Lisäksi seuranta on myös tilinpäätöksen yhteydessä. Valtuustolle raportoidaan sitovuustasoittain.

Valtuuston hyväksymät talousarviomuutokset käyttötalouteen ja investointeihin vuonna 2018 on esitetty konsernipalvelujen kohdalla.

10.3.1 Käyttötalouden toteutuminen

10.3.1.1 Konsernipalveluiden toimintakertomus

Kunnanhallitus on käsitellyt konsernipalveluiden toimintakertomuksen ja strategian kokouksessaan 26.3.2019.

KONSERNIPALVELUT(HALLINTOPALVELUT)

	Joulukuu 2017 tilinpäätös	Joulukuu 2017 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Käyttö-%
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	5 298 666	5 298 666	5 176 560	4 903 206	94,7 %
Maksutuotot	593 718	593 718	548 500	757 116	138,0 %
Tuet ja avustukset	237 407	237 407	237 500	299 668	126,2 %
Vuokratuotot	3 265	3 265	3 500	6 705	191,6 %
Muut toimintatuotot	116 650	116 650	95 800	141 559	147,8 %
TOIMINTATUOTOT	6 249 707	6 249 707	6 061 860	6 108 253	100,8 %
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-5 472 345	-5 472 345	-5 678 648	-5 381 107	94,8 %
Palvelujen ostot	-3 281 047	-3 281 047	-3 332 477	-3 219 543	96,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-72 963	-72 963	-114 420	-83 835	73,3 %
Avustukset	-597 216	-597 216	-493 300	-508 003	103,0 %
Vuokrat	-106 458	-106 458	-130 869	-119 842	91,6 %
Muut toimintakulut	-91 006	-91 006	-60 990	-31 616	51,8 %
TOIMINTAKULUT	-9 621 035	-9 621 035	-9 810 704	-9 343 946	95,2 %
TOIMINTAKATE	-3 371 328	-3 371 328	-3 748 844	-3 235 693	86,3 %
VUOSIKATE	-3 371 328	-3 371 328	-3 748 844	-3 235 693	86,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	-70 713	-70 713	-112 730	-112 896	100,1 %
Laskennalliset erät	1 108 070	1 108 070	998 286	939 490	94,1 %
TILIKAUDEN TULOS	-2 333 971	-2 333 971	-2 863 288	-2 409 099	84,1 %
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-2 333 971	-2 333 971	-2 863 288	-2 409 099	84,1 %

	Joulukuu 2017 tilinpäätös	Joulukuu 2017 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
STRATEGINEN JOHTO(KONSERNIJAOSTO)						
Toimintatuotot	102 409	102 409	80 000	122 596	153,2 %	-42 596
Toimintakulut	-1 073 684	-1 073 684	-1 103 762	-999 216	90,5 %	-104 546
Toimintakate	-971 275	-971 275	-1 023 762	-876 621	85,6 %	-147 141
Poistot ja arvonalentumiset	-32 348	-32 348	-28 292	-67 706	239,3 %	39 414
Laskennalliset erät	-25 390	-25 390	-22 003	-20 688	94,0 %	-1 315
Ylijäämä / alijäämä	-1 029 014	-1 029 014	-1 074 057	-965 014	89,8 %	-109 043
MAANKAYTTO JA KAAVOITUS						
Toimintatuotot	300	300	11 500	63 683	553,8 %	-52 183
Toimintakulut	-47 810	-47 810	-117 478	-68 746	58,5 %	-48 732
Toimintakate	-47 510	-47 510	-105 978	-5 064	4,8 %	-100 914
Poistot ja arvonalentumiset	-221	-221	-221	-900	407,4 %	679
Laskennalliset erät	-2 284	-2 284	-2 386	-2 249	94,2 %	-137
Ylijäämä / alijäämä	-50 015	-50 015	-108 585	-8 213	7,6 %	-100 372
VAALIT 1.1.16>						
Toimintatuotot	0	0	27 000	13 847	51,3 %	13 153
Toimintakulut	-17 906	-17 906	-52 753	-22 235	42,1 %	-30 518
Toimintakate	-17 906	-17 906	-25 753	-8 388	32,6 %	-17 365
Poistot ja arvonalentumiset	-57	-57	-76	0	0,0 %	-76
Laskennalliset erät	-537	-537	-1 069	-1 012	94,7 %	-57
Ylijäämä / alijäämä	-18 500	-18 500	-26 898	-9 400	34,9 %	-17 498
TARKASTUSLAUTAKUNTA 1.1.16>						
Toimintakulut	-30 596	-30 596	-39 102	-36 444	93,2 %	-2 658
Toimintakate	-30 596	-30 596	-39 102	-36 444	93,2 %	-2 658
Laskennalliset erät	-940	-940	-835	-787	94,2 %	-48
Ylijäämä / alijäämä	-31 536	-31 536	-39 937	-37 231	93,2 %	-2 706
HALLINTOPALVELUT/TOIMISTOT						
Toimintatuotot	450 245	450 245	323 430	344 894	106,6 %	-21 464
Toimintakulut	-2 122 315	-2 122 315	-1 972 253	-1 942 073	98,5 %	-30 180
Toimintakate	-1 672 070	-1 672 070	-1 648 823	-1 597 179	96,9 %	-51 644
Poistot ja arvonalentumiset	-35 958	-35 958	-81 080	-41 172	50,8 %	-39 908
Laskennalliset erät	1 293 601	1 293 601	1 155 371	1 087 227	94,1 %	68 144
Ylijäämä / alijäämä	-414 427	-414 427	-574 532	-551 124	95,9 %	-23 408
LOMITUSPALVELUT						
Toimintatuotot	5 696 752	5 696 752	5 451 830	5 311 964	97,4 %	139 866
Toimintakulut	-5 460 700	-5 460 700	-5 331 591	-5 103 718	95,7 %	-227 873
Toimintakate	236 053	236 053	120 239	208 245	173,2 %	-88 006

	Joulukuu 2017 tilinpäätös	Joulukuu 2017 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
Poistot ja arvonalentumiset	-1 243	-1 243	-1 237	-1 237	100,0 %	0
Laskennalliset erät	-136 362	-136 362	-106 879	-100 516	94,0 %	-6 363
Ylijäämä / alijäämä	98 448	98 448	12 123	106 493	878,4 %	-94 370
MAASEUTUTOIMI						
Toimintakulut	-62 455	-62 455	-52 413	-38 323	73,1 %	-14 090
Toimintakate	-62 455	-62 455	-52 413	-38 323	73,1 %	-14 090
Poistot ja arvonalentumiset	-885	-885	-1 328	-1 328	100,0 %	0
Laskennalliset erät	-1 209	-1 209	-1 069	-1 012	94,7 %	-57
Ylijäämä / alijäämä	-64 549	-64 549	-54 810	-40 663	74,2 %	-14 147
PALO- JA PELASTUSTOIMI 1.1.16>						
Toimintakulut	-549 768	-549 768	-562 492	-562 492	100,0 %	0
Toimintakate	-549 768	-549 768	-562 492	-562 492	100,0 %	0
Laskennalliset erät	-12 629	-12 629	-11 240	-10 569	94,0 %	-671
Ylijäämä / alijäämä	-562 397	-562 397	-573 732	-573 060	99,9 %	-672
YMPARISTOTOIMI 1.1.16>						
Toimintakulut	-255 801	-255 801	-274 000	-222 653	81,3 %	-51 347
Toimintakate	-255 801	-255 801	-274 000	-222 653	81,3 %	-51 347
Laskennalliset erät	-6 180	-6 180	-5 499	-5 172	94,0 %	-327
Ylijäämä / alijäämä	-261 981	-261 981	-279 499	-227 825	81,5 %	-51 674
TYÖTERVEYSPALVELUT						
Toimintatuotot	0	0	168 100	251 270	149,5 %	-83 170
Toimintakulut	0	0	-304 860	-348 044	114,2 %	43 184
Toimintakate	0	0	-136 760	-96 774	70,8 %	-39 986
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	-496	-553	111,6 %	57
Laskennalliset erät	0	0	-6 105	-5 734	93,9 %	-371
Ylijäämä / alijäämä	0	0	-143 361	-103 061	71,9 %	-40 300
KONSERNIPALVELUT (HALLINTOPALVELUT) YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	6 249 707	6 249 707	6 061 860	6 108 253	100,8 %	-46 393
Toimintakulut	-9 621 035	-9 621 035	-9 810 704	-9 343 946	95,2 %	-466 758
Toimintakate	-3 371 328	-3 371 328	-3 748 844	-3 235 693	86,3 %	-513 151
Poistot ja arvonalentumiset	-70 713	-70 713	-112 730	-112 896	100,1 %	166
Laskennalliset erät	1 108 070	1 108 070	998 286	939 490	94,1 %	58 796
Ylijäämä / alijäämä	-2 333 971	-2 333 971	-2 863 288	-2 409 099	84,1 %	-454 189

Toimialajohtajan katsaus

Konsernipalveluiden toimintatuotot ovat toteutuneet 100,8 ja toimintakulut 95,2 %:sti. Toimintatuottojen kertymä tarkastelujaksolla on noin 141 000 euroa pienempi kuin edellisenä vuonna.

Toimialan suurin tulosityksikkö on lomituspalvelut.

Toimialojen tulee tilinpäätöksen yhteydessä raportoida siitä, miten valtuuston hyväksymässä talousarviossa on pysytty. Sitovuustasolla konsernipalveluissa ei ole ollut kulujen ylityksiä. Talousarvion pitävyydelle ei konsernipalveluiden osalta ole ollut uhkia. Sitovuustasojen osalta talousarvio on ollut tiukka ja vaatii tarkkaa taloudenpitoa jatkossakin.

Konsernipalveluiden vastuualueella ICT:ssä toteutettiin useita isoja muutosprojekteja, kuten koulujen ja lukion tietokonehankintoja ja niiden hallinnointi sekä kotihoidon mobiilin käyttöönotto. Lisäksi vuonna 2018 jatkettiin kokonaisvaltaisesti kunnan tietoliikenneverkon ja laitteiden suunnittelua.

Konsernipalveluiden työskentelyä ovat aiemmin haitanneet työhuoneiden sisäilmaongelmat, joihin saatiin parannusta kunnanviraston remontin myötä. Remontti valmistui keväällä 2018. Pysyvästi väistötiloihin jäi kunnan ICT-keskus. Kunnassa jatketaan mahdollisten sisäilmaongelmien seurantaa mm. kunnan sisäilmatyöryhmässä.

Työllistäminen

Muhoksen työttömyysaste oli joulukuun lopussa 9,4 % ja työttömiä työnhakijoita oli yht. 363 henkilöä, joista 63 oli alle 25-vuotiaita ja heistä 15 nuorta oli alle 20 v. (Pohjois-Pohjanmaan työllisyyskatsaus 31.12.2018 ELY).

Vuoden 2018 aikana kuntaan on ollut työllistettynä palkkatuettuna yht. 36 henkilöä, joista 10 on ollut velvoitetyöllistettäviä. Palkkatukityöjaksonsa jälkeen kolme henkilöä heistä on työllistynyt. Kunnan hallintokunnissa on vuoden 2018 aikana ollut kuntouttavassa työtoiminnassa tai työkokeilussa 11 henkilöä.

Lisäksi on meneillään useampia työ- ja toimintakykyselvittelyjä, joiden tavoitteena on selvittää asiakkaan kokonaistilannetta ja oikeaa ensisijaista etuutta sekä mahdollisia tukitoimia työllistymiseen. Eläkkeen saaminen on vaikeutunut, vaikka asiakkaalla on useita työ- ja toimintakykyä rajoittavia sairauksia ja tilannetta on tutkittu usean eri lääkärin toimesta.

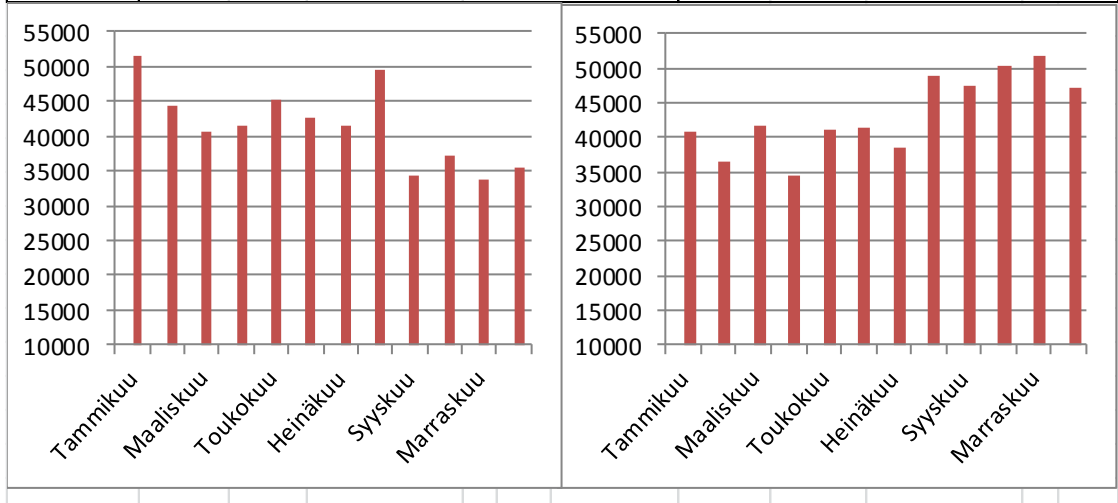
Valmennuspaja Tärpissä on ollut vuoden 2018 aikana kuntouttavassa työtoiminnassa 65 pitkäaikaistyötöntä, joista 5 on ollut työtoiminnassa myös kunnan yksiköissä ja kolme heistä yhdistyksissä. Asiakkaita Tärpissä on ollut yhteensä 81. Osalla heistä asiakkuus on sosiaalitoimen ja pajan omilla sopimuksilla tai he ovat olleet palvelunohjauksessa. Lisäksi avoimen työnhaunpäivän ja työttömien kahvilan asiakkaina on ollut useita työttömiä. Asiakkaista opiskelemaan on lähtenyt 2, työelämään siirtyneitä 13, eläkkeelle 1 ja varhennetulle osa-aikaeläkkeelle 1.

Valmennuspaja Mahiksella on vuonna 2018 ollut kuntouttavassa työtoiminnassa 33 nuorta. Heistä 9 on lähtenyt opiskelemaan, kolme työelämään. Lisäksi nuoria on pajatoiminnassa sosiaalitoimen ja pajan omilla sopimuksilla tai he ovat olleet palvelunohjauksessa. Asiakkaina Mahiksella on ollut yhteensä 60 nuorta.

Muhoksen Ohjaamossa ESR-hankkeeseen kirjattuja asiakkaita on ollut 56 ja yksilötapaamisissa tavoitettuja nuoria on ollut 258. Lisäksi ohjaamon ryhmätapaamisissa on tavoitettu 659 nuorta.

Kunnan työmarkkinatukiosuudet vuonna 2018 ja vertailu vuoden 2017 kuntaosuuksiin:

2018				2017					
Kuukausi	Tmt-päiviä			Uusia	Kuukausi	Tmt-päiviä			
	Yht.	1000	Maksuosuus			Yht.	1000	Maksuosuus	
Tammikuu	139	28	51 550,37 €	19	Tammikuu	109	29	40 815,82 €	7
Helmikuu	129	33	44 472,86 €	17	Helmikuu	106	28	36 498,04 €	6
Maaliskuu	124	35	40 674,95 €	11	Maaliskuu	111	28	41 793,78 €	8
Huhtikuu	117	35	41 515,74 €	16	Huhtikuu	96	24	34 355,67 €	7
Toukokuu	121	34	45 170,76 €	13	Toukokuu	103	24	41 008,76 €	9
Kesäkuu	119	36	42 527,82 €	9	Kesäkuu	101	25	41 388,87 €	2
Heinäkuu	115	34	41 361,49 €	14	Heinäkuu	106	26	38 409,95 €	9
Elokuu	118	41	49 512,80 €	6	Elokuu	114	31	49 002,61 €	9
Syyskuu	107	38	34 329,23 €	8	Syyskuu	123	31	47 312,27 €	14
Lokakuu	105	33	37 063,31 €	11	Lokakuu	131	35	50 443,64 €	19
Marraskuu	97	32	33 785,56 €	9	Marraskuu	133	34	51 686,86 €	12
Joulukuu	97	30	35 573,31 €	12	Joulukuu	123	22	47 234,84 €	14
			497 538,20 €					519 951,11 €	
Keskiarvot			41 461,52 €/kk		Keskiarvo			43 329,26 €/kk	
			116 hlöä/kk					113 hlöä/kk	

Nuorten kesätyöseteliä haki yhteensä 46 nuorta ja kesäyritystukea yksi nuori, jotka myönnettiin. Kunnan kesätyöpaikan sai tänä vuonna yhteensä 70 nuorta ja hakemuksia kohderyhmältä (2000-2002 syntyneet) saapui yhteensä 98 kpl.

Lomituspalvelut

Lomituspalvelut ovat Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön alaista maatalousyrittäjien sosiaaliturvaa, jota Maatalousyrittäjien eläkelaitos valvoo. Palveluilla turvataan maatalousyrittäjien häiriötön toiminnan jatkuvuus sinä aikana, kun yrittäjä on vuosilomalla tai hän on sairauden, kuntoutuksen, opintojen yms. tilapäisten syiden vuoksi kykenemätön osallistumaan yrityksen tehtävien hoitoon. Toiminta tukee viljelijöiden ammatissa viihtymistä ja psyykkistä hyvinvointia. Lomituspalvelut edistävät myös kunnan taloutta ja työllisyyttä sekä osaltaan turvaavat maaseudun asuttamista ja elinvoimaa.

Lomituspalvelun tavoitteena on vapauttaa yrittäjät lomalle tarjoamalla lomituspalvelut asiakaslähtöisesti, luotettavasti ja tasapuolisesti. Paikallisyksikkö toimii siten, että lomitusta koskevan lainsäädännön, asetusten ja muun ohjeiston sekä paikallisyksikköä sitovien sopimusten tarkoitus toteutuu hyvin.

Vuonna 2018 vuosilomaa on käyttänyt 491 yrittäjää (533 yrittäjää v. 2017), sijaisapua on käyttänyt 187 yrittäjää sekä maksullista lomittaja-apua on käyttänyt 285 yrittäjää.

Lomitettuja päiviä on yhteensä 24 038 päivää (25 302 päivää v. 2017), jotka jakaantuvat seuraavasti:

12 554 päivää vuosilomaa (12 955 päivää v. 2017)

8 908 päivää sijaisapua (9 401 päivää v. 2017)

2 576 päivää maksullista lomittaja-apua (3 946 päivää v. 2017)

lisäksi täysin maksullista lomittaja-apua on lomitettu 60 päivää.

Lomituspalvelua hakeneista tiloista 12,3 % oli itse järjestetyn lomituksen piirissä eivätkä käyttäneet kunnan järjestämää lomituspalvelua.

Maatalouslomituksen yhteistoimintaryhmä kokoontui marraskuussa 2018.

Vuoden 2018 aikana kaikille maatalouslomittajille toteutettiin työergonomiaohjaus.

Yrittäjille toteutettiin asiakastyytyväisyyskysely vuoden 2018 osalta. Yhteenvedo saadusta arvioinnista noudattaa aikaisempien vuosien tulosta arvosanalla hyvä niin lomitustyön kuin toimistopalveluidenkin osalta.

Konsernijaosto

Konsernijaosto kokoontui toimikauden aikana 7 kertaa ja käsittely kokouksissaan 46 asiakohdtaa, joista voi mainita merkittävimmät:

- muuttajatutkimuksen tekeminen
- valmennuspajojen jatkosopimuksen valmistelu
- elinvoimakoordinaattorin toimen perustamisen valmistelu

- konserniohjeen päivityksen

1111 Elinkeinopalvelut

Kunnan yritysneuvontapalveluista on vastannut Oulun Seudun Uusyrityskeskus. Kunnan elinkeinotiimissä asioiden valmisteluun ovat osallistuneet Muhoksen Yrittäjät ry:n puheenjohtaja sekä Uusyrityskeskuksen ja Humanpoliksen toimitusjohtajat.

Uusia yrityksiä perustettiin Muhokselle 42 kpl, joka on 3 enemmän kuin v. 2017. Perustettujen yritysten työllistämisaikutusarvio oli 48 hlöä.

Elokuun alusta aloitti elinvoimakoordinaattori Asko Lampinen toimessaan. Elokuussa aloitti toimintansa kunnanviraston tiloissa Muhoksen Yrittäjien organisoima yhteisöllinen työtila Kumma.

Syksyn aikana on valmisteltu kunnan elinvoimaohjelmaa.

Keskeinen hankekokonaisuus on pitkään ollut Oulujoen moninaiskäyttö eli OUMO, jossa vuonna 2018 oli käynnissä seuraavat Muhoksen kuntaa koskevat osahankkeet:

- Lohien ylisiirto
- Lohenpoikasten istutus
- Kalojen kiinniottolaitteen rakentaminen Montan voimalaitoksen yhteyteen; Fortumin vastuulla oleva hanke valmistui vuonna 2018.

Lisäksi kunnassa oli käynnissä seuraavat hankkeet:

- Väre-hanke, vastuutahona tekniset palvelut (jaoston käynnistämä)
- P-Pmaan Yrittäjien hankinta-asiamieshanke (jaoston käynnistämä)
- P-Pmaan Yrittäjien Pk-yritysten omistajanvaihdos-hanke (jaoston käynnistämä)

Muhoksen kunnan osittain omistaman kehittämissyhtiö Humanpolis Oy käynnisti seuraavat matkailuhankkeet:

- Attractive Oulu Region (AOR); kansainvälinen yhteismarkkinointihanke, jossa mukana myös Business Oulu, Syöte, ja Kalajoki sekä Liminka. Hanke on käynnistynyt loppuvuodesta 2018.
- Kyläpaikat kartalle – matkailun informaatiojärjestelmä sisältäen mobiilipalvelut.

Merkittävä uusi avaus oli Muhoksen kunnan aloite Oulujokilaakson kulttuuriperinnön hakemisesta UNESCO:n maailmanperintökohteeksi; valmistelu on Humanpolis Oy:n vastuulla ja sitä on jatkettu vuoden 2018 aikana.

1112 Markkinointi

Jaoston yhtenä vastuualueena on kunnan markkinoinnin koordinaatio. Kertomusvuoden painopisteet:

- Oulun rakentajamessuille otettiin uusi ilme ja uusi messuosasto yhdessä Utajärven ja Vaalan kuntien kanssa
- maksulliset facebook-mainokset, nettiKalevan tonttimainokset

Muhoksen kunnan matkailumarkkinointi on pääosin Rokua Geoparkin vastuulla, mutta sen varaan kunnan matkailumarkkinointia ei voi yksin jättää.

Keskusvaalilautakunta

Toiminnan sisältö

Keskusvaalilautakunta 2017–2021

Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä

Kohtalo-Törmänen Helena, puheenjohtaja	1. Kerkelä Juha Kangas Sami,
varapuheenjohtaja	2. Sarpola Arja
Honkanen Veli-Pekka	3. Ojala Heidi
Kangas-Heino Anneli	4. Huusko Pasi
Tuomaala Teemu	5. Ruottinen Liisa
	6. Leinonen Juhani

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kertomusvuonna toimitettiin tasavallan presidentin vaali. Vaaleihin liittyvien asioiden lisäksi lautakunta kokoontui käsittelemään mm. talousarviota vuodelle 2019 ja määräämään uusia varavaltuutettuja.

Lautakunta kokoontui yhteensä 7 kertaa käsitellen yhteensä 21 asiakohtaa kokouksissaan.

Tarkastuslautakunta

Kuntalain 121 §:n mukaan:

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi

hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Toiminnan sisältö talousarvion mukaan

Vuosien 2017–2020 tarkastuslautakunta

	Henkilökohtaiset varajäsenet
Nurkkala Teemu, puheenjohtaja	Huovinen Riitta
Mattila Pirkko, varapuheenjohtaja	Rauhio Ville
Nuutinen Risto	Vitikka Veikko
Repo Hannele	Kaiponen Juhapekka
Tajakka Päivi	Kerkelä Mervi

Toiminnan painoalueet ja niiden aiheuttamat toimet

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2018 aikana 16 kertaa.

Tarkastuslautakunnan työn kannalta on tarpeellista tutustua kunnan eri hallintokuntien toimintaan ja talouteen. Tarkastuslautakunta on päättänyt vuoden 2018 painopistealueiksi henkilöstöhallinnon ja hyvinvointipalvelut (Oulujoki-Opisto ja vapaa-aikapalvelut).

Keskeistä tarkastuslautakunnan työssä on selvittää, onko kuntaa ja kuntakonsernia johdettu valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti ja tuloksellisesti sekä ovatko valtuuston asettavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Lautakunnan tehtävänä on kiinnittää huomiota toiminnan, toimintatapojen sekä palveluiden järjestämisen tuloksellisuuteen ja tarkoituksenmukaisuuteen.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä.

Kunnanvaltuusto

Muhoksen valtuustossa on 27 valtuutettua kaudella 1.6.2017-31.5.2021.

Valtuuston puheenjohtajisto:

puheenjohtaja	Eija Jurvanen
I varapuheenjohtaja	Jarmo Markkanen
II varapuheenjohtaja	Jari Kangastie

Toiminnan sisältö talousarvion mukaan

Kuntalain 14 §:n mukaan Valtuuston tehtävät

Kunnassa on valtuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa.

Valtuusto päättää:

- 1) kuntastrategiasta;
- 2) hallintosäännöstä;
- 3) talousarviosta ja taloussuunnitelmasta;
- 4) omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta;
- 5) liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista;
- 6) varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista;
- 7) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista;
- 8) palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista;
- 9) takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta;
- 10) jäsenten valitsemisesta toimielimiin, jollei jäljempänä toisin säädetä;
- 11) luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista;
- 12) tilintarkastajien valitsemisesta;
- 13) tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta;
- 14) muista valtuuston päätettäviksi säädettyistä ja määrätyistä asioista.

Valtuusto on kokoontunut toimintavuoden aikana 10 kertaa, joissa on käsitelty 84 asiakokonaisuutta.

Valtuuston 18.12.2017 hyväksymä kuntastrategia ohjaa kunnan tavoiteasetantaa ja seurantaa. Tulosten seurantaa on tehty toisaalla tässä toimintakertomuksessa.

Vuoden 2018 aikana valtuusto on hyväksynyt seuraavat talousarviomuutokset:

Tuloslaskelma ja taseeseen vaikuttavat muutokset talousarviomuutokset

Käyttötalouteen vaikuttaneet talousarviomuutokset:

Päätös	Kohde ja määrärahan vaikutus
26.02.2018, § 12	NS. VANHAN APTEEKIN MYYNTI OSOITTEESSA TÖLLINTIE 1, 91500 MUHOS Valtuusto päätti, että Muhoksen kunta myy ns. Vanhan Apteekin kiinteistön tontteineen hintaan 10 000 €. Valtuusto hyväksyi kunnan tulosta heikentävänä tontin arvon alaskirjauksena enintään 4 884,63 euroa. Ei vaikutusta.
26.03.2018, § 22	TALOUSARVION 2018 MUUTOS/ HYVINVOINTIPALVELUT / RYHMÄN PERUSTAMINEN KEVÄTLUKUKAUSI 2018 /MUHOKSEN YLÄKOULU Valtuusto myönsi 17 500 €:n lisämäärärahan hyvinvointipalveluiden vuoden 2018 talousarvioon perustettavan pienryhmän erityisluokanopettajan ja koulunkäynninohjaajan palkkamäärärahoihin. Lisämääräraha heikentää kunnan tulosta vastaavalla summalla.
25.06.2018, § 44	VUODEN 2018 TALOUSARVION MUUTOKSIA Valtuusto hyväksyi hyvinvointilautakunnan esittämät

	<p>talousarviomuutokset yhteensä 152 750 euroa ja teknisen lautakunnan esittämät talousarviomuutokset yhtensä 37 500 euroa (myös sisäiset tulot) yllä olevien erittelyjen mukaisesti.</p> <p>Lukion määräraha koskee varsinaisia oppikirjoja, oppikirjoista digitaaliset ja työkirjatyypiset oppikirjat jäävät hankinnan ulkopuolelle.</p> <p>Muutosten aiheuttamat lisämenot katetaan korottamalla verotulokohtaa vastaavalla summalla.</p>
24.09.2018, § 62	<p>VUODEN 2018 TALOUSARVION MUUTOKSIA - SYYSKUU</p> <p>* hyvinvointipalveluille 48 000 € lisämäärärahan koulukuljetuskustannuksiin vuodelle 2018 liitteen mukaisille kustannuspaikoille</p> <p>* sosiaali- ja terveystaloukselle 1.860.900 euron talousarviomuutoksen vuoden 2018 sosiaali- ja terveystalouksien talousarvioon. Lisämääräraha kohdennetaan erikoissairaanhoidon asiakaspalvelujen ostoihin ja sosiaalipalvelujen ja vammaispalvelujen asiakaspalvelujen ostoihin sekä sijaisten palkkamäärärahoihin.</p> <p>Valtuusto päätti, että määrärahalisäykset katetaan</p> <ul style="list-style-type: none"> - korottamalla verotulokohtaa 900 000 euroa - loppu heikentää vuoden 2018 tulosta
24.09.2018, § 64	<p>ERASMUS+ STRATEGINEN KUMPPANUUSHANKE: SUSTAINABLE LIVING - ACTIVE CITIZENS / AVUSTUKSEN HAKEMINEN/ HANKKEEN HYVÄKSYMINEN JA LISÄMÄÄRÄRAHA 2018</p> <p>Valtuusto hyväksyi Muhoksen lukion Erasmus+ strategisen kumppanuushankkeen sustainable living -active citizens perustamisen ja myönsi 2100 euron lisämäärärahan ko. hankkeen sijaiskustannuksiin vuodelle 2018 kustannuspaikkaan 1670 (Muhoksen lukio).</p>
29.10.2018, § 68	<p>TALOUSARVION 2018 MUUTOS/OULUJOKI-OPISTO</p> <p>Valtuusto hyväksyi seuraavat muutokset vuoden 2018 talousarvioon:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oulujoki-opiston saamaan valtionosuuden vähennys 18 760 euroa - opiston tulojen vähennys katetaan siirtämällä hyvinvointipalveluiden kustannuspaikalta 1685 kotihoidontuki 18 760 euroa vuodelle 2018 sitovuustasolle Oulujoki-Opisto hyvinvointilautakunnan päätöksen mukaisesti. Ei kustannusvaikutusta.

Investointiosaan tehdyt muutokset

Päätös	Kohde ja määrärahan vaikutus
24.09.2018, § 63	<p>TALOUSARVION 2018 INVESTOINTIOSAN MUUTOKSET / TEKNISET PALVELUT</p> <p>Kunnanhallitus esittää valtuustolle hyväksyttäväksi Muhoksen kunnan vuoden 2018 talousarvion investointiosan muutosta seuraavasti:</p> <p>Kp / Ta 2018 muutostarve</p> <ul style="list-style-type: none"> 8127 Kunnanviraston peruskorjaus / 65.000 8744 Paloaseman muutos- ja laajennus / 31.000 8507 Terveyskeskus / Fysioterapiatilat muutokset / 211.000 8371 Lukion hankesuunnittelu ja suunnittelutyön käynnistäminen / -51.700 8721 Rakennusten pienet peruskorjaukset / -50.000 8726 Kankaanseläntien uusi varikkoalue / 34.700 8832 VT 22 Riihikyläntie - Nokiantie kevyen liikenteen väylä / -75.000 <p>Yhteensä 165.000</p> <p>Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että investointien lisärahoitustarve katetaan nostamalla vuoden 2018 lainanottovaltuutta 165 000 euroa.</p>

Kunnanhallitus

Toiminnan sisältö talousarvion mukaan

Kunnanhallituksessa on ollut 7 jäsentä vuonna 2018. Kokouksiin ovat oikeutettuja osallistumaan myös valtuuston puheenjohtajat ja heillä on kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus. Vuoden 2018 aikana kunnanhallitus on kokoontunut 23 kertaa, joissa on käsitelty 419 asiakokonaisuutta.

Kunnanhallituksessa esittelijänä toimii kunnanjohtaja Jukka Syvävirta

Valtuuston toimikaudeksi 2017–2021 valittuun kunnanhallitukseen kuuluivat alkuvuodesta 2018:

Kunnanhallituksen puheenjohtajat

puheenjohtaja

Myllyniemi Jaakko

I varapuheenjohtaja

Paasimaa Veli

II varapuheenjohtaja

Pöykiö Heidi

Henkilökohtainen varajäsen

Hyvärinen Katri

Jaukka Esko

Pohjola-Malmberg Jaana

Kunnanhallituksen muut jäsenet ovat:

Airaksinen Kirsti

Holm Petri

Pikkuaho Teuvo

Rissanen Anneli

Henkilökohtainen varajäsen

Valkonen Noora

Juka Petteri

Väänänen Väinö

Happo Jarkko

Toimintavuoden aikana tehtiin kunnanhallituksen kokoonpanoon seuraavat muutokset valtuustossa:

1) Kvalt 23.4.2018/24 §: Ero Jaakko Myllyniemelle jäsenyydestä ja puheenjohtajan tehtävästä ja jäseneksi Katri Hyvärinen ja varajäseneksi Sirkka Tihinen sekä kunnanhallituksen puheenjohtajaksi Veli Paasimaa.

2) Kvalt 28.5.2018/30 § kunnanhallituksen 1. varapuheenjohtajaksi valittiin Teuvo Pikkuaho

Muutosten jälkeen on kunnanhallituksen kokoonpano ollut seuraava:

Jäsen

Paasimaa Veli (pj.)

Pikkuaho Teuvo (I vpj.)

Pöykiö Heidi (II vpj.)

Airaksinen Kirsti

Holm Petri

Hyvärinen Katri

Rissanen Anneli

Henkilökohtainen varajäsen

Jaukka Esko

Väänänen Väinö

Pohjola-Malmberg Jaana

Valkonen Noora

Juka Petteri

Tihinen Sirkka

Happo Jarkko

Talouden tasapainottaminen Konsernipalveluissa

Muhoksen kunnan valtuusto on hyväksynyt suunnitelman talouden tasapainottamiseksi 29.2.2016 §:ssä 9.

Lakisäateistä velvoitetta suunnitelman päivittämiselle ei ole, koska tällä hetkellä taseen edellisten vuosien ali-/ylijäämä on positiivinen. Suunnitelmaa on kuitenkin syytä päivittää kunnan kiristyvän taloustilanteen johdosta.

Valtuusto on käsitellyt helmikuussa 2016 esityksen Muhoksen kunnan talouden tasapainottamiseksi, suunnitelma on hallintokunta-kohtainen.

Talouden tasapainotusohjelma – konsernipalvelut

	Kohde	Vastuu	Aikataulu
1	Talousseurantaan myös kuukausittainen hallintokunta-kohtainen ennustaminen	Hall	Aloitettu osittain
2	Laskutusprosessin sähköistäminen, e-laskut / suoramaksut	Hall	toteutunut
3	Palkanlaskennan sähköistäminen	Hall	toteutettu
4	Kunnan yhteispalvelupiste	Hall	toteutettu
5	Sisäisen viestinnän tehostaminen / Intranetti	Hall	toteutunut
6	Perinnän kehittäminen, sähköistäminen	Hall	toteutunut
7	Henkilöstön tulospalkkaus	Hall	Siirretty vuodelle 2019
8	Sähköisen hankinnan kehittäminen	Hall	2018 helmikuu hankittu
9	Henkilöstöhallintoon panostaminen	Hall	jatkuva prosessi
10	Sairauspoissaolojen ja työtaturmien vähentäminen	Hall.	jatkuva prosessi
11	Työllistämistoimenpiteet, nuorten työpajatoiminnan (Nuorten ystävät) yhdistäminen kunnan toimintoihin. Toimintojen uudelleenjärjestelyt	Hall	uutena toimintana aloitti Ohjaama
12	Lomitushallinnon uudelleenjärjestelyt	hall	kesken
13	Keskitettyjen toimistopalveluiden ja yhteispalvelupisteen henkilöstön työtehtävien uudelleen tarkastelu	hall	kesken
14	Selvitetään onko toiminnan kannalta tarpeen yhdistää sosiaali- ja terveyspalveluiden ja opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden toimistohenkilöstön keskitettyihin toimistopalveluihin	valtuusto	kesken

10.3.1.2 Hyvinvointipalveluiden toimintakertomus

Hyvinvointilautakunta on käsitellyt toimintakertomuksen kokouksessaan 13.3.2019 / 33 §.

TUOSLASKELMA - HYVINVOINTIPALVELUT

	Joulukuu 2017 tilinpäätös	Joulukuu 2017 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Käyttö-%
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	697 166	697 166	682 963	659 223	96,5 %
Maksutuotot	812 679	812 679	772 587	749 449	97,0 %
Tuet ja avustukset	114 651	114 651	161 195	135 101	83,8 %
Vuokratuotot	154 013	154 013	154 080	145 215	94,2 %
Muut toimintatuotot	6 077	6 077	4 000	4 454	111,4 %
TOIMINTATUOTOT	1 784 586	1 784 586	1 774 825	1 693 443	95,4 %
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-12 260 585	-12 260 585	-12 461 425	-12 549 399	100,7 %
Palvelujen ostot	-3 193 188	-3 193 188	-3 314 939	-3 308 880	99,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-410 249	-410 249	-487 978	-463 563	95,0 %
Avustukset	-1 136 172	-1 136 172	-1 177 965	-1 109 115	94,2 %
Vuokrat	-2 558 252	-2 558 252	-2 705 759	-2 711 499	100,2 %
Muut toimintakulut	-65 110	-65 110	-37 716	-63 135	167,4 %
TOIMINTAKULUT	-19 623 556	-19 623 556	-20 185 782	-20 205 591	100,1 %
TOIMINTAKATE	-17 838 970	-17 838 970	-18 410 957	-18 512 148	100,5 %
VUOSIKATE	-17 838 970	-17 838 970	-18 410 957	-18 512 148	100,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	-386 491	-386 491	-328 413	-414 642	126,3 %
Laskennalliset erät	-439 849	-439 849	-399 000	-376 089	94,3 %
TILIKAUDEN TULOS	-18 665 310	-18 665 310	-19 138 370	-19 302 879	100,9 %
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-18 665 310	-18 665 310	-19 138 370	-19 302 879	100,9 %

KATERAPORTTI

	Joulukuu 2017 tilinpäätös	Joulukuu 2017 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
HALLINTO/SIVISTYSTOIMI						
Toimintatuotot	21 509	21 509	19 195	38 280	199,4 %	-19 085
Toimintakulut	-311 963	-311 963	-281 122	-326 230	116,0 %	45 108
Toimintakate	-290 454	-290 454	-261 927	-287 950	109,9 %	26 023
Poistot ja arvonalentumiset	-4 153	-4 153	-2 660	-5 602	210,6 %	2 942
Laskennalliset erät	-6 045	-6 045	-5 645	-5 284	93,6 %	-361
Ylijäämä / alijäämä	-300 652	-300 652	-270 232	-298 836	110,6 %	28 604

	Joulukuu 2017 tilinpäätös	Joulukuu 2017 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
KIRKONKYLÄN KOULU						
Toimintatuotot	10 161	10 161	25 500	23 907	93,8 %	1 593
Toimintakulut	-2 663 480	-2 663 480	-2 662 320	-2 638 836	99,1 %	-23 484
Toimintakate	-2 653 318	-2 653 318	-2 636 820	-2 614 928	99,2 %	-21 892
Poistot ja arvonalentumiset	-101 247	-101 247	-64 078	-72 695	113,4 %	8 617
Laskennalliset erät	-61 665	-61 665	-55 588	-51 944	93,4 %	-3 644
Ylijäämä / alijäämä	-2 816 230	-2 816 230	-2 756 486	-2 739 567	99,4 %	-16 919
MUU PERUSOPETUS						
Toimintatuotot	37 488	37 488	44 100	43 631	98,9 %	469
Toimintakulut	-3 353 518	-3 353 518	-3 458 557	-3 484 609	100,8 %	26 052
Toimintakate	-3 316 031	-3 316 031	-3 414 457	-3 440 979	100,8 %	26 522
Poistot ja arvonalentumiset	-41 323	-41 323	-31 103	-51 829	166,6 %	20 726
Laskennalliset erät	-71 203	-71 203	-64 963	-60 714	93,5 %	-4 249
Ylijäämä / alijäämä	-3 428 557	-3 428 557	-3 510 523	-3 553 521	101,2 %	42 998
ERITYISOPETUS/LAITOSKOULUT						
Toimintatuotot	101 246	101 246	62 000	65 501	105,6 %	-3 501
Toimintakulut	-1 388 940	-1 388 940	-1 471 896	-1 451 509	98,6 %	-20 387
Toimintakate	-1 287 694	-1 287 694	-1 409 896	-1 386 009	98,3 %	-23 887
Poistot ja arvonalentumiset	-802	-802	0	-342	0,0 %	342
Laskennalliset erät	-31 706	-31 706	-29 122	-27 209	93,4 %	-1 913
Ylijäämä / alijäämä	-1 320 202	-1 320 202	-1 439 018	-1 413 559	98,2 %	-25 459
YLAKOULU						
Toimintatuotot	345 014	345 014	370 775	334 181	90,1 %	36 594
Toimintakulut	-3 423 161	-3 423 161	-3 516 061	-3 506 840	99,7 %	-9 221
Toimintakate	-3 078 147	-3 078 147	-3 145 286	-3 172 659	100,9 %	27 373
Poistot ja arvonalentumiset	-84 713	-84 713	-82 869	-100 412	121,2 %	17 543
Laskennalliset erät	-76 846	-76 846	-67 435	-66 223	98,2 %	-1 212
Ylijäämä / alijäämä	-3 239 706	-3 239 706	-3 295 590	-3 339 294	101,3 %	43 704

	Joulukuu 2017 tilinpäätös	Joulukuu 2017 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
--	------------------------------	------------------------------------	-----------------------	------------------------------------	----------	---------------

LUKIO

Toimintatuotot	0	0	0	414	0,0 %	-414
Toimintakulut	-1 033 029	-1 033 029	-1 096 208	-1 068 542	97,5 %	-27 666
Toimintakate	-1 033 029	-1 033 029	-1 096 208	-1 068 127	97,4 %	-28 081
Poistot ja arvonalentumiset	-19 011	-19 011	-14 810	-24 568	165,9 %	9 758
Laskennalliset erät	-24 451	-24 451	-21 421	-20 013	93,4 %	-1 408
Ylijäämä / alijäämä	-1 076 491	-1 076 491	-1 132 439	-1 112 709	98,3 %	-19 730

VARHAISKASVATUS

Toimintatuotot	570 657	570 657	529 387	482 745	91,2 %	46 642
Toimintakulut	-5 113 423	-5 113 423	-5 259 888	-5 239 902	99,6 %	-19 986
Toimintakate	-4 542 766	-4 542 766	-4 730 501	-4 757 156	100,6 %	26 655
Poistot ja arvonalentumiset	-34 280	-34 280	-42 667	-53 102	124,5 %	10 435
Laskennalliset erät	-118 090	-118 090	-105 755	-98 829	93,5 %	-6 926
Ylijäämä / alijäämä	-4 695 135	-4 695 135	-4 878 923	-4 909 086	100,6 %	30 163

HALLINTO/VAPAA-AIKATOIMI

Toimintatuotot	27 883	27 883	30 000	27 500	91,7 %	2 500
Toimintakulut	-53 605	-53 605	-56 867	-48 932	86,0 %	-7 935
Toimintakate	-25 722	-25 722	-26 867	-21 432	79,8 %	-5 435
Poistot ja arvonalentumiset	-3 783	-3 783	-3 182	-5 424	170,5 %	2 242
Laskennalliset erät	-1 343	-1 343	-1 203	-1 124	93,5 %	-79
Ylijäämä / alijäämä	-30 848	-30 848	-31 252	-27 980	89,5 %	-3 272

KIRJASTO

Toimintatuotot	22 275	22 275	17 000	20 390	119,9 %	-3 390
Toimintakulut	-516 877	-516 877	-536 009	-517 029	96,5 %	-18 980
Toimintakate	-494 602	-494 602	-519 009	-496 639	95,7 %	-22 370
Poistot ja arvonalentumiset	-23 589	-23 589	-23 051	-26 180	113,6 %	3 129
Laskennalliset erät	-11 957	-11 957	-10 836	-10 119	93,4 %	-717
Ylijäämä / alijäämä	-530 148	-530 148	-552 896	-532 938	96,4 %	-19 958

KULTTUURI

Toimintatuotot	27 490	27 490	23 600	24 019	101,8 %	-419
Toimintakulut	-153 171	-153 171	-177 619	-188 075	105,9 %	10 456
Toimintakate	-125 681	-125 681	-154 019	-164 057	106,5 %	10 038
Poistot ja arvonalentumiset	-9 616	-9 616	-7 510	-14 536	193,6 %	7 026
Laskennalliset erät	-2 956	-2 956	-3 611	-3 373	93,4 %	-238
Ylijäämä / alijäämä	-138 252	-138 252	-165 140	-181 966	110,2 %	16 826

Joulukuu 2017 tilinpäätös	Joulukuu 2017 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
------------------------------	------------------------------------	-----------------------	------------------------------------	----------	---------------

OULUJOKI-OPISTO

Toimintatuotot	425 895	425 895	448 688	450 619	100,4 %	-1 931
Toimintakulut	-595 346	-595 346	-591 342	-640 247	108,3 %	48 905
Toimintakate	-169 451	-169 451	-142 654	-189 628	132,9 %	46 974
Poistot ja arvonalentumiset	-2 175	-2 175	-2 593	-2 781	107,2 %	188
Laskennalliset erät	-11 554	-11 554	-11 529	-10 793	93,6 %	-736
Ylijäämä / alijäämä	-183 179	-183 179	-156 776	-203 203	129,6 %	46 427

NUORISO

Toimintatuotot	2 347	2 347	9 500	3 715	39,1 %	5 785
Toimintakulut	-97 645	-97 645	-111 403	-98 589	88,5 %	-12 814
Toimintakate	-95 297	-95 297	-101 903	-94 874	93,1 %	-7 029
Poistot ja arvonalentumiset	-623	-623	-554	-554	100,0 %	0
Laskennalliset erät	-2 418	-2 418	-2 286	-2 137	93,5 %	-149
Ylijäämä / alijäämä	-98 339	-98 339	-104 743	-97 564	93,1 %	-7 179

LIIKUNTAPALVELUT

Toimintatuotot	93 024	93 024	91 300	78 633	86,1 %	12 667
Toimintakulut	-571 166	-571 166	-626 058	-633 713	101,2 %	7 655
Toimintakate	-478 143	-478 143	-534 758	-555 080	103,8 %	20 322
Poistot ja arvonalentumiset	-1 491	-1 491	-1 507	-1 532	101,6 %	25
Laskennalliset erät	-12 225	-12 225	-12 748	-11 918	93,5 %	-830
Ylijäämä / alijäämä	-491 858	-491 858	-549 013	-568 530	103,6 %	19 517

JAAHALLI

Toimintatuotot	99 596	99 596	103 780	99 908	96,3 %	3 872
Toimintakulut	-161 984	-161 984	-163 582	-167 129	102,2 %	3 547
Toimintakate	-62 388	-62 388	-59 802	-67 221	112,4 %	7 419
Poistot ja arvonalentumiset	-375	-375	0	0	0,0 %	0
Laskennalliset erät	-3 627	-3 627	-3 247	-3 035	93,5 %	-212
Ylijäämä / alijäämä	-66 390	-66 390	-63 049	-70 256	111,4 %	7 207

ULKOLIIKUNTAPAIKAT

Toimintakulut	-186 249	-186 249	-176 850	-195 408	110,5 %	18 558
Toimintakate	-186 249	-186 249	-176 850	-195 408	110,5 %	18 558
Poistot ja arvonalentumiset	-59 310	-59 310	-51 829	-55 087	106,3 %	3 258
Laskennalliset erät	-3 762	-3 762	-3 611	-3 373	93,4 %	-238
Ylijäämä / alijäämä	-249 321	-249 321	-232 290	-253 868	109,3 %	21 578

HYVINVOINTIPALVELUT YHTEENSÄ

Toimintatuotot	1 784 586	1 784 586	1 774 825	1 693 443	95,4 %	81 382
Toimintakulut	-19 623 556	-19 623 556	-20 185 782	-20 205 591	100,1 %	19 809
Toimintakate	-17 838 970	-17 838 970	-18 410 957	-18 512 148	100,5 %	101 191
Poistot ja arvonalentumiset	-386 491	-386 491	-328 413	-414 642	126,3 %	86 229
Laskennalliset erät	-439 849	-439 849	-399 000	-376 089	94,3 %	-22 911
Ylijäämä / alijäämä	-18 665 310	-18 665 310	-19 138 370	-19 302 879	100,9 %	164 509

Toimialajohtajan katsaus

Hyvinvointipalveluiden vuoden 2018 talousarvion toteuma oli 100,9 % ja se ylitti talousarvion 164 509 eurolla. Toimintatuotot toteutuivat 95,4 %:lla eli ne olivat ennakoitua pienemmät n. 81 382 euroa. Toimintakulut toteutuivat 100,1 %:lla vuoden 2018 talousarvioon nähden eli ylitystä muodostui 19 809 euroa.

Toimintatuotoista myyntituotot olivat noin 28 992 euroa pienemmät, maksutuotot noin 23 138 euroa pienemmät ja tuet ja avustukset noin 17 636 euroa suuremmat vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna. Hyvinvointipalveluiden kokonaistoimintatuottoja laskee osin se, että varhaiskasvatuksen toimintatuotot ovat laskeneet vuonna 2018 noin 87 912 eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Talousarvioon 2018 verrattuna alitus oli 46 642 euroa. Lakimuutoksen seurauksena aiheutunut varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen pieneminen otettiin huomioon vuoden 2018 talousarviota laadittaessa, mutta tuotot ovat jääneet kuitenkin arvioitua pienemmäksi. Toinen merkittävä toimintatuottoja pienentävä seikka oli esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin suunnatun valtion myöntämän avustuksen käytön jääminen 36 500 euroa alle vuoden 2018 muutetun talousarvion. Ko. määräraha siirrettiin kokonaisuudessaan vuodelle 2019.

Osavuositarkastuksissa todellista tulojen muutosta on äärimmäisen vaikea ennakoida, koska vuoden aikana myönnetty valtion avustukset ja niiden lopullinen käyttö vaikuttavat osavuositarkastuksissa tarkasteltavaan tilanteeseen väärin tavalla. Avustukset lisäävät vuoden aikana osavuositarkastuksissa näkyvää toimintatuottoa ja vastaavasti pienentävät toimintatuottoa tilinpäätöksessä, kun vuoden lopussa käyttämätön osuus avustuksesta joko siirretään seuraavan vuoden talousarvioon tai palautetaan valtiolle. Avustuksia käytettiin vuonna 2018 hyvinvointipalveluissa 123 791 eurolla ja vuodelle 2019 siirrettiin käyttämättömiä avustuksia yhteensä 185 772 euroa. Käyttämättömiä avustuksia palautettiin valtiolle yhteensä 24 799 euroa. Valtion myöntämien avustusten käytön suunnitteluun sekä toteutukseen käytännössä on syytä kiinnittää aiempaa enemmän huomiota tulevina vuosina, jotta suuria talousarviopoitteita ei pääsisi syntymään.

Toimintakuluista henkilöstömenot ovat talousarvion suurin menoerä (12 549 398 euroa). Henkilöstökulut ylittyivät noin 87 973 eurolla (100,7 %). Palvelujen ostot (3 308 879) alittuivat, sillä toteuma oli (99,8 %) – alitusta noin 6 059 euroa. Palvelujen ostojen suurimmat ylitykset ja alitukset muodostuivat seuraavasti: ateriakustannukset 1 003 300 euroa (101,3 % - ylitystä 12 762 euroa), siivous (782 766 euroa (100,2 % - ylitystä 1 391 euroa)), kuljetus 612 889 euroa (97,6 % - alitusta 15 310 euroa), asiakaspalvelujen ostot 328 786 euroa (116,7 % - ylitys 47 055 euroa), aineet, tarvikkeet ja tavarat 463 563 euroa (95 % - alitus 24 414 euroa), vuokratulot 2 694 342 euroa (100,2 % - ylitystä 5 830 euroa) ja avustukset (1 109 114 (94,2 % - alitusta 68 850 euroa)) Merkittävin selittävä tekijä avustusten alituksessa on lasten kotihoidon tuen jääminen alle ennakoitua. Ilmeisesti parantunut tilanne työmarkkinoilla ja syntyneiden lasten määrän lasku n. 30 % vuositasolla vaikuttavat alentavasti lasten kotihoidon tuen maksatuksiin.

Tilinpäätökseen sisältyvät poistot ja arvon alennukset ylittivät talousarviossa 2018 ennakoitujen menot 86 229 eurolla (126,3 %). Em. näkyy hyvinvointipalveluiden toteumassa kokonaistuloksen heikkenemisenä. Merkittävä selittävä tekijä ylitykseen löytyy hyvinvointipalveluille hankituissa opettajien tietokoneissa, joiden poisto-aika on kolme vuotta. Tilinpäätös 2018 sisältää ATK-laitteiden poistoja n. 114 000 eurolla toimialan kokonaispoistojen ollessa 414 000 euroa. On hyvä muistaa, että vuoden 2017 toteuma poistojen osalta oli talousarvion mukainen.

Tulosalueet pysyivät pääosin annetussa talousarviossa lukuun ottamatta pieniä poikkeuksia. Hyvinvointipalveluiden hallinnon talousarvio toteutui 110,6 %:lla ylityksen ollessa 28 604 euroa. Hallinnon talousarvioylitys selittyy mm. seuraavilla ylityksillä: lomapalkkavarauksen ylitys n. 12 400 euroa, kokouspalkkioiden ylitys n. 1 315 euroa, palkkojen ylitys n. 10 300 euroa, ATK-ohjelmat ja palvelimet 4 800 euroa ja erilaiset asiantuntijapalvelut 6 000 euroa. Huomattavaa on, että esim. asiantuntijapalveluihin ei ole alkuperäisessä talousarviossa oltu varattu määrärahaa ja ko. kustannukset syntyvät kunnan keskushallinnossa (Kuntarekry, ZEF-kysely, TVA-prosessi (Monetra) ja vakuutusten hallinnointipalkkio).

Opetuksen tulosalueiden osalta talousarvion alittivat Kirkonkylän koulu (99,4 % – 16 919 euroa), erityisopetus (98,2 %– 25 459 euroa) ja Muhoksen lukio (98,3 % - 19 730 euroa). Opetuksen tulosalueista talousarvion 2018 ylittivät Muu perusopetus (101,2 % - 42 998 euroa) ja Muhoksen yläkoulu (101,3 % - 43 704 euroa). Suurin selittävä tekijä talousarvioylityksiin kouluilla on erilaisten sijaiskulujen ylittyminen lukuvuoden aikana. Lisäksi poistojen osuus toteumasta ylittää talousarvion vuonna 2018 jokaisella koululla. On kuitenkin hyvä muistaa, että hyvinvointipalveluiden henkilöstön poissaoloprosentti on kunnan toimialojen tasolla kunnan pienimpiä ja pääsääntöisesti alle kunnan keskiarvon. Muhoksen perusopetuksen koulut ja lukion tarjoavat erinomaista opetusta lähes 1 500 oppilaalle ja 165 opiskelijalle.

Tulosalue varhaiskasvatus ylitti talousarvion toteuman ollessa 100,6 % (ylitys 30 163 euroa). Suurin yksittäinen selittävä tekijä varhaiskasvatuksen talousarvioylitykseen on toimintatuottojen jäämien alle arvioidun 46 642 eurolla. Alitukset ja ylitykset jakautuivat asiakasmaksujen osalta seuraavasti eri toimintayksiköihin: Koivulehdon päiväkotitoiminta (87,6 % - alitus 20 303 euroa) (sisältää vuorohoidon 54,7 % - alitus 24 000 euroa), Päivärinteen päiväkotitoiminta (106,9 % - ylitys 9 700 euroa), Tenavat ryhmäperhepäivähoitokoti (83,7 % - alitus 3 200 euroa), perhepäivähoito (79,2 % - alitus 39 500 euroa). Suurin selittävä tekijä tulojen alitukseen löytyy jo aiemmin tässä asiakirjassa kuvattuna muuttuneesta lainsäädännöstä. Kuntalaisille annettavana palveluna kunnan sekä yksityisten toimijoiden antama varhaiskasvatus tavoittaa lähes 500 alle kouluikäistä lasta. Varhaiskasvatus on tärkeä osa lapsiperheiden toimivan arjen mahdollistamista.

Vapaa-aikapalveluiden toteuma oli 104,4 % (ylitys 81 147 euroa). Vapaa-aikapalveluiden tulosalueen osalta talousarvion alittivat vapaa-aikatoimen hallinto (89,5 % - alitus 3 272 euroa, kirjasto (96,4 % -alitus 19 958 euroa) ja nuorisotoimi (93,1 % - alitus 7 179 euroa). Talousarvion ylittivät kulttuuri (110,2 % - ylitys 16 826 euroa), Oulujoki-Opisto (132,9 % - ylitys 46 974 euroa), liikuntapalvelut 103,6 % - ylitys 19 517 euroa, jäähalli (11,4 % - ylitys 7 419 euroa) ja ulkoliikuntapaikat (109,3 % - ylitys 21 578 euroa). Oulujoki-Opiston talousarvioylityksen selittäviä tekijöitä ovat opettajille maksetut kerta- ja erilliskorvaukset sekä arvioitua suuremmat eläkekulut (varhe-maksut). Kulttuuripalveluiden ylitys selittyy mm. sisäisillä vuokratkustannuksilla (ylitys 2 618 euroa) ja kulttuurituottajalle hankituilla työvälillä (mm. tietokone ja siihen vaadittavat ohjelmistot 2 291 euroa) ja palveluiden ostoilla. Auditorion ylitystä 8 771 euroa selittää pitkälti auditorion kustannuspaikkaan kohdistuneet operaattorimaksut, joilla maksetaan etälähetyslaitteiston käytöstä auditoriolle jyvitettyjä kustannuksia – ko. laitteistoa käytetään mm. kunnanvaltuuston kokousten lähettämiseksi internetiin kuntalaisten katsottavaksi. Muu ko. laitteiston käyttö on jäänyt

valitettavan vähäiseksi. Ulkoliikuntapaikkojen ja jäähallin osalta ylitystä selittävät mm. vanhan jäänhoitokoneen ylimääräiset korjaukset ja pitkät ulkoliikuntapaikkojen hoitokaudet. Vapaa-aikapalveluiden palvelutarjonta kattaa käytännössä kaikki kuntalaiset ja muodostaa keskeisen osan kunnan tarjoamista hyvinvointipalveluista. Kulttuuripalveluiden tarjonnan laajeneminen näkyy kustannuksissa, mutta kulttuuriin sijoitettu euro maksaa itsensä korkojen kanssa takaisin parantuneena kuntakuvana ja kuntalaisten hyvinvoinnin kasvuna.

Marraskuussa 2014 Pohjois-Pohjanmaalla avattiin kolmivuotinen Yrityskylä peruskoulun kuudesluokkalaisille suunnattu työelämän, yhteiskunnan ja yrittäjyyden opintokokonaisuus. Yrityskylä Pohjois-Pohjanmaan toiminta toteutetaan yhteistyössä Oulun kaupungin ja Pohjois-Pohjanmaan alueen kuntien kanssa. Hanketta jatkettiin toimintakaudelle 2017–2020 Muhoksen kunnanvaltuuston päätöksellä 27.3.2017 § 17. Hanke laajeni koskemaan Muhoksen yläkoulun 9.-luokkien oppilaita syksystä 2018 alkaen, kun kunnanvaltuusto hyväksyi 25.6.2018 päätöksellään em. toiminnan vaatiman hankerahoituksen vuosille 2018–2020. Yhteensä yrityskylän kustannukset ovat n. 20 000 euroa vuosina 2017–2020.

Muhoksen kunta on osallistunut lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaan, LAPE. Hallitusohjelman mukainen LAPE-muutosohjelma on oleellinen osa PoPSTerin valmistelua ja tavoitteita. Muutosohjelma PoPSTer- valmisteluineen on myös selkeä jatkumo jo usean vuoden ajan maakunnan kunnissa ja kuntayhtymissä tehdyille Lapset puheeksi (LP) –toimintakokonaisuuden työlle. Peruskuntien rooli lasten ja perheiden palvelujen kehittämisessä on edelleen keskeinen. Lasten, nuorten ja perheiden palvelut uudistetaan asiakaslähtöisesti integroiduiksi palveluiden kokonaisuudeksi maakuntien ja tulevaisuuden kuntien toimintaympäristöön. Palveluiden painopistettä halutaan siirtää kaikille yhteisiin ja ennaltaehkäiseviin palveluihin sekä varhaiseen tukeen ja hoitoon. Hankkeelle myönnettiin ehdollisesti 1,1 milj. euroa vuosille 2017–2018. Hankkeeseen ilmoittautuneiden omavastuuosuus on 1 euro/asukas. Muhoksen kunnan omarahoitusosuus on hieman yli 9 000 euroa.

Alkuperäinen vuoden 2018 talousarvio ei riittänyt vuoden aikana toteutettuihin toimintoihin. Muhoksen kunnanvaltuusto on myöntänyt hyvinvointipalveluille lisämäärärahaa 17 500 euroa (26.3.2018 § 22), 122 750 euroa (25.6.2018 § 44) ja 40 000 euroa (24.9.2018 § 62). Muhoksen kunnanvaltuusto on myöntänyt hyvinvointipalveluille vuoden 2018 loppuun mennessä lisämäärärahoja yhteensä 180 250 euroa. Lisämäärärahat myönnettiin pienryhmän perustamiseen yläkouluun kevätlukukaudeksi 2018, Kylmälänkylän koulun kustannuksiin syyslukukaudeksi 2018, koulunkäynninohjaajan palkkakuluihin, yksityisen hoidon sisaralennuksen kustannuksiin ja tasa-arvo edistävän valtionavustuksen kuntaosuuden kattamiseen sekä kasvaneisiin koulukuljetuskustannuksiin.

Seutukatsaus

Seudullinen yhteistyö on ollut aktiivista Muhoksen lähikuntien (Oulu, Utajärvi, Vaala, Tyrnävä, Lumijoki, Liminka ja Kempele) kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä mm. LAPE –hankkeessa ja Rokua Geoparkissa ja lukiodien välillä.

Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen talouden tasapainottamisohjelma

	Kohde	Vastuu	Aikataulu	säästö / tuotto euroina
1	Logistiikan sopeuttamisohjelma	rehtorit	2016-2018	
2	Palveluverkon kehittäminen	hallinto ja luottamushenkilöt	2016-2018	
3	Perusopetuksen henkilöstörakenteen ja tuntikehyksen selvittäminen ja mahdollinen sopeuttaminen	hallinto, rehtori ja luottamushenkilöt	2016-2018	
4	Lukion kustannusrakenteen selvittäminen ja mahdollinen sopeuttaminen	opetuspalvelujohtaja ja luottamushenkilöt	2016-2018	
5	Hallintorakenteen selkeyttäminen ja sopeuttaminen	luottamushenkilöt, pva-johtaja	2016-2018	
6	Asiaksmaksujen päivittäminen	hallinto	2016-2018	
7	Muiden oppilashuollon kustannusten selvittäminen	hallinto	2016-2018	
8	Työssä jaksamiseen panostaminen	kaikki	2016-2018	
9	Yhteistyön tehostaminen hallintokunnan sisällä	kaikki	2016-2018	
10	Kestävän kehityksen huomioiminen arjen toiminnoissa	kaikki	2016-2018	

1. Logistiikan sopeuttamisohjelma

- kuljetusreittien suunnittelun tehostaminen asiakkaan näkökulmasta
- koulujen alkamis- ja loppumisaikojen ja linjavuorojen aikataulujen yhteensovittaminen
- kuljetusoppilaiden sijoittaminen samalle luokalle
- koulukuljetusperiaatteiden päivittämisessä huomioidaan myös taloudelliset resurssit

Toteutuneet toimenpiteet 2018: Työjärjestykset pyrittiin tekemään linjavuorojen aikataulut huomioiden. Koulujen alkamis- ja loppumisaikoja on suunniteltu kuljetustehokkuuden näkökulmasta. Toisena merkittävänä tavoitteena on ollut kuljetusten tehostaminen asiakkaan

näkökulmasta eli mahdollisimman joustavat kuljetusajat. Kuljetusoppilaiden sijoittaminen samalle luokalle on ollut yhtenä tekijänä luokkia muodostettaessa. Samoin erilliskuljetuksessa olevat oppilaat on pyritty laittamaan samaan kyytiin eli esim. Oulun koulujen kanssa on neuvoteltu koulujen alkamis- ja päättymisajoista. Ns. lisäkuljetukset on kilpailutettu. Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta hyväksyi (5.4.2017 § 55) ostoliikenteen hankinnan ajalle 1.8.2017–31.7.2019. Kuljetuksia on täydennetty lisähankinnoilla kesällä ja syksyllä 2018. Vuositasolla kustannussäästön laskeminen on hankalaa, sillä aiempina vuosina on toteutettu samoja toimenpiteitä. Ns. säästöistä puhdasta verrokkivuotta ei voida nimetä ja kuljetettavien oppilaiden määrä ja matkat muuttuvat vuosittain.

2. Palveluverkon kehittäminen

- joustava oppilaaksiottoalueiden tarkastelu
- opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden kehittämissuunnitelman laatiminen
- koulu- ja päivähoitoverkon säännöllinen tarkastelu

Toteutuneet toimenpiteet 2018: Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta nimesi (8.2.2017 § 7) kouluverkkoselvityksen työryhmän ja selvitys esiteltiin Muhoksen kunnanvaltuustolle 26.3.2018 § 21.

3. Perusopetuksen henkilöstörakenteen ja tuntikehyksen selvittäminen ja mahdollinen sopeuttaminen

- jakotuntien myöntämisperusteiden yhtenäistäminen
- tuntikehyksen ja ryhmäkokojen sopeuttaminen

Toteutuneet toimenpiteet 2018: Lukuvuoden 2018–2019 esi- ja perusopetuksen tuntikehys on hyväksytty lautakunnassa (4.4.2018 § 46) ja erityisopetuksen tuntikehys (4.4.2017 § 47). Talousarvion 2019 yhteydessä ja tuntikehyksen myöntämisen yhteydessä on toteutettu toimenpiteitä tuntikehyksen ja ryhmäkokojen sopeuttamiseksi sekä jakotuntien myöntämisperusteiden yhtenäistämiseksi.

4. Lukion kustannusrakenteen selvittäminen ja mahdollinen sopeuttaminen

- lukion tuntikehyksen sopeuttaminen vastaamaan oppilasmäärää
- yhteistyön syventäminen muiden lukioiden kanssa

Toteutuneet toimenpiteet 2018: Lukion tuntikehys on hyväksytty lautakunnassa (4.4.2018 § 49). Lukion tuntikehys on Muhoksen lukion kilpailukykyisenä pitämisen osalta merkittävä tekijä. Muhoksen lukion kurssitarjotin pysyi monipuolisena ja tuki onnistumista opinnoissa. Yhteistyötä on tehty perinteisesti lähikuntien Utajärven ja Vaalan lukioiden kanssa. Lisäksi lukio on tiivistänyt yhteistyötä Kempeleen ja Limingan lukioiden kanssa.

5. Hallintorakenteen selkeyttäminen ja sopeuttaminen

- joustava hallintorakenteen sopeuttaminen kaikilla tasoilla
- hallinnon toimitilojen keskittäminen yhteen paikkaan

Toteutuneet toimenpiteet 2018: -

6. Asiakasmaksujen säännöllinen päivittäminen

- aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen säännöllinen tarkistaminen
- päivähoiton maksuperusteiden säännöllinen tarkistaminen
- tilojen käyttökorvausten yhtenäistäminen ja säännöllinen tarkistaminen

Toteutuneet toimenpiteet 2018: Lautakunta hyväksyi (12.3.2017 § 42) koululaisten iltapäivätoiminnan maksut lukuvuonna 2018–2019. Lautakunta hyväksyi (31.1.2018 § 7) kunnallisen perhepäivähoidon kustannuskorvaukset vuodelle 2018. Lautakunta hyväksyi (8.5.2018 § 90) varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen indeksitarkastukset 1.8.2018 alkaen.

7. Muiden oppilashuollon kustannusten selvittäminen ja vaikuttavuuden arviointi

- oppilashuollon kustannusten jatkuva tarkastelu ja kustannuksia alentavat toimenpiteet
- avustajaresurssin joustava tarkastelu opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden sisällä
- avustajatarpeen määrittelyprosessin ottaminen käyttöön varhaiskasvatuksessa
- Lapset puheeksi –menetelmää tarjotaan huoltajille

Toteutuneet toimenpiteet 2018: Oppilashuollon kustannuksia on tarkasteltu säännöllisesti, ja erityisesti Oys:n psykiatrian menoja on pyritty vähentämään. Koulunkäynninohjaajaresurssi lukuvuodelle 2018–2019 on käyty läpi keväällä johtavan koulunkäyntiavustajan, erityisopetuksen koordinaattorin, Kirkonkylän koulun rehtorin ja yläkoulun rehtorin kanssa. Ohjaajaresurssiesitys on tehty 2018 yhtenäisten kriteerien pohjalta..

8. Työssä jaksamiseen panostaminen

- selvitetään millä keinoilla pystyttäisiin parantamaan työssä jaksamista.
- sairauspoissaolojen ja sijaiskustannusten vähentäminen
- TYKY-toiminnan kehittäminen

Toteutuneet toimenpiteet 2018: Hyvinvointipalveluissa on tarjottu työnohjausta sekä yksilö-että ryhmätasolla.

9. Yhteistyön tehostaminen hallintokunnan sisällä

- koko hallintokunnan yhteiset koulutukset ja esimieskoulutukset
- toimintatapojen ja -valtuuksien yhtenäistäminen
- johtoryhmätyöskentelyn kehittäminen

Toteutuneet toimenpiteet 2018: Toiminnan kehittämiseksi ja tiedottamisen lisäämiseksi on perustettu syksyn 2018 alusta alkaen hyvinvointipalveluiden johtoryhmä. Johtoryhmän säännöllisten kokousten lisäksi pidetty rehtorikokouksia ja koko toimialan esimieskokouksia. Kokouksissa on otettu käyttöön yhtenäinen muistiokäytäntö ja muistioiden julkistaminen koko toimialan henkilökunnalle kunnan intranetissä.

10. Kestävän kehityksen huomioiminen arjen toiminnoissa

- kierrätyksen lisääminen
- energiaa ja vettä säästävät toimenpiteet yksiköissä
- kestävän kehityksen tehostettu huomioiminen kasvatustoiminnassa

Toteutuneet toimenpiteet 2018: perusopetuksen opetussuunnitelmassa mainitaan kestävästä kehityksestä seuraavaa: koulujen toimintakulttuurin tavoitteena on luoda toimintakulttuuria, joka edistää mm. kestävä elämäntapaa. Lukion opetussuunnitelmassa yksi painopisteistä on kestävä elämäntapa, joka on vielä purettu kestävä kehityksen tavoitin osa-alueisiin. Kestävä kehitys näkyy joka oppiaineessa sekä vahvasti lukion toimintakulttuurissa.

Laitasaaren koulu on Muhoksen kunnan lippulaiva, sillä se on yhdeksättä vuotta mukana Vihreä lippu - toiminnassa. Se on osa kansainvälistä Eco Schools-ohjelmaa. Vihreä lippu-teemat vaihtuvat toimintakausittain. Tälle ja seuraavalle lukuvuodelle teemana on Terve elämä. Kaikissa kouluissa käytetään mm. kankaisia vaihdettavia käsipyyherullia sekä saippuaa säästäviä vaahtoannostelijoita. Jätettä lajitellaan ja kierrätetään esim. luokissa on paperinkeräysastiat. Yksiköt lajittelevat ja kierrättävät myös jätteet: pahvi, paperi, metalli ja lasi. Käytetyt patterit/akut ja vanhat käyttökeltottomat laitteet viedään niille tarkoitettuihin keräyspisteisiin. Koulut kierrättävät tehokkaasti oppikirjoja. Muhoksen kunnassa vuonna 2016 aloittaneen Hinku-työryhmän yhtenä tavoitteena on energian kulutuksen pienentäminen.

Vapaa-aikapalveluiden talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2018-

Kunnan hallintokunnilta edellytetään tekemään vuosille 2016–2018 päivitetyn suunnitelman taloutensa tasapainottamiseksi.

Toimenpiteet ja tilanne :

1. Kirjaston kiinnipito kesäisin kaksi viikkoa. 2016–
2. Koivu- ja Tähti -kulttuurikeskuksen toiminnan kehittäminen. 2017-
  - Toimintaa on kehitetty ja laitteistoa parannettu, markkinointia tehostettu 2017-
  - Kävijämäärät / tapahtumat kasvaneet ja tuloja tullut lisää. Auditorion hinnat tarkistetaan vuosittain.
3. Asiakasmaksujen tarkistaminen. 2017-
  - Opiston kurssihintoja on korotettu 1.9.2017 alkaen n. 5 %. Maksuja on tarkastettu hyvinvointilautakunnassa 22.8.2018 § 119 ja kunnanhallituksessa 25.9.2018 § 307.
  - Liikuntapaikkamaksut on tarkistettu hyvinvointilautakunnassa 22.8.2018 § 117 alkaen 1.10.2018.
5. Kysyntää vastaavat palvelut. 2016-
  - nopea reagointi kysyntään
6. Kirjastoaineiston kuljetus- ja hankintakustannusten pieneneminen OUTI- yhteistyön myötä.
7. Kirjastoautopalvelujen tarjoaminen/myyminen naapurikunnille 2016-
8. Sijaisten palkkaaminen vain välttämättömään tarpeeseen 2016-
  - tarve tarkastellaan tapauskohtaisesti

10.3.1.3 Sosiaali- ja terveystalouden toimintakertomus

Sosiaali- ja terveystalouden toimintakertomuksen kokouksessaan 13.3.2019 / 18 §.

TULOSLASKELMA

SOSIAALI- JA TERVEYSTALOUS

	Joulukuu 2017 tilinpäätös	Joulukuu 2017 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Käyttö-%
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	2 900 899	2 900 899	2 356 286	2 492 976	105,8 %
Maksutuotot	1 549 696	1 549 696	1 519 770	1 500 634	98,7 %
Tuet ja avustukset	44 018	44 018	40 000	33 331	83,3 %
Vuokratuotot	3 179	3 179	3 000	2 959	98,6 %
Muut toimintatuotot	9 913	9 913	8 300	7 955	95,8 %
TOIMINTATUOTOT	4 507 705	4 507 705	3 927 356	4 037 856	102,8 %
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-9 113 711	-9 113 711	-9 161 062	-9 260 268	101,1 %
Palvelujen ostot	-21 355 899	-21 355 899	-21 863 525	-22 296 032	102,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-747 106	-747 106	-733 110	-847 690	115,6 %
Avustukset	-2 469 986	-2 469 986	-2 703 000	-2 697 694	99,8 %
Vuokrat	-667 633	-667 633	-769 403	-762 601	99,1 %
Muut toimintakulut	-67 822	-67 822	-66 120	-54 793	82,9 %
TOIMINTAKULUT	-34 422 158	-34 422 158	-35 296 220	-35 919 078	101,8 %
TOIMINTAKATE	-29 914 453	-29 914 453	-31 368 864	-31 881 222	101,6 %
VUOSIKATE	-29 914 453	-29 914 453	-31 368 864	-31 881 222	101,6 %
Poistot ja arvonalentumiset	-115 538	-115 538	-88 711	-112 572	126,9 %
Laskennalliset erät	-514 130	-514 130	-453 446	-427 022	94,2 %
TILIKAUDEN TULOS	-30 544 121	-30 544 121	-31 911 021	-32 420 816	101,6 %
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-30 544 121	-30 544 121	-31 911 021	-32 420 816	101,6 %

KATERAPORTTI

	Joulukuu 2017 tilinpäätös	Joulukuu 2017 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
HALLINTO/SOSIAALI- JA TERV.PALV						
Toimintatuotot	3 839	3 839	1 422	6 305	443,4 %	-4 883
Toimintakulut	-253 280	-253 280	-267 915	-264 842	98,9 %	-3 073
Toimintakate	-249 441	-249 441	-266 493	-258 537	97,0 %	-7 956
Poistot ja arvonalentumiset	-5 369	-5 369	-3 885	-7 138	183,7 %	3 253
Laskennalliset erät	-5 911	-5 911	-5 395	-5 059	93,8 %	-336
Ylijäämä / alijäämä	-260 720	-260 720	-275 773	-270 733	98,2 %	-5 040
SOSIAALITYÖ						
Toimintatuotot	1 010 375	1 010 375	810 819	782 957	96,6 %	27 862
Toimintakulut	-3 615 345	-3 615 345	-3 866 407	-3 762 743	97,3 %	-103 664
Toimintakate	-2 604 970	-2 604 970	-3 055 588	-2 979 786	97,5 %	-75 802
Poistot ja arvonalentumiset	-745	-745	-773	-1 509	195,2 %	736
Laskennalliset erät	-70 398	-70 398	-66 756	-62 400	93,5 %	-4 356
Ylijäämä / alijäämä	-2 676 113	-2 676 113	-3 123 117	-3 043 695	97,5 %	-79 422
VAMMAISPALVELU						
Toimintatuotot	465 662	465 662	430 100	513 088	119,3 %	-82 988
Toimintakulut	-4 492 882	-4 492 882	-4 524 884	-4 812 229	106,4 %	287 345
Toimintakate	-4 027 220	-4 027 220	-4 094 784	-4 299 141	105,0 %	204 357
Poistot ja arvonalentumiset	-210	-210	-210	-210	100,1 %	0
Laskennalliset erät	-93 907	-93 907	-86 746	-81 065	93,5 %	-5 681
Ylijäämä / alijäämä	-4 121 336	-4 121 336	-4 181 740	-4 380 416	104,8 %	198 676
VANHUSTYÖ						
Toimintatuotot	1 340 500	1 340 500	1 416 130	1 318 205	93,1 %	97 925
Toimintakulut	-7 102 294	-7 102 294	-7 651 326	-7 612 591	99,5 %	-38 735
Toimintakate	-5 761 794	-5 761 794	-6 235 196	-6 294 385	100,9 %	59 189
Poistot ja arvonalentumiset	-24 294	-24 294	-23 637	-29 607	125,3 %	5 970
Laskennalliset erät	-170 877	-170 877	-153 138	-143 129	93,5 %	-10 009
Ylijäämä / alijäämä	-5 956 965	-5 956 965	-6 411 971	-6 467 121	100,9 %	55 150
SAIRAANHOITO						
Toimintatuotot	573 002	573 002	550 685	571 425	103,8 %	-20 740
Toimintakulut	-3 318 833	-3 318 833	-3 396 082	-3 474 171	102,3 %	78 089
Toimintakate	-2 745 831	-2 745 831	-2 845 397	-2 902 746	102,0 %	57 349
Poistot ja arvonalentumiset	-38 729	-38 729	-26 497	-39 207	148,0 %	12 710
Laskennalliset erät	-71 875	-71 875	-66 642	-62 288	93,5 %	-4 354
Ylijäämä / alijäämä	-2 856 434	-2 856 434	-2 938 536	-3 004 240	102,2 %	65 704
NEUVOLA						
Toimintatuotot	7 164	7 164	5 600	19 733	352,4 %	-14 133

	Joulukuu 2017 tilinpäätös	Joulukuu 2017 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
Toimintakulut	-569 726	-569 726	-678 508	-609 785	89,9 %	-68 723
Toimintakate	-562 562	-562 562	-672 908	-590 052	87,7 %	-82 856
Poistot ja arvonalentumiset	-632	-632	-250	-353	141,0 %	103
Laskennalliset erät	-14 106	-14 106	-11 791	-11 019	93,4 %	-772
Ylijäämä / alijäämä	-577 301	-577 301	-684 949	-601 423	87,8 %	-83 526
TYOTERVEYSHUOLTO						
Toimintatuotot	367 780	367 780	0	0	0,0 %	0
Toimintakulut	-371 364	-371 364	0	0	0,0 %	0
Toimintakate	-3 584	-3 584	0	0	0,0 %	0
Poistot ja arvonalentumiset	-535	-535	0	0	0,0 %	0
Laskennalliset erät	-7 792	-7 792	0	0	0,0 %	0
Ylijäämä / alijäämä	-11 911	-11 911	0	0	0,0 %	0
HAMMASHOITO						
Toimintatuotot	293 015	293 015	282 600	290 648	102,8 %	-8 048
Toimintakulut	-938 830	-938 830	-921 744	-979 678	106,3 %	57 934
Toimintakate	-645 815	-645 815	-639 144	-689 030	107,8 %	49 886
Poistot ja arvonalentumiset	-28 785	-28 785	-23 988	-22 905	95,5 %	-1 083
Laskennalliset erät	-19 615	-19 615	-17 685	-16 528	93,5 %	-1 157
Ylijäämä / alijäämä	-694 215	-694 215	-680 817	-728 463	107,0 %	47 646
TERVEYSKESKUSSAIRAALA						
Toimintatuotot	446 369	446 369	430 000	535 495	124,5 %	-105 495
Toimintakulut	-2 553 583	-2 553 583	-2 413 293	-2 508 901	104,0 %	95 608
Toimintakate	-2 107 214	-2 107 214	-1 983 293	-1 973 407	99,5 %	-9 886
Poistot ja arvonalentumiset	-16 241	-16 241	-9 471	-11 644	122,9 %	2 173
Laskennalliset erät	-59 650	-59 650	-45 293	-45 536	100,5 %	243
Ylijäämä / alijäämä	-2 183 104	-2 183 104	-2 038 057	-2 030 586	99,6 %	-7 471
ERIKOISSAIRAANHOITO						
Toimintakulut	-11 206 022	-11 206 022	-11 576 061	-11 894 139	102,7 %	318 078
Toimintakate	-11 206 022	-11 206 022	-11 576 061	-11 894 139	102,7 %	318 078
Ylijäämä / alijäämä	-11 206 022	-11 206 022	-11 576 061	-11 894 139	102,7 %	318 078
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	4 507 705	4 507 705	3 927 356	4 037 856	102,8 %	-110 500
Toimintakulut	-34 422 158	-34 422 158	-35 296 220	-35 919 078	101,8 %	622 858
Toimintakate	-29 914 453	-29 914 453	-31 368 864	-31 881 222	101,6 %	512 358
Poistot ja arvonalentumiset	-115 538	-115 538	-88 711	-112 572	126,9 %	23 861
Laskennalliset erät	-514 130	-514 130	-453 446	-427 022	94,2 %	-26 424
Ylijäämä / alijäämä	-30 544 121	-30 544 121	-31 911 021	-32 420 816	101,6 %	509 795

Toimialajohtajan katsaus

Sosiaali- ja terveystalouden toimialan tehtävänä on taata kuntalaisille edellytykset saada tasavertaisesti laadukkaita taloudellisesti tuotettuja sosiaali- ja terveystalouksia. Sosiaali- ja terveystaloudet on vuonna 2018 pystytty hoitamaan pääsääntöisesti terveydenhuollon hoitotakuun ja sosiaalitoimen aikavelvoitteiden mukaisesti. Vuonna 2018 Valviran ja aluehallintoviraston valvontaa toteutettiin useammalla tavalla mm. terveystalouksien hoitopääsyn ja lastensuojelun määrärahojen toteutumisessa. Toteutuneesta Valviran ja aluehallintoviraston valvonnasta ja velvoitteista on suoriuduttu ilman huomautuksia.

Talous

Sosiaali- ja terveystalouksien vuoden 2018 talousarvioon sisältyi riskitekijöitä, joiden toteutuminen realisoitui määrärahojen riittämättömyytenä. Talouden kuukausiseuranta ja osavuositarkastukset osoittivat, että talouden ylitysvaara kohdistui mm. henkilöstömenoihin ja palvelujen ostoihin. Sosiaali- ja terveystalouksien vuoden 2018 toiminnan ja talouden toteumaa kuvaa kahdesta edellisestä vuodesta merkittävästi poikkeava ennakoimattomuus ja epätasaisuus.

Kunnanvaltuuston päätöksellä 24.9.2018 § 62 sosiaali- ja terveystalouksien toimintakuluja vuodelle 2018 lisättiin 1.860.900 euroa. Lisämääräraha jaettiin tulosalueille seuraavasti: (1) Henkilöstömenoihin 409.621 euroa sosiaalityöhön, päivätoimintaan, kotihoitoon, ryhmäkotiin, neuvolaan, lääkäreiden vastaanottoon ja hammashoitoon. (2) Asiakaspalvelujen ostoihin kuntayhtymiltä 790.279 euroa Oulun yliopistolliseen sairaalaan, yhteispäivystykseen ja lääkäreiden vastaanottoon ostoihin. (3) Asiakaspalvelujen ostoihin muilta 661.000 euroa tilapäiseen perhehoitoon ja tukihenkilötoimintaan, lastensuojelun avo- ja laitoshuoltoon, psykiatrian asumispalveluihin ja muihin erikoissairaanhoidon ostoihin. Toimintakulujen lisäyksen jälkeen sosiaali- ja terveystalouksien toimintakulujen kahdeksan kuukauden toteuma oli 66,9 %.

Loppujen lopuksi vuoden 2018 talous toteutui toimintatuottojen osalta hyvin toteumaprosentin ollessa 102,8 joulukuun lopussa. Toimintatuotot ylittyivät 110.500 euroa ja merkittävimmät ylitykset kohdistuivat myyntituottoihin ja siellä erityisesti myyntituottoihin muilta kunnilta ja kuntayhtymiltä. Toimintakulujen toteuma oli joulukuun lopussa 101,8 %, osoittaen 622.858 euron ylitystä. Sosiaali- ja terveystalouksien kokonaisuudessa merkittävin toimintakulujen ylitys kohdistui palvelujen ostoihin. Sosiaali- ja terveystalouksien vuoden 2018 toimintakate oli 101,6 % ja katteeseen muodostui edelleen ylitystä toimintatuottojen hyvästä kertymästä huolimatta 512.358 euroa.

Sosiaali- ja terveystalouksien oman toiminnan henkilöstömenoihin oli varattu muutoksen jälkeen 9.161.062 euroa ja menoerä toteutui kokonaisuutena 101,1 %. Palkat ja palkkiot ylittyivät suunnitellusta yhteensä 458.447 euroa ja ylitykset kohdistuivat pääsääntöisesti palkallisiin ja palkattomiin sijaismenoihin. Virka- ja työehtosopimusten mukaiset palkankorotukset, joihin ei oltu täysimääräisesti varauduttu, astuivat voimaan 5/2018 alkaen ja näkyivät myös vakinaisen henkilöstön määrärahojen ylityksenä. Lomapalkkavarauksista jäi purkamatta 78.872 euroa, joka kasvoi merkittävästi edellisestä vuodesta. Sosiaali- ja terveystalouksien tuotannossa sijaistyövoima näyttelee edelleen merkittävää osaa: vuonna 2018 neljäsosa oman toiminnan palkoista ja palkkiosta oli vuosilomien, sairauslomien yms. palkallisten tai palkattomien poissaolojen hoitamiseen käytettyjä määrärahoja. Henkilöstökorvausten toteuma oli 145.790 euroa, mikä on suurempi kuin edellisenä vuonna.

Palvelujen ostoihin oli varattu muutoksen jälkeen 21.863.525 euroa ja menoerä toteutui kokonaisuutena 102,0 %. Palvelujen ostot ylittyivät suunnitellusta yhteensä 1.883.786 euroa. Asiakaspalvelujen ostoon käytettiin vuonna 2018 yhteensä 19.783.574 euroa (tp 2017 18.729.780 euroa, tp 2016 16.990.463 euroa, tp 2015 16.792.378 euroa, tp 2014 15.389.403 euroa, tp 2013 16.319.094 euroa, tp 2012 15.841.623 euroa, tp 2011 14.773.560 euroa, tp 2010 14.002.028 euroa). Asiakaspalvelujen ostojen ylitykset kohdistuvat ostoihin kuntayhtymiltä ja muilta. Muiden palvelujen ostot ylittyivät 54.737 euroa ja yksittäiset tilien ylitykset kohdistuivat mm. sosiaali- ja terveystalvelujen sekä matkustus- ja kuljetuspalvelujen ostoihin.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat 115,6 % ja ylitys oli 114.580 euroa. Ylitykset kohdistuivat lääkkeisiin ja hoitotarvikkeisiin sekä kalustoon.

Avustukset toteutuivat 99,8 % ja alitus oli 5.306 euroa. Avustukset toteutuvat osittain erittäin epätasaisesti: muut kotitalouksille maksettavat avustukset, työmarkkinatuen kuntaosuus, ennaltaehkäisevä toimeentulotuki ja vammaistuki ylittyivät, mutta ko. ylityksiä kompensoivat palvelusetelimenojen, yhdistysten toiminta-avustusten ja täydentävän toimeentulotuen ennakoitua pienempi käyttö.

Vuokrat toteutuivat suunnitelman mukaisesti toteumaprosentin ollessa joulukuun lopussa 99,1 ja käytön 762.601 euroa. Muut toimintakulut toteutuivat 54.793 euron ja 82,9 % suurusina. Luottotappioita, joka muodostuu perinnässä olleista perimättä jääneistä asiakasmaksuista ja myyntituottojen saatavista, kirjattiin viime vuodelle 574 euroa.

Vastuualueiden toiminta

Hallinnon toimintakatteen toteuma oli joulukuun lopussa 97,0 %.

Sosiaalityö toimintakatteen toteuma oli joulukuun lopussa 97,5 %, joka muodostui 96,6 % toimintatuottojen ja 97,3 % toimintakulujen toteumasta.

Lapsiperhetyö on toiminnan ja talouden osalta toteutunut edelleen avohuoltopainotteisesti, vaikka laitoshoidon kustannukset kasvoivatkin edellisvuodesta. Lastensuojelun avohoidon toimintakulut olivat 984.617 euroa (vuonna 2017 996.46 euroa) ja laitoshoidon puolestaan 627.519 euroa (vuonna 2017 435.007 euroa). Lastensuojelun avohoitoa toteutetaan perheen yksilölliseen tilanteeseen suunniteltuna moninaisina perheen tukipalveluina ja työapuna, omana ja ostettuna perhetyönä, tilapäisenä perhehoitona, tukihenkilötoimintana, sekä myös tarvittaessa lyhyinä kodin ulkopuolisina interventioina sekä terapia- ja kuntoutuspalveluina. Lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen sosiaalityöntekijän on arvioitava välittömästi lapsen mahdollinen kiireellinen tuen tarve. Arvioinnin yhteydessä selvitetään paitsi lastensuojelun tarve ja myös palvelujen järjestäminen sosiaalihuoltona ilman lastensuojelun asiakkuutta.

Lastensuojelussa kiireellisiä sijoituksia tehtiin yksi vuonna 2018, lapsia oli sijoitettuna koko vuoden aikana yhteensä 21, vuoden viimeisenä päivänä kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä oli 19. Lastensuojelutyössä saavutettiin toimintavuoden aikana lastensuojelulain edellyttämät määräajat lapsen kiireellisen tuen ja lastensuojeluselvityksen tarpeen osalta. Lastensuojeluilmoituksia tehtiin yhteensä 295 kpl (tp 2017 194 kpl) ja ennakkollisia lastensuojeluilmoituksia puolestaan yksi. Lastensuojelulain tarkoittamassa jälkihuollossa oli vuoden aikana kahdeksan nuorta. Virka-ajan ulkopuolisen sosiaalipäivystyksen toteutti koko Oulun seudulla Oulun kaupunki.

Sosiaalihuoltolain mukaisia palvelutarpeen selvityksiä tehtiin 68 kpl (tp 2017 80 kpl). Sosiaalihuoltolain mukaisina palveluina on järjestettävä vertaisryhmätoimintaa, tukihenkilötoimintaa ja perhetyötä, lomatoimintaa sekä lapsen ja vanhemman välisen tapaamisen valvontaa, joiden toimintakulut olivat yhteensä 421.616 euroa. Sosiaalihuoltolain mukaisessa asiakkuudessa oli 43 perhettä ja 96 lasta (tp 2017 78 lasta). Kunnallisen perhetyön piirissä oli vuoden aikana 45 perhettä ja kotikäyntejä tehtiin 708. Perhetyö tuotettiin osana sosiaalipalveluja ja palvelu painottui perheiden ennaltaehkäisevään työhön tavoitteen mukaisesti.

Sosiaalityössä on perusparannettu päihdehuollon palveluja etsimällä kestäväää toimintamallia sekä omien lähipalveluiden että erityispalveluiden järjestämiselle. Varsinaisia laitostuntoutusjaksoja ostettiin suunnitellusti yksittäisille asiakkaille. Pitkittyneet päihdeongelmat näkyivät edelleen erityisesti erittäin haasteellisina kuntoutushoidon ja palveluasumisen järjestelyinä. Terveyskeskussairaalan katkaisuhoidossa oli vuoden aikana 29 potilasta (tp 2017 44 potilasta), joilla oli hoitopäiviä yhteensä 446 kpl. Päihdehuollon laitos- ja avohoidon ostoihin käytettiin vuonna 2018 yhteensä 50.479 euroa. Päihdetyössä nousi esiin jo vuonna 2017 kotona asuvien henkilöitä, joilla oli laaja-alaisia ongelmia terveydessä, itsestä huolehtimisessa sekä kodinhoidossa. Näille asiakkaille tehtiin myös vuoden 2018 vuoden aikana sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi ja järjestettiin tarvittavat palvelut.

Toimeentulotukipäätöksiä tehtiin 33-43 kappaletta kuukaudessa. Täydentävää tukea myönnettiin 75.596 euroa ja ennaltaehkäisevää 24.656 euroa. Toimeentulotukea koskevat lain edellyttämät käsittelyajat toteutuivat pääsääntöisesti. Työmarkkinatuen maksuosuuden piirissä oli kuukausittain 97-139 henkilöä ja kuntaosuus oli joulukuun lopussa 497.539 euroa (tp 2017 519.951 euroa, tp 2016 490.752 euroa, tp 2015 522.495 euroa). Maksuosuuden piiriin nousi 6-19 uutta henkilöä kuukaudessa ja yli 1000 päivää yhtäjaksoisesti työttömänä olleita oli joulukuun lopussa 30 henkilöä. Nuorten ystävät ry:n Tärppi työpajassa oli vuonna 2018 yhteensä 81 henkilöä asiakkaana, joista erittäin merkittävä osa kuntouttavassa työtoiminnassa. Nuorten ystävät ry:n nuorten työpaja Mahiksen toiminta-avustuksen loppusumma oli vuonna 2018 146.885 euroa ja Nuorten ystävät ry sai työpajan toimintaan valtionavustusta 48.200 euroa. Nuorten työpajalla oli vuoden aikana 60 alle 29-vuotiasta asiakasta ja toimintatilastoissa näkyy palvelun tarjoaminen vaikeimmassa asemassa oleville nuorille. Nuorten ystävät ry:n matalan kynnyksen pajatoiminnan kehittämis- ja mallintamistyö jatkuu ESR-rahoitteisina Valpas –hankkeena kauden 2016-2019 ja vuonna 2019 käynnistyneenä kolmivuotisena Ohjaamo -hankkeena.

Vammaispalvelujen toimintakatteen toteuma oli joulukuun lopussa 105,0 %, joka muodostui 119,3 % toimintatuottojen ja 106,4 % toimintakulujen toteumasta.

Vammaispalvelujen piirissä olevien asiakkuuksien vuotuinen vaihteluväli näkyy myös vastuualueen toimintakulujen toteumassa. Sekä vaikeavammaisten henkilöiden avustuksiin ja etuuksiin että vammaispalvelujen asiakaspalvelujen ostojen kokonaismenojen kehitykseen vuositason vaikuttaa yksittäisten asiakkaiden sisääntulo tai poistuminen palvelujen piiristä. Vuoden 2018 toiminnassa näkyy kotikuntalain tuomat muutokset. Vammaispalvelujen vastuualueella koskevat lain edellyttämät käsittelyajat toteutuvat pääsääntöisesti.

Kehitysvammahuollon valtakunnallisen rakennemuutoksen mukaisesti Tahkokankaan keskuslaitoksen asiakassiirrot on toteutettu ja muhoslaisia asiakkaita oli vuoden 2018 lopussa pitkäaikaisessa laitoshoidossa yksi henkilö. Muhoksen ryhmäkodilla on asukaspaikkoja 15, joista muille kunnille myytiin vuoden 2018 lopussa 4 paikka. Omana toimintana toteutettiin myös tukiasumisen kokonaisuus, joka käsittää 26 tuettua asumispaikkaa. Muhoksen ryhmäkodin ja Talonpojantien tukiasuntojen hoiva- ja huolenpito sekä ohjaus muodostavat kehitysvammahuollon

koordinoitun kokonaisuuden, jonka palvelutoiminnan kehittämistyötä jatkettiin suunnitelmallisesti. Kunnan järjestämässä avotyötoiminnassa oli 23 asiakasta ja päivätoiminnassa 30 asiakasta.

Oman toiminnan ohella asumispalveluita hankittiin edelleen myös yksityisiltä palveluntuottajilta eri erityisryhmille. Vammaispalvelujen vastuualueen asumispalveluissa oli vuoden lopussa 55 asiakasta ja asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta viidellä. Erityisryhmien palveluasumisen tarvetta kuvaavat edelleen suuret vuosikohtaiset vaihtelut eri asiakasryhmissä. Tilapäistä perhehoitoa, tukihenkilötoimintaa ja tilapäishoitoa järjestettiin yksilöllisten tarpeiden mukaan. Kuljetuspalvelujen piirissä oli yhteensä 102 asiakasta. Asunnonmuutostöitä, asuntoon kuuluvia välineitä ja laitteita myönnettiin 22 henkilölle. Henkilökohtaisia avustajatoiminnan piirissä oli 32 henkilöä, joiden palvelutarve vaihteli 8-160 tuntiin/kk.

Omaishoidontuen saajien määrä vammaispalveluissa vuoden lopussa 40, kun se vuoden 2017 lopussa oli 35. Omaishoidontuen avustuksiin käytettiin 178.681 euroa. Omaishoitajien hoitotyön tueksi on pyritty järjestämään tilapäistä perhehoitoa, tukihenkilöitä ja lyhytaikaista hoitoa entistä enemmän sekä mahdollisuus osallistua omaishoitajan terveystarkastukseen.

Vanhuspalvelujen toimintakatteen toteuma oli joulukuun lopussa 100,9 %, joka muodostui 93,1 % toimintatuottojen ja 99,5 % toimintakulujen toteumasta.

Vanhuspalvelulain toimeenpanoon liittyen on edelleen haasteena kotihoidon riittävä resursointi ja lyhytaikaisen hoidon järjestelyt sekä kotihoidon palvelusetelin vahvistaminen määrällisesti.

Kotihoidossa säännöllisten asiakkaiden määrä oli säilynyt ennallaan noin 130 kotitaloutta mukaan lukien kotihoidon palvelusetelit 22. Rakennemuutoksen tuomat paineet näkyivät kotihoidon palveluissa. Kotihoitoa säännöllisesti saavien kotitalouksien palvelutarve kasvoi ajallisesti ja asiakkaiden hoito vaati usein kahden hoitajan käynnin. Kotihoidon asiakkaiden avun ja huolenpidon tarve oli läpi viikon samanlainen, mikä asettaa vaatimuksia henkilöstöressurssin käyttöön viikonloppuisin. Tällä hetkellä kotihoidon henkilöstön määrä ei riitä kasvavaan tarpeeseen. Kotihoitoa jouduttiin ostamaan kohdennetusti yksityiseltä palveluntuottajalta vuoden 2018 aikana ja ostoa joudutaan jatkamaan edelleen. Ikääntyneiden palveluissa on enenevästi kiinnitettävä erityistä huomiota runsaasti apua tarvitsevien asiakkaiden tilanteeseen. Nykyisillä resursseilla kehitetään palveluiden sisältöä Pohjois-Pohjanmaalla yhteisesti sovittujen yhteisten toimintamallien mukaisesti.

Kotihoidon mobiili, optimointi ja toiminnanohjausjärjestelmän hankinta oli vuoden 2018 suurin investointi ikäihmisten palveluihin. Mobiili otettiin käyttöön lokakuussa 2018. Uusi työväline paransi kotihoidon asiakkaiden potilasturvallisuutta, ajantasaisen tiedon saatavuutta hoitotilanteessa ja mahdollisti työntekijöiden asiakaskirjausten laadinnan yhdessä asiakkaan kanssa käynnin aikana. Optimoinnin ja toiminnanohjausjärjestelmän kautta saatu tieto on osoittanut kotihoidon henkilöstöressurssien vajeen suhteessa asiakkaille suunniteltuun hoivaan ja hoitoon.

Juurruttamissuunnitelmien mukaisesti ikääntyneiden palveluissa kiinnitettiin erityistä huomioita yksilölliseen palvelutarvearvioon, riskitekijöiden tunnistamiseen kuten sairauden jälkeiseen kuntoutumiseen kotona ja suurten elämänmuutosten jälkeen kotona selviytymiseen. Kotihoidossa aloitettiin arviointi- ja kuntoutustiimin toiminnan kehittäminen lokakuussa 2018. Tiimi on ensi kontaktina muuttuneen tilanteen tai akuutin sairaalavaiheen jälkeen, huolehtii hoidosta ja hoivasta, ohjaa, arvioi ja koordinoi asiakkaan kotona tapahtuvaa toipumista ja kuntoutumista. Ikääntyneiden

palveluissa avattiin 1.11.2018 virka-aikainen palvelupuhelin. Tällä palvelulla ohjataan ja neuvotaan asiakkaita yhdestä numerosta.

Palveluseteli on vakiintunut osaksi vanhuspalveluiden palvelutuotantoa, mutta asiakasmäärät ovat vuonna 2018 pysyneet maltillisena. Palvelusetelillä tuettiin erityisesti tukipalveluita ja kotihoidon palvelusetelin juurruttaminen tuotti erityistä haastetta. Asiakkuudet ovat muodostuneet siten, että siivouspalveluissa oli 140 asiakasta, asiointipalvelussa 51, kotihoidossa 6 ja tehostetussa palveluasumisessa 22 asiakasta.

Veteraanien palveluohjausta ja palvelujen koordinoitua vahvistettiin. Yhteydenpitoa veteraanijärjestöjen kanssa lisättiin ja yhteisiä tapaamisia oli säännöllisesti. Valtuustoaloitteeseen liittyen jatkettiin edelleen veteraanien ilmaista ateriapalvelua neljä kertaa viikossa.

Kunnan omassa palvelutuotannossa Matinkodissa ja Laurinkodissa on käytössä RAI LTC -toimintakyky mittari, jonka avulla arvioidaan asukkaiden palvelutarvetta, optimoidaan henkilöstöresurssia ja ennakoita asukkaiden toimintakykyyn liittyviä muutoksia ja riskitekijöitä. Matinkodissa on tilapäinen hoitopaikka sosiaalipäivystyksestä tulevien akuuttien tilanteiden varalta. Vanhuspalvelujen haasteena on lyhytaikaisen hoidon riittävä ja oikea-aikainen tarjonta. Lyhytaikaista hoitoa tarvitaan lisääntyvässä määrin myös turvallisen kotiutuksen varmistamiseksi. Avohuollon lyhytaikaisten hoitopaikkojen kysyntä on kasvanut merkittävästi ja käyttöaste hoitopaikoissa on korkea.

Omaishoidontuen lisääminen viime vuosien aikana onnistunut hyvin ja omaishoitosopimuksia oli vuonna 2018 yhteensä 70 ja hoidettavia 70. Omaishoitajien hoitotyön tueksi on järjestetty päivähoitoa, lyhytaikaista hoitoa, terveystarkastukset ja keväällä 2018 aloitettiin omaishoitajien valmennukset. Turvapuhelinten käyttäjämäärä on vakiintunut noin 160 käyttäjään vuodessa.

Päiväkeskuksessa oli vuoden 2018 aikana 4337 päiväkeskuskäyntiä (tp 2017 4248), joista 1330 seniorineuvolan vastaanottokäyntiä tai kontaktia (tp 2017 käyntejä 1594). Muistineuvolan toimintaa on laajennettu 2 työpäivää/ viikko. Päiväkeskuksessa uusittiin vuoden 2018 aikana sauna ja pesutilat, takkahuone sekä harrastetilan ja toimistohuoneiden lattiat sekä päivitettiin sisustusta tätä päivää vastaavaksi. Sosiaali- ja terveystieteiden tukemista tiloista perittävät vuokrat.

Päiväkeskuksessa on käynnistynyt erilaisia ryhmämuotoisia toimintoja: Ystäväpiiri (vanhustyönkeskusliitto), Voimaa vanhuuteen (Ikäinstituutti), muistikahvila ja omaiskahvila. Hyvinvointia tukevia kotikäyntejä tehdään yli 75 vuotta täyttäneille keskimäärin 40 vuodessa.

Sairaanhoidon toimintakatteen toteuma oli joulukuun lopussa 102,0 %, joka muodostui 103,8 % toimintatuottojen ja 102,3 % toimintakulujen toteumasta.

Terveyskeskuksen vastaanotto toiminnassa vuosi 2018 oli työntäyteinen. Lääkärityövoiman saatavuuden osalta vuosi oli edellisvuotta parempi: terveyskeskuslääkäreiden kaikki virat on täytetty vakinaisesti ja sijaistilanne parani. Kokonaisuutena kansanterveystyön välitön yhteydensaanti terveydenhuollon yksikköön, hoidon tarpeen arviointi sekä hoitoon tai toimenpiteeseen pääsy toteutuivat pääsääntöisesti hyvin. Avosairaanhoidon osalta hoitotakuuvelvoitteisiin kyettiin vastaamaan, kiireellisen hoidon sai aina ja ei-kiireelliseen hoitoon

pääsi yleensä kohtuullisen ajan kuluessa. Toiminnallisesti ongelman oli edelleen puolikiireellisten aikojen niukkuus, mikä näkyi ajoittaisena lääkärin vastaanottotyön kuormituksena.

Aikuisneuvolatoimintaa ja yhteistyötä lääkäreiden kanssa tiivistettiin, tavoitteena yksilölliset hoitosuunnitelmat ja yhteneväiset toimintamallit. Toiminnassa on mukana myös sairaanhoitopiiri, joka ohjaa yksilöllisesti asiakkaita jatkokuntoutukseen ja arvioon terveyskeskukseen. Päihdehoidon monimutkaistunut palveluntarve syö edelleen merkittävän osan vastaanoton sairaanhoitajien työpanoksesta. Korvaushoitopotilaiden määrä oli vuoden aikana vajaat 20.

Sairaanhoidon kustannuksista asiakaspalvelujen ostot kohdistuvat potilaskohtaisten tutkimusten sekä kuntoutus- ja terapiapalvelujen ostoihin. Ulkoa ostetut erityistutkimukset vyöryvät aikaisempaa useammin suoraan perusterveydenhuollon kustannuksiksi. Paikallisen kilpailutuksen ansiosta erityiskuvantamisen kuten magneettitutkimusten hinnat laskivat, mikä näkyi suoraan ostopalveluissa. Kesälle 2016 suunniteltu terveyskeskuksen fysioterapia- ja kuntoutussiiven remontti on siirtynyt rakenneselvitysten vuoksi vuoteen 2018, mikä on harmillista työtilajärjestelyjen kannalta. Fysioterapiatilojen remontin suunnitelma valmistui kesällä ja valtuusto myönsi määrärahan peruskorjauksen toteuttamiseen ja aloittamiseen tänä vuonna.

Vaikka kansanterveystyön hoitotakuu toteutui kokonaisuutena kohtuullisesti, olivat ongelmana edelleen mielenterveystyön lähipalvelut. Siellä hoitoa omaan yksikköön joutuu säännönmukaisesti jonottamaan, vaikka erityispalveluissa henkilökunnan työjärjestelyjen avulla saatiin mielenterveysyksikön jono paremmin hallintaan ja myös ajoittain lyhentymään. Kiireellisintä hoitoa tarvitsevat otettiin tarvittaessa jonon ohi palvelujen piiriin. Kunnan kahdessa psykologin toimessa oli valtaosan vuotta osa-aikainen miehitys kummassakin toimessa ja resurssivajetta paikattiin sijaisjärjestelyillä. Psykologipalveluiden tarvetta kasvattavat lainsäädännön mukanaan tuomat velvoitteet liittyen koulujen ja oppilaitosten oppilas- ja opiskeluhuoltoon.

Radiologisten palveluiden suhteen kunnan oma yksikkö on toiminnassa arkipäivisin joka päivä yksittäisiä sulkupäiviä lukuun ottamatta. Tavanomaiset ultraäänitutkimukset tehtiin ostoradiologipalvelun toimesta kahden viikon välein terveyskeskuksessa. Laboratoriopalveluissa toimintamalli jatkui myös omana toimintana eikä liittyminen Pohjois-Suomen laboratorikeskukseen Norlab:n toteutunut. Lääkehuollon liittämistä osaksi sairaanhoitopiiriin apteekkitoimintaa käytiin alustavat neuvottelut, mutta myös se säilyi omana toimintana toistaiseksi. Virka-ajan ulkopuolinen päivystys ostettiin Oulun seudun yhteispäivystyksestä, jonka toimintakulut olivat vuonna 2018 195.697 euroa. Työterveyshuollon tuottaminen terveyskeskuksen omana toimintana päättyi maaliskuun lopussa ja toiminta siirtyi henkilökuntineen työterveyshuolto Virralle (ent. Oulun Työterveys Oy).

Neuvolan toimintakatteen toteuma oli joulukuun lopussa 87,7 %, joka muodostui 352,4 % toimintatuottojen ja 89,9 % toimintakulujen toteumasta.

Neuvolassa toteutetaan valtakunnallisia suosituksia äitien lasten ja koululaisten terveystarkastuksista. Toiminta on vakiintunut ja löytänyt hyvin paikkansa palvelujärjestelmässä. Äitiys- ja lastenneuvolassa on edelleen käytössä väestövastuinen toimintamalli hoitajan osasta, jolloin yksi terveydenhoitaja vastaa tietyn alueen neuvolatoiminnasta. Muhos on jaettu maantieteellisesti yhteensä viiteen alueeseen. Toiminnalla haetaan hoidon jatkuvuutta ja tehokkuutta työhön. Syntyvyys oli edellisen vuoden tasoa, 104 syntynyttä lasta, kun syntyneitä oli

vielä vuonna 2015 138 ja vuonna 2017 113. Syntyvyyden alenemisen ja pitkäaikaissairauksien seurannan ja elintapaneuvonnan laajenemisen vaikutuksia neuvolatyöhön arvioitiin ja todettiin, että henkilöstöresurssin tulisi olla 10 kokoaikaista terveydenhoitajaa.

Aikuisneuvola toiminnassa keskeiset asiakasryhmät ovat diabetesta ja sydänsairauksia sairastavat asiakkaat tai henkilöt, jotka ovat vaarassa sairastua ko. tauteihin. Yhteistyötä tiivistettiin terveydenhoitajien ja lääkäreiden kesken, tavoitteena yksilöllinen hoitosuunnitelma ja yhteneväiset toimintaperiaatteet. Sairaanhoitopiiri ohjasi yksilöidysti valtimotautitapahtuman sairastaneita potilaita jatkokontrolleihin. Painonhallintaryhmät pyörivät säännöllisesti ja niihin voi hakeutua ympäri vuoden aikuisneuvolan kautta. Aikuisneuvolan yksi iso asiakasryhmä ovat astmaatitot, joiden ohjaus ja neuvonta on osa toimintaa. Terveyskeskuksessa on vakiintunut astmaatikkojen hoitopolku ja yhteistyötä tehdään kiinteästi myös paikallisen Hengitysyhdistyksen kanssa.

Syksyn 2018 influenssakausi alkoi tavalliseen aikaan eli loppuvuodesta ja oli varsin ankara jatkuen pitkälle kevääseen. Kausirokote otettiin hyvin vastaan kuntalaisten keskuudessa, rokotteita pistettiin yhteensä noin 2400 kpl ja nenäsumutteita lapsille annettiin 146 kappaletta, mikä on reilusti enemmän aikaisempiin vuosiin nähden.

Suun terveydenhuollon toimintakatteen toteuma oli joulukuun lopussa 107,8 %, joka muodostui 102,8 % toimintatuottojen ja 106,3 % toimintakulujen toteumasta.

Suun terveydenhuoltoa on vuonna 2018 toteutettu neljän hammaslääkäri-hammashoitaja työparin ja kahden suuhygienistin työpanoksen voimin. Vuoden aikana käytettiin kesälomittajina opiskelijatyövoimaa kahden kuukauden ajan ja lisäksi tarvittiin muutamaan pitempään sairauslomaan sijaistyövoimaa. Suun terveydenhuollon hoitotakuuajoissa on ostopalvelujen ja tilapäisen sijaistyövoiman avulla pysytty: asiakasajat varataan edelleen suoraan ja ei-kiireelliseen hoitoon pääsee viimeistään neljän kuukauden sisällä.

Suun terveydenhoidossa siirryttiin vuonna 2017 uuteen asiakasjakoon, jossa kaksi hammaslääkärää keskittyy aikuisten ja kaksi hammaslääkärää lasten ja nuorten hammashoittoon. Järjestely on vakiintunut ja koetaan toimivaksi. Kaikki hammaslääkärit osallistuvat vuoroviikoin särkypäivystykseen ja lisäksi Muhokselle tulee kaksi viikkoa vuodessa varallaolopäivystystä ja kolme kertaa vuodessa läsnäolopäivystystä viikonloppujen tai arkipyhien aikana.

Yhteydensaanti hammashoitolaan parani oleellisesti, kun takaisinsoittojärjestelmä VCC otettiin käyttöön maaliskuussa 2017. Kaikkiin puheluihin vastataan aina saman työpäivän kuluessa. Saapuvat puhelut on priorisoitu särkypuheluihin ja ei-kiireellisiin puheluihin. Järjestelmä sitoo kuitenkin lähes yhden hammashoitajan työpanoksen, koska puheluita järjestelmään tulee noin 1500-1600 vastaanotettua puhelua kuukaudessa muun puhelinliikenteen ohessa.

Ostopalveluna ostettiin edelleen yksittäisiä aikuisten anestesiahammashoitoja, yksittäisiä implanttahoitoja sekä pelkäävien ja suuren korjaavan hoidon tarpeen omaavien lasten nukutushammashoitoja. Suun terveydenhuollon vuoden 2018 ostopalvelujen toteuma oli 67.902 euroa (tp 2017: 67.685 euroa, tp 2016: 61.812 euroa, tp 2015: 45.377 euroa).

Terveyskeskussairaala toimintakatteen toteuma oli joulukuun lopussa 99,5 %, joka muodostui 124,5 % toimintatuottojen ja 104,0 % toimintakulujen toteumasta.

Valtuuston vuodelle 2018 asettaman tavoitteen mukaan terveyskeskussairaalan osalta paikkalukua tarkistetaan siten, että vuoden 2019 lopussa sairaansijoja on käytössä 27 ja ne ovat pääsääntöisesti akuutti- ja kuntoutuspaikkoja. **Terveyskeskussairaalan kokonaispaikkaluku laskettiin vuonna 2018 30 sairaansijaan.** Terveyskeskussairaalan toimintaa jatkettiin edelleen kahdella osastolla: paikkaluku oli osastoittain 21ja 9. Henkilöstömitoitus on vuoden aikana pyritty vakiinnuttamaan 0.75 - 0,8 tt/ss.

Osastojen kuormitusta luonnehtivat vuonna 2018 erittäin suuret vaihtelut ja ulkopaikkakuntaisia hoidettiin merkittävästi enemmän kuin edellisenä vuonna. **Pitkäaikaishoidonpäätöksellä olevia potilaita oli vuoden vaihteessa 4 potilasta.** Potilaiden määrä on vaihdellut myös akuuttiosastolla. Vuoden alku ja loppu olivat ruuhkaisempia ja kuormitusta nostivat erilaiset infektioepidemiät. Ruuhka-aikana osaston potilaspaikat olivat hyvin käytössä ja käyttöaste vaihteli tasaisesti pitkin vuotta. Tammi-joulukuussa 30-paikkaisen terveyskeskussairaalan kokonaiskuormitus on vaihdellut 32,2-23,5 ss. Kuormitusta kasvattavat päivä/yöhoidon potilaat, joita on ollut 10-20 hlöä/kk ja yhteensä 811 hoitajaksoa joulukuun loppuun mennessä. Sairaalahoitoon myynti ulkokuntalaisille oli suurempi kuin vastaavat ostot muhoslaisille muista kunnista. Ulosmyytyjä hoitopäiviä kertyi koko vuonna yhteensä 715 kpl.

Kunnan ulkopuolisten sairaansijojen osto oli vähäistä: yhteensä 71 hoitopäivää/vuosi. Palvelujen ostoon muilta kunnilta ja kuntayhtymiltä sisältäen kotikuntalain mukaiset kotikuntakorvaukset käytettiin vuonna 2018 19.771 euroa (tp 2017 25.142 euroa, tp 2016 29.727 euroa, tp 2015 60.526 euroa). Lyhytaikaista akuuttihoitoa ostettiin naapurikunnista Oulunkaaren kuntayhtymältä 24 hpv, Limingasta 10 hpv Kempeleestä 2 hpv, Haapajärveltä 3 hpv Raahesta 6 hpv, Kuusamosta 1hpv ja Oulusta 25 hpv. Oulun kaupungin ostoihin johti usein potilaan pysyvämpi asuminen Oulun kaupungin alueella ja tähän liittyvä tilapäinen sairaalahoidon tarve sekä potilaan terveydenhoitolain mukainen valinnanvapaus, Utajärven ostot kertovat enemmän todellisesta oman kapasiteetin hetkellisestä riittämättömyydestä. Tavoitteena on hoitaa oman kunnan potilaat omassa yksikössä, mikä on erityisen arvokasta suunniteltaessa potilaan jatkohoitoa. Lääkäriin, kotiutustiimin, potilaan ja hänen omaisten hoitoneuvottelussa on kyetty rakentamaan varsinkin iäkkäiden potilaiden pärjäämisen turvaverkkoa siten, että kotiuttaminen onnistuu.

Erikoissairaanhoidon toimintakatteen toteuma oli joulukuun lopussa 102,7 % ja asiakaspalvelujen ostoja tehtiin Oulun yliopistollisesta sairaalasta ja muilta toimijoilta yhteensä 11.894.139 eurolla. Ko. luku sisältää myös eläkemenoperusteisia kuluja 57.848 euroa.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin oman talousarvion mukaan Muhoksen kustannukset toteutuivat ennakoituista 105,0 %. Vastaava toteumaprosentti oli sairaanhoitopiirin tasolla keskimäärin 98,5 % ja vaihteluväli kunnittain 81,9 - 113,2 %. Sairanhoitopiirin joulukuun lopun seurantatietojen mukaan sairaanhoidon kysyntä (+5,3 % ja 192 lähetettä), hoidossa olleiden potilaiden (+1,0 % ja 29 hlöä) ja hoitopäivien (+18,8 % ja 784 kpl) määrät kasvoivat avohoitokäyntien (-0,3 % ja 36 kpl) ja hoitajaksojen (-0,2 % ja 2 kpl) määrät puolestaan vähentyivät viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Muhoksen kunnan laskutus nousi tammi-joulukuussa edellisvuodesta +5,6 % ollen 1.236 euroa/asukas. Erikoissairaanhoidon odotti joulukuun lopussa 167 muhoslaista potilasta, kun vuosi sitten vastaava luku oli 177. Kolme potilasta oli odottanut hoitoon pääsyä yli kuuden kuukauden säädetyin määräajan yli. Vastaavasti hoidon tarpeen arviointia odotti 179 muhoslaista (viime vuonna 152), joista yli kolme kuukautta odottaneita oli 27.

10.3.1.4 Teknisten palveluiden toimintakertomus

Tekninen lautakunta on käsitellyt toimintakertomuksen kokouksessaan 12.3.2019 / 48 §.

TEKNISET PALVELUT

	Joulukuu 2017 tilinpäätös	Joulukuu 2017 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Käyttö-%
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	3 285 909	3 285 909	3 171 386	3 250 136	102,5 %
Maksutuotot	43 953	43 953	48 000	58 195	121,2 %
Tuet ja avustukset	3 912	3 912	0	10 916	0,0 %
Vuokratuotot	4 535 956	4 535 956	4 820 253	4 858 239	100,8 %
Muut toimintatuotot	26 335	26 335	19 750	43 422	219,9 %
Valmistus omaan käyttöön	-709	-709	0	0	0,0 %
TOIMINTATUOTOT	7 895 356	7 895 356	8 059 389	8 220 908	102,0 %
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-2 839 223	-2 839 223	-2 979 242	-2 900 513	97,4 %
Palvelujen ostot	-1 827 845	-1 827 845	-1 725 150	-1 763 064	102,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 188 635	-2 188 635	-2 189 955	-2 141 792	97,8 %
Avustukset	-48 192	-48 192	-30 000	-29 221	97,4 %
Vuokrat	-245 237	-245 237	-321 340	-292 874	91,1 %
Muut toimintakulut	-34 868	-34 868	-22 010	-30 950	140,6 %
TOIMINTAKULUT	-7 183 999	-7 183 999	-7 267 697	-7 158 414	98,5 %
TOIMINTAKATE	711 357	711 357	791 692	1 062 494	134,2 %
VUOSIKATE	711 357	711 357	791 692	1 062 494	134,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-3 050 978	-3 050 978	-2 721 012	-2 727 846	100,3 %
Laskennalliset erät	-154 091	-154 091	-145 840	-136 379	93,5 %
TILIKAUDEN TULOS	-2 493 712	-2 493 712	-2 075 160	-1 801 731	86,8 %
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-2 493 712	-2 493 712	-2 075 160	-1 801 731	86,8 %

	Joulukuu 2017 tilinpäätös	Joulukuu 2017 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
HALLINTO/TEKNINEN TOIMI						
Toimintatuotot	12 102	12 102	7 110	12 496	175,7 %	-5 386
Toimintakulut	-360 216	-360 216	-308 232	-330 132	107,1 %	21 900
Toimintakate	-348 114	-348 114	-301 122	-317 636	105,5 %	16 514
Poistot ja arvonalentumiset	-3 573	-3 573	-2 208	-4 314	195,4 %	2 106
Laskennalliset erät	-7 658	-7 658	-6 126	-5 734	93,6 %	-392
Ylijäämä / alijäämä	-359 345	-359 345	-309 456	-327 684	105,9 %	18 228
RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT						
Toimintatuotot	3 055 815	3 055 815	2 970 026	2 976 954	100,2 %	-6 928
Toimintakulut	-2 786 071	-2 786 071	-2 830 461	-2 834 860	100,2 %	4 399
Toimintakate	269 744	269 744	139 565	142 094	101,8 %	-2 529
Poistot ja arvonalentumiset	-50 605	-50 605	-49 665	-49 708	100,1 %	43
Laskennalliset erät	-61 800	-61 800	-56 681	-52 956	93,4 %	-3 725
Ylijäämä / alijäämä	157 340	157 340	33 219	39 430	118,7 %	-6 211
RAKENNUKSET						
Toimintatuotot	4 293 728	4 293 728	4 572 263	4 587 253	100,3 %	-14 990
Toimintakulut	-2 898 710	-2 898 710	-2 763 741	-2 831 694	102,5 %	67 953
Toimintakate	1 395 019	1 395 019	1 808 522	1 755 559	97,1 %	52 963
Poistot ja arvonalentumiset	-2 314 964	-2 314 964	-1 979 719	-1 962 958	99,2 %	-16 761
Laskennalliset erät	-55 888	-55 888	-54 981	-51 719	94,1 %	-3 262
Ylijäämä / alijäämä	-975 833	-975 833	-226 178	-259 118	114,6 %	32 940
MAARAKENTAMINEN						
Toimintatuotot	123 613	123 613	90 450	140 387	155,2 %	-49 937
Toimintakulut	-841 807	-841 807	-956 920	-807 848	84,4 %	-149 072
Toimintakate	-718 194	-718 194	-866 470	-667 461	77,0 %	-199 009
Poistot ja arvonalentumiset	-619 980	-619 980	-628 252	-644 757	102,6 %	16 505
Laskennalliset erät	-20 420	-20 420	-19 931	-18 326	91,9 %	-1 605
Ylijäämä / alijäämä	-1 358 594	-1 358 594	-1 514 653	-1 330 544	87,8 %	-184 109
KAAVOITUS JA MITTAUS (MITTAUSPALVELUT)						
Toimintatuotot	380 057	380 057	389 540	464 000	119,1 %	-74 460
Toimintakulut	-248 781	-248 781	-327 073	-245 538	75,1 %	-81 535
Toimintakate	131 277	131 277	62 467	218 463	349,7 %	-155 996
Poistot ja arvonalentumiset	-59 736	-59 736	-59 242	-57 783	97,5 %	-1 459
Laskennalliset erät	-6 176	-6 176	-6 563	-6 182	94,2 %	-381
Ylijäämä / alijäämä	65 365	65 365	-3 338	154 498	-4 628,5 %	-157 836
RAKENNUSVALVONTA						
Toimintatuotot	30 041	30 041	30 000	39 818	132,7 %	-9 818

	Joulukuu 2017 tilinpäätös	Joulukuu 2017 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
Toimintakulut	-48 414	-48 414	-81 270	-108 344	133,3 %	27 074
Toimintakate	-18 374	-18 374	-51 270	-68 526	133,7 %	17 256
Poistot ja arvonalentumiset	-2 122	-2 122	-1 926	-8 326	432,3 %	6 400
Laskennalliset erät	-2 149	-2 149	-1 558	-1 462	93,8 %	-96
Ylijäämä / alijäämä	-22 645	-22 645	-54 754	-78 313	143,0 %	23 559
TEKNISET PALVELUT YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	7 895 356	7 895 356	8 059 389	8 220 908	102,0 %	-161 519
Toimintakulut	-7 183 999	-7 183 999	-7 267 697	-7 158 414	98,5 %	-109 283
Toimintakate	711 357	711 357	791 692	1 062 494	134,2 %	-270 802
Poistot ja arvonalentumiset	-3 050 978	-3 050 978	-2 721 012	-2 727 846	100,3 %	6 834
Laskennalliset erät	-154 091	-154 091	-145 840	-136 379	93,5 %	-9 461
Ylijäämä / alijäämä	-2 493 712	-2 493 712	-2 075 160	-1 801 731	86,8 %	-273 429

Päävastualueen johtajan katsaus

Teknisten palveluiden osalta vuosi 2018 toteutui talouden osalta arvioitua paremmin ja teknisten palveluiden toiminnalliset ja strategiset tavoitteet pääosin saavutettiin. Toiminta on ollut käynnissä olevien investointien toteuttamista sekä kiinteistö-, ruokahuolto, siivous- ja kadunpitotehtävien suorittamista.

Vuonna 2018 teknisten palveluiden varikkotoiminnot siirrettiin Kankaanseläntien varteen rakennetulle uudelle varikolle. Uusi toimisto ja varastotila hankittiin Leasing-tyyppisellä vuokrasopimuksella, jossa vuokratut rakennukset lunastetaan 10 vuoden vuokra-aikana kunnan omistukseen.

Energia- ja jätehuoltoasiat olivat ajankohtaisia edelleen vuonna 2018. Muhoksen kunta on mukana hiilineutraaliutta tavoittelevien kuntien HINKU-joukossa ja Suomen ympäristökeskuksen hallinnoimassa Väre-hankkeessa. Väre-hankkeen päätavoitteena on kehittää menettelytapoja ja toimintamalleja, jotka auttavat kuntia ottamaan jokapäiväiseen käyttöön resurssitehokkuutta lisääviä ja kasvihuonekaasupäästöjä vähentäviä cleantech-ratkaisuja, energialähteitä ja menetelmiä.

Energia-asioissa Muhoksen kunta on liittynyt kuntien ja Motivan väliseen energiatehokkuusohjelmaan vuosille 2017 - 2025. Muhoksen kunnan tavoitteena on vähentää energiankulutusta vuoden 2016 tasosta 15 % vuoteen 2020 mennessä ja 30 % vuoteen 2025 mennessä. Energiasäästöjen käytännötoimenpiteinä vuonna 2018 jatkettiin katu- ja aluevalaistuksen uudistamista LED-valaistukseksi. Lisäksi Huovilan koulun maalämpöjärjestelmän käyttöönottoon liittyvät viritykset on saatu tehtyä ja energiasäästötakuusopimus on alkanut 1.9.2018.

Energian hankinnassa Muhoksen kunnan sähköenergian oma hankintasopimus päättyi ja sähkönhankinnassa siirryttiin KL-kuntahankinnan puitesopimukseen vuosille 2019 -2020.

Jätehuollossa Muhoksen, Utajärven, Tyrnävän ja Limingan kunnat ovat perustaneet yhteisen jätelautakunnan, joka aloitti alueen uutena jätehuoltoviranomaisena vuoden 2018 alusta. Viranomainen hyväksyi 18.12.2018 uudet jätehuoltohuoltomääräykset, jotka astuivat voimaan

1.3.2019. Jätehuollon operatiivinen palvelutoimija aloittaa toimintansa v. 2019. Jätehuoltoyhteistyön tavoitteiksi on asetettu kierrätysasteen nostaminen ja digitaalisuuden lisääminen jätehuoltopalveluissa siten, että jätehuollon kokonaiskustannukset eivät nouse. Kunnan omien kiinteistöjen osalta jätehuollon kilpailutus toteutettiin loppuvuodesta 2018 ja kunnan kiinteistöjen jätehuollossa otettiin käyttöön kannustava jätehuollon kokonaispalvelu.

Yksityisteiden kunnossapitoavustuksia oli käytettävissä vuodelle 2018 yhteensä 30.000 euroa. Vuonna 2018 avustettiin vain tien hoidon kustannuksia.

Tekninen lautakunta kokoontui vuoden 2018 aikana yhteensä 13 kertaa ja käsitteli 114 asiakohtaa. Tekninen lautakunta jalkautui useamman kerran valmisteilla oleviin investointikohteisiin ja tutustui paikan päällä ajankohtaisiin asioihin.

Tekninen johtaja kiittää henkilöstöä ja teknistä lautakuntaa kokonaisuutenaan hyvin onnistuneesta talousarviovuodesta 2018.

Talousarvion 2018 tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2018 talousarviossa on teknisten palveluiden yhteisiksi tavoitteiksi asetettu seuraavaa:

1. Vaikuttavuus

- peruspalvelujen toimivuus

Peruspalveluiden toimivuudessa onnistuttiin keskimääräisesti. Vuoden 2018 tavoitteiden osalta ongelmana oli kiinteistöjen sisäilmaan liittyvät asiat. => tavoite saavutettu osittain.

- viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö

Asuinympäristön viihtyisyyden ja turvallisuuden tavoite saavutettiin. Muhoksen kunnassa toimii aktiivinen monialainen liikenneturvallisyöryhmä. Vuonna 2018 raportoitiin kuntalaisille ja tienkäyttäjille suunnatun liikenneturvallisuuskyselyn tulokset. Kyselyn perusteella eniten kehitettävää on kevyenliikenteen yhteyksissä ja teiden hoidon tasossa.

Puistojen ja yleisten alueiden hoidosta saatiin kuntalaisilta hyvää palautetta. => tavoite saavutettu

- hyvät liikenneyhteydet

Muhoksen kunnan liikenneyhteyksissä ei tapahtunut muutoksia vuonna 2018.

Uuden kevyen liikenteen väylän rakentaminen aloitettiin välille Päivärinne – Laukka. Hanke toteutetaan yhdessä ELY-keskuksen kanssa ja tie valmistuu vuonna 2019. Lisäksi kunta toteutti omana työnä uuden kevyenliikenteen yhteyden välille Nokiankangas – Kuusirinne. => tavoite saavutettu

2. Toimintatavat, prosessit ja rakenteet

- hallintokuntien välinen yhteistyö

Hallintokuntien yhteistyö on ollut toimivaa ja tekniset palvelut ovat osallistuneet yhteisten työryhmien toimintaan. => tavoite saavutettu

- palvelurakenteen tehokkuus ja kilpailukyky

Vuoden 2018 kyettiin säilyttämään oman palvelurakenteen tehokkuus ja kilpailukyky. Henkilöstön korvausrekrytoinneissa onnistuttiin ja oman toiminnan taloudelliset tavoitteet saavutettiin.

3. Resurssit

- talouden tasapaino

Teknisten palveluiden taloudelliset tavoitteet saavutettiin vuonna 2018. => tavoite saavutettu

- käyttömenojen kasvun hillintä

Käyttötalousmenojen kasvutavoitteet ylitettiin. Teknisten palveluiden käyttötalousmenojen vuosimuutos 2017 – 2018 oli -0,34 %. => tavoite saavutettu

- hallittu velkaantuminen

Teknisten palveluiden vastuulle kuuluvien investointien toteutuksessa taloudelliset tavoitteet saavutettiin jolloin velkaantuminen pysyi talousarviossa ennustetun mukaisena. => tavoite saavutettu

4. Osaaminen, uudistuminen ja työkyky

- esimiestyö ja alaihaidot

Esimiestyön tavoitteet saavutettiin. Henkilöstön kanssa on pidetty kehityskeskustelut ja henkilöstön tehtävänkuvat tarkastettiin vuonna 2018. => tavoite saavutettu

Teknisten palveluiden osastopäälliköt nimettiin hallintosääntöuudistuksen yhteydessä vuonna 2018.

- työyhteisön houkuttelevuus

Arkkitehdin rekrytoinnissa onnistuttiin, vakituisiin työsuhteisiin on ollut hyvin hakijoita ja nykyisen henkilöstön vaihtuvuus on vähäistä. Haasteena on lyhytaikaisten sijaisten saatavuus ja tiettyjen erikoisalojen palkkojen kilpailukyky yksityisen sektorin kanssa vaikeuttaa työyhteisön houkuttelevuutta. => tavoite saavutettu

- työhyvinvointi

Teknisten palveluiden henkilöstön työhyvinvoinnissa ei ole tapahtunut merkittäviä poikkeamia vuonna 2018. Teknisten palveluiden koko henkilöstö on viettänyt 4.10.2018 ja 12.10.2018 virkistyspäivän Rokuan kuntokeskuksessa, jossa henkilöstöllä oli mahdollisuus osallistua ohjattuun liikuntaan ja kylpylän käyttöön. => tavoite saavutettu

Teknisten palveluiden henkilöstö 2018

Henkilöstö 31.12.2018

Sitovuustaso	Vakin. kokoaik	Määräaik kokoaik	Vakin. osa-aik	Määräaik osa-aik	Vakin. sivutoimi	Määräaik sivutoimi	Työllist.	Yhteensä
Hallinto	2							2
Ruoka- ja siivous	45	3	4	1				53
Rakennukset	10		2					12
Maanrakennus	3	1	1					5
Kaav. ja mittaus	3							3
Rakennusvalvonta	2							2
Yhteensä	65	4	7	1				77

Teknisten palveluiden henkilöstösuunnitelma on laadittu ja ajan tasalla.

Vuonna 2018 toteutettiin arkkitehdin viran rekrytointi ja uusi viranhaltija on aloitti työskentelyn 10.4.2018. Arkkitehdin työpanoksesta 20 % myydään Vaalan kunnalle.

Korvausrekrytointeja suoritettiin yhteensä seitsemän kappaletta. Yksi ammattimies, neljä laitoshuoltajaa ja kaksi ruokapalvelutyöntekijää.

Teknisten palveluiden tehtäväkuvaukset on tarkasteltu ja tehtävien vaativuuden arviointi ja palkkauksen tarkastelut toteutettiin vuonna 2018.

Vuoden 2018 aikana työllistettynä teknisissä palveluissa on ollut yhdeksän henkilöä työllistämisen budjetista ja lisäksi kaksi palkkatuella teknisten palveluiden omalla budjettirahoituksella. Työkokeilujaksoja ei ole ollut ja kuntouttavassa työtoiminnassa oli kaksi henkilöä. Sairauslomapäiviä on vuonna 2018 ollut yhteensä 2065 työpäivää. Vuonna 2017 sairauslomapäivien määrä oli 1224 työpäivää. Työtaturmia sattui yksi ja työtaturmista on aiheutunut yhteensä 10 työpäivän poissaolo.

Käyttötalouden toteutuminen vuonna 2018

Tarkastelujakson käyttötalouden toimintatuotot olivat 8.220.907,79 € (102,00 %) ja toimintakulut olivat -7.158.414,21 € (98,50 %). Tarkastelujakson tulos/vuosikate ennen poistoja ja arvovähennyksiä oli 1.062.493,58 € (134,20 %).

Ensimmäisessä ja toisessa osavuosikatsauksessa tehdyt arviot ja ennusteet talousarvion osalta toteutuivat ja tekniset palvelut ylsivät selvästi ennakoitua parempaan taloudelliseen tulokseen. Teknisten palveluiden toiminnan kustannukset pienenevät edellisvuoteen verrattuna -25.343,01 euroa (-0,34 %) ja toimintatulot lisääntyivät edelliseen vuoteen verrattuna 325.393,26 euroa (+4,14 %). Vuosikate (tulojen ja menojen erotus) parani edellisvuoteen verrattuna 350.736,27 euroa. Merkille pantavaa on, että teknisten palveluiden toimintakulut pienenevät jo neljäntenä vuotena peräkkäin. Toimintakulujen pienentyminen ja vuosikatteen paraneminen johtuu talouden tasa-painottamisohjelman mukaisesta suunnitelmallisesta toiminnasta.

Vuonna 2018 teknisten palveluiden talousarvioon ei ole tarvinnut tehdä muutoksia.

Teknisen toimen hallinto

Teknisen toimeen hallintoon kuuluvat teknisen lautakunnan, teknisten palvelujen johdon, maankäytön ja kaavoituksen sekä investointien rakennuttamisen hallinnolliset tehtävät. Yksityistieavustukset sisältyvät hallinnon kustannuksiin.

Vuonna 2018 teknisen toimen hallinnossa toteutettiin muutos kun asuntosihteeri siirtyi rakennusten vastuualueen isännöitsijän tehtävään.

Teknisen toimen hallinnon vuoden 2018 toimintatuotot olivat 12 495,62 €, toimintakulut olivat -330.131,84€ ja tilikauden tulos ennen poistoja oli -317 636,22 €.

Teknisten palveluiden hallinnon vastuualueen omat erillistavoitteet vuonna 2018 olivat

1. palvelut kaikkien saatavilla
2. laadukasta ja ajanmukaista palvelua
3. kunta on ja koetaan turvalliseksi ja viihtyisäksi
4. kunta on houkuttelevan näköinen (rakennusten ulkonäkö ja muoto)
5. liikenneyhteyksien parantaminen
6. investoinneissa ei suunnittele mattomia avauksia

7. käyttötalousmenojen kasvu max 1 % (huomioiden palvelutarpeen muutos/mitoitus)
8. saumaton yhteistyö
9. tiedonkulun häiritsevien poistaminen
10. palvelurakenteen monipuolistaminen
11. pienyrittäjyyden tukeminen
12. kunnan tasapuolinen kehittäminen
13. henkilöstö- ja koulutus suunnitelman koulutuspäivien toteutus
14. työturvallisuus tasolla 100 %

Maankäytön ja kaavoituksen rahoitus ja toiminta kuuluu kunnanhallituksen talousarvioon. Maankäytön ja kaavoituksen osalta vuonna on jatkettu Kirkonkylän osayleiskaavan laadintaa ja yleiskaava hyväksyttiin valtuustossa 25.6.2018. Asemakaavapuolella tehtiin pieni asemakaavan laajennus Päivärinteellä, jossa muodostettiin yksi uusi rakennuspaikka sekä muutettiin Päivärinteen asemakaavan mukaisia liikennealueita uuden kevyenliikenteenväylän rakentamisen edellytysten mukaisesti.

Ruoka- ja siivouspalvelut

Ruoka- ja siivouspalvelut vastaavat kunnan oman ja yksityisten sopimusyhtiöiden palvelutuotannon eri yksiköiden tarvitsemien aterioiden valmistuksesta ja jakelusta sekä tilojen siisteydestä.

Siivouksen ulkoisena palveluntuottajana aloitti 1.1.2018 SOL-Palvelut Oy (jäähalli, paloasema, Korivaaran koulu, Mäntyrinteen liikuntasali, Koivu ja Tähti – kulttuurikeskus, Kunnantörmä, Jussilantien kerrostalot, lomituspalvelut, paja, verstaas, varikko sekä eläinlääkäriin työtilat).

Siivouksen mitoitukset toteutettiin: Hyrkin koulu, Päivärinteen päiväkotit, Huovilan koulu, Laitasaaren koulu ja hammashoitola.

Coronaria Hoitoketju Oy:n palveluasunnot (Kotikylä Koivu ja Tähti sekä Helminkoti) siirtyivät 1.11.2018 pois kunnan ateriapalveluiden piiristä.

EA-koulutukset järjestetty ruoka- ja siivouspalveluiden henkilöstölle 06/2018. Ruoka- ja siivouspalveluiden seudullinen koulutuspäivä 4.6.2018 pidettiin Lumijoella: aiheina monipalvelutyö ja asiakaspalvelu. Terveystieteiden puhtaustieteiden koulutuspäivä OYS 02/2018: kaksi henkilöä osallistunut.

Kehityskeskustelut: tehtävänkuvaukset päivitetty.

Henkilöstön virkistysiltapäivä pidettiin Rukualla 10/2018.

Henkilöstöä rekrytoitu (korvausrekrytoinnit): neljä laitoshuoltajaa sekä kaksi ruokapalvelutyöntekijää.

Ruoka- ja siivouspalvelut vastuualueen vuoden 2018 toimintatuotot olivat 2.976,954,32 €, toimintakulut olivat -2.834.859,94 € ja tilikauden tulos poistojen ja laskennallisten erien jälkeen oli 39.430,27€ (TA alitus -6.211,27 €).

Ruoka- ja siivouspalveluiden mittarit:

mittari/vuosi	2018	2017	2016	2015	2014	2013
ruokapalvelu/ suoritemäärä	596.695	591.711	599.580	583.352	601.112	568.840
ruokahuollon suoritehint	2,77 €/s	2,98 €/s	2,77 €/s	2,98 €/s	2,75 €/s	2,66 €/s

Siivous- palvelu:	2018 siivottavat alueet m2	2017 siivottavat alueet m2	2018 hint €/m2	2107 hint €/m2	erotus alueet m2 (2018-2017)	erotus € / m2 (2018-2017)
Oma työ	31036	n. 31310,91	2,66 (ka 3,16)	3,47	-274,91	-0,81
Ostopalvelu	7062	n. 7.724	1,35 (ka 2,36)	2,01	-661,68	-0,66

Siivouksen kustannukset eivät ole suoraan verrannollisia, koska kohteet ovat hyvin erilaisia, eivätkä näin ollen työmäärältään/vaatimuksiltaan vastaa toisiaan.

Rakennukset

Rakennukset menokohtaan on kirjattu tilapalvelujen toiminta. Tilapalvelut vastaa kunnan omistamien rakennusten kiinteistöhoidosta ja kunnossapidosta sekä hallintokuntien käyttöön ulkopuolisilta vuokrattujen tilojen hankinnasta ja sopimuksista käyttäjähallintokunnan omien määrärahojen sallimissa rajoissa.

Vuoden 2018 aikana valmistui kunnanviraston muutos ja korjaustyöt sekä paloaseman laajennus ja korjaustyöt. Lisäksi otettiin käyttöön uuden varikon tilat Kankaanseläntien varressa.

Vuoden 2018 aikana kiinteistöjen hallintoa vahvistettiin, kun asuntosihteeri siirtyi isännöitsijän tehtävään. Vuoden aikana rakennusten tilastointia on kehitetty ja tarkennettu ja käyty maakuntaudistukseen liittyvä keskustelua Maakunnan Tilakeskus Oy:n suuntaan.

Rakennusten vastuualueella toiminnan ja palvelutuotannon ongelmia aiheuttavat erilaiset rakennusten sisäilmaan liittyvät asiat. Muhoksen kunnassa toimii monialainen sisäilmatyöryhmä, joka kokoaa ja koordinoi kunnan kiinteistöjen sisäilmaongelmien ratkaisemista. Vuonna 2018 ongelmallisimman kohteet olivat Kirkonkylän koulu ja terveyskeskus. Kirkonkylän koulun liikuntasalin ja siihen liittyvien käytävä ja porrascaluiden tutkimukset jatkuvat ja laajenivat koskemaan koko koulua ja kohteeseen tehtiin rakenne- ja sisäilmatutkimuksia. Samaan aikaan tehtiin toimenpiteitä rakennuksen IV puhdistus ja muutosten osalta tavoitteena parantaa rakennuksen sisäilman laatua. Terveyskeskuksen vastaanoton/neuvolasiipeen toteutettiin myös sisäilmaongelman kartoitus tehty ja ilmanvaihdon parannustyöt on aloitettu. Tavoitteena on käynnistää neuvola- ja vastaanottosiiven peruskorjausta koskeva suunnittelu vuonna 2019.

Rakennusten vastuualueen 2018 toimintatuotot olivat 4.587.252,97€, toimintakulut olivat - 2.831.693,73€ ja tilikauden tulos poistojen ja arvovähennysten jälkeen oli -259.118,32 € (TA ylitys 32.940,32 €).

Rakennuksista perittävän vuokran määrä kattoi rakennusten käyttökustannukset vuonna 2018, mutta vuosikate ei kattanut poistojen määrää.

Mittarit:

Toimintavuoden lopulla 2018 oli kunnan omistamia rakennuksia yhteensä 34 kpl ja näiden kokonaiskerrosala oli 65.792 m² ja kokonaistilavuus 271.000 m³.

Tilatoiminnan tehokkuuden mittareiksi on asetettu kokonaismenojen suhde (rakennukset +siivous) kerrosneliömetriä ja tilavuutta kohti.

Jakoperusteena käytetään toimintakulut/kaikkien kiinteistöjen m² ja m³.

Vertailu toteutumien mukaan 2012 – 2018

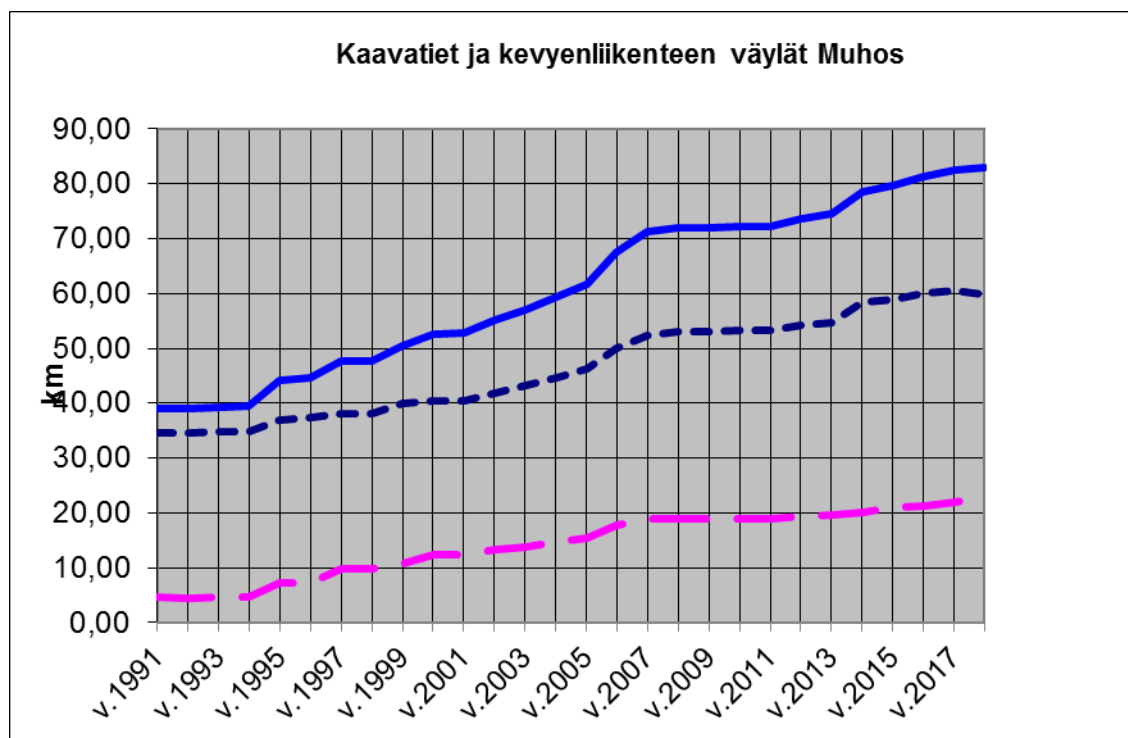
yks./vuosi	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
€/v/m ²	60,12	61,00	67,05	63,44	77,68	76,46	80,11
€/v/m ³	14,42						

Mittarin mukaan rakennusten yksikkökustannukset ovat pysyneet aikaisempien vuosien tasolla. Rakennusten kokonaistilavuus on tarkastettu vuonna 2018.

Maarakentaminen**Tiestö**

Kunnossapidettäviä kaavateitä oli vuoden 2018 lopussa 59,92 kilometriä ja kevyenliikenteen väyliä 22,95 kilometriä. Kunnan kunnossapidettävien yksityisteiden pituus oli vuoden lopussa 9,94 km.

Jalankulku / polkupyöräteitä tehtiin	400 m
Kaavatietä saneerattiin ja muutettiin jk / pp-tieksi	529 m
Kaavateitä saneerattiin	523 m

Hoidettavat kaavatiet ja kevyenliikenteenväylät kehitys v. 1991 – 2018.

Maarakentaminen vastualueen vuoden 2018 toimintatuotot olivat 140.386,58 €, toimintakulut olivat -807,847,61 € ja tilikauden tulos poistojen jälkeen -1.330.543,54 € (TA alitus -184.109,46 €).

Mittarit:

Kaavateiden ja kevyenliikenteenväylien ylläpitokustannukset ilman valaistus- ja pääomakustannuksia olivat:

yks./vuosi	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
€/km	2083	2419	2391	2212	1688	1863	1835

Kunnan kunnossapidettävien yksityisteiden kustannukset olivat:

yks./vuos	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
€/km	1224	1059	1228	1449	1101	1035	2399

Lumitöiden kustannukset euroa:

yks./vuosi	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Kaavatiet	72695	90575	71714	54662	28061	32175
Paikoitusalueet	6833	1078	9307	6160	3750	4800
Kunnan kunnossap. yt.	5251	5014	4170	4140	3442	4258

Tievalaistuksen energiakustannukset euroa:

vuosi	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
euroa	48550	53 459	60 070	62 841	70 756	59660	73 902

Ympäristön viihtyisyydessä ei tapahtunut vuoden aikana merkittäviä muutoksia, eikä kunnan ylläpitämän liikenneverkon toimivuudessa tai turvallisuudessa ollut merkittäviä häiriöitä.

Mittaus- ja kaavoituspalvelut

Mittauspalvelut huolehtivat kunnan kartoituspalveluista ja rakennusmittauksista. Vastuualue sisältää myös puisto- ja talousmetsien hoidon sekä maanhankintaan ja luovuttamiseen liittyvät tehtävät. Vastuualueen tehtäviin kuuluu myös kiinteistöjen tiedonhallintajärjestelmien sekä rakennusvalvonta- ja osoiterekisterin ylläpitäminen, teknisten palveluiden rekisteri- ja suunnitteluohjelmistojen pääkäyttäjän tehtävät, rakennusvalvonnan tuki- ja tarkastustehtävät sekä Rokuan ympäristöjaoksen jäsenyys ja tehtävät.

Mittauspalveluiden vastuualueen vuoden 2018 toimintatuotot ovat 464.000,41 €, toimintakulut ovat -245.537,50 € ja tilikauden tulos poistojen ja laskennallisten erien jälkeen 154.498,08 € (TA alitus -157.836,08 €).

Mittauspalveluiden tuloista merkittävän osan muodostaa tonttien vuokratulot, jotka vuonna 2018 olivat 255.939,15€ ja jossa kasvua vuoteen 2017 verrattuna 3,59 %. Muita merkittäviä tuloja vuonna 2018 saatiin metsän myynnistä 98.188,09 euroa ja mittauspalveluiden myynnistä Tyrnävän ja Utajärven kunnille 22.292,96 euroa.

Tonttien luovutus ja vapaat tontit:

Vuoden 2018 aikana kunnalle ei valmistunut uusia luovutuskuntoisia tontteja.

Muhoksen kunta luovutti vuoden 2018 aikana vuokraamalla omakotitalotontteja yhteensä neljä kappaletta ja yhden myymällä. Koivikon alueelta yhden ja Kuusikon alueelta kaksi, Päivärinteeltä yhden ja Puhakan alueelta kaksi tonttia. Rivitalotontteja luovutettiin kaksi kappaletta, yksi Kuusikon alueelta ja yksi Puhakan alueelta.

Tonttien luovutus 2012-2018	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
1. Myynti:							
AO	0	2	0	0	2	2	1
rivitalo/kt							
teollisuustontti	1	1					
2. Vuokraus:							
AO	4	5	6	2	7	9	9
rivitalo			2	1	1		
päiväkoti							
kerrostalo							
liiketontti				1	1		
teollisuustontti				1			
myynti ja vuokraus yhteensä	5	8	8	6	11	11	10

Muhoksen kunnalla oli vuoden lopussa vapaita omakotitalon rakennuspaikkoja yhteensä 45 kpl

- Koivikon alue 2 kpl
- Kuusikon alue 3 kpl
- Anttilan alue 1 kpl
- Puhakan alue 12 kpl

- Päivärinteellä 16 kpl
- Leppiniemessä 6 kpl
- Rovaniemen alueella 2 kpl
- Kylmälänkylän palstoitussuunnitelman alueella 3 rakennuspaikkaa.

Rivitalotontteja on vapaana Anttilan alueella yksi kpl. Liike- ja työpaikkarakentamiseen vapaita rakennuspaikkoja on Kankaanseläntien varressa kaksi kappaletta. Teollisuusalueella on vapaana kolme tonttia ja lisäksi teollisuus- ja työpaikkarakentamisen rakennuspaikkoja löytyy Nokiankankaalta, Leppiniemestä yksi ja Koivikosta yksi.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta ohjaa ja valvoo rakentamista ja kaavoituksen toteutumista maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti ja valmistele rakentamiseen liittyviä suunnittelutarve- ja poikkeamislupia.

Muhoksen kunnan rakennusvalvonnassa siirryttiin Lupapiste.fi -palvelun käyttöön huhtikuussa 2018. palvelu mahdollistaa sähköisen asioinnin rakennusvalvonnan asioissa.

Väestötietojärjestelmän (VTJ) tehtävät siirtyivät vuoden alussa valtiolta kuntien rakennusvalvonnan tehtäviin.

Rakennusvalvonnan vastuualueen vuoden 2018 toimintatuotot ovat 38.817,89 €, toimintakulut ovat -108.343,59 € ja tilikauden tulos poistojen ja laskennallisten erien jälkeen -78.313,30 € (TA ylitys 23.559,30 €).

Rakennusvalvonnan tavoitteena on ollut, että rakennusvalvonnan menoista n. 80 % pystyttäisiin kattamaan rakennusvalvonnan tuloilla. Kertomusvuonna tulot olivat 37 % menoista.

Mittarit:

Rakennus-, toimenpide- ja purkulupia sekä rakennushankeilmoituspäätöksiä tehtiin kertomusvuonna yhteensä 128 kpl.

Myönnetyt rakennusluvut:

vuosi	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
luvut	128	120 kpl	145	155 kpl	130 kpl	134 kpl	159 kpl
krs-m2	5279	7900 m2	9500	12000 m2	15400 m2	13445 m2	16370 m2

Myönnetyt omakotitalojen rakennusluvut (uudisrakennukset)

vuosi	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Luvat	20 kpl	18 kpl	17 kpl	12 kpl	24 kpl	24 kpl	37 kpl

Valmistuneet asunnot

vuosi	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Asunnot	32 kpl	27 kpl	27 kpl	37 kpl	18 kpl	63 kpl	30 kpl

Vuonna 2018 maankäyttö- ja kaavoitusjaostolle tuli päätettäväksi yksi suunnittelutarveratkaisu. Poikkeamislupapäätöksiä oli kolme kpl vuonna 2018.

Investoinnit

Investoinnit toteutuivat pääosin kustannusarvioiden ja aikataulujen mukaisesti. Investointien toteuma on raportoitu erillisellä liitteellä.

Vuonna 2018 investointien bruttomenot olivat -3.012.619,57€ ja investointitulot olivat 249.912,82 €. Investointien nettomeno vuonna 2018 oli, -2.762.706,75€.

Tarkastelujaksolla tammi – joulukuu 2018 on tehty seuraavat talousarvion investointiosaa koskevat talousarviomuutokset:

1. Valtuusto 24.09.2016 § 63. Talousarvion investointiosan muutokset ja lisämääräraha 165.000 euroa.

8127 Kunnanviraston peruskorjaus	65.000
8744 Paloaseman muutos- ja laajennus	31.000
8507 Terveyskeskus / Fysioterapiatilän muutokset	211.000
8371 Lukion hankesuunnittelu ja suunnittelutyön käynnistäminen	- 51.700
8721 Rakennusten pienet peruskorjaukset	- 50.000
8726 Kankaanseläntien uusi varikkoalue	34.700
8832 VT 22 Riihikyläntie - Nokiantie kevyen liikenteen väylä	- 75.000
Yhteensä	165.000

Talouden tasapainotussuunnitelma 2018

Muhoksen kunnanvaltuusto on 29.02.2016 § 9 hyväksynyt Muhoksen talouden tasapainotussuunnitelman

Tekniset palvelut on toteuttanut vuonna 2018 talouden tasapainottamisohjelman mukaisia toimenpiteitä.

1. Palvelutuotannon kannalta tarpeettomien rakennuksien myynti /vuokraus

- Muhostien päiväkotinäköalana, tontti varattu yksityiseen rakentamiseen
- Nuoriso- ja voimailutalon sekä Veturitien päiväkodin tontin kaavamuuotos on valmis. Tontista on laadittu ja allekirjoitettu vuokrasopimus vuokraus 1.9.2018 alkaen, yksityiselle toimijalle.
- PAO:n entisen kalustohallin toimintoja tiivistetty, vapautunut tila (653 m²) vuokrattu 1.4.2018 alkaen yksityiselle pientaloelementtien valmistajalle.

- Mäntyranan koulu/liikuntasali odottaa ratkaisupäätöstä. Tilanne 31.12.2018, kunnanvaltuuston 18.12.2018, § 101 päätöksen mukaisesti Mäntyranan vanha koulu pyritään ensisijaisesti myymään Muhoksen kunnanvaltuuston 29.2.2016 hyväksymän talouden tasapainottamissuunnitelman mukaisesti. Liikuntasalin kuntoarvio tilattu, tutkimukset tehty ja raportti saatu.
- Päivärinteiden vanha päiväkotirakennus ja tontti myyty

2. Elinkaaren lopussa olevien rakennuksien purku/myynti

- Wanha Apteekki myyty, Kylmälänkylän koulun opettajien asuntola purettu.
- Apulan rakennukset, Ainolan rakennus, Ukkolan navetta ja Ponkilan kioski purettu

3. Kiinteistöjen energiakustannusten alentaminen

- Huovilan koulun maalämpö on valmistunut v. 2017, säätötyöt talvikaudella 2017-2018. Energiansäästötakuun laskenta aloitettu 1.9.2018
- Jäähallin energiatehokkuuden parantamisesta laadittu opinnäytetyö ja toimenpiteet sisältyvät jäähallin hankesuunnitteluun 2018

4. Palvelutuotannon mitoitus ja toimintamallien kehittäminen

- varikko siirtynyt Kankaanseläntien varteen lokakuussa 2018.
- arkkitehti on rekrytoitu ja sovittu arkkitehdin 20% työpanoksen myynnistä Vaalan kunnalle

5. Henkilöstön sairauspoissaolojen vähentäminen ja työtyytyväisyyden parantaminen

- ei toimenpiteitä

6. Pienten metsäkiinteistöjen ja määräalojen myynti

- ei toimenpiteitä

10.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosan toteutuminen						
ulkoinen/sisäinen	Budjetti	Bu-muutos	Budjetti +	Toteutuma	Alitus-/	Käyttö
	2018	2018	muutos	2018 01-12	Ylitys	%
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	11 367 995,00	19 200,00	11 387 195,00	11 305 541,61	81 653,39	99,3
MAKSUTUOTOT	2 888 857,00		2 888 857,00	3 065 392,92	-176 535,92	106,1
TUET JA AVUSTUKSET	402 195,00	36 500,00	438 695,00	479 016,34	-40 321,34	109,2
VUOKRATUOTOT	4 962 833,00	18 000,00	4 980 833,00	5 013 118,04	-32 285,04	100,6
MUUT TOIMINTATUOTOT	127 850,00		127 850,00	197 391,11	-69 541,11	154,4
TOIMINTATUOTOT	19 749 730,00	73 700,00	19 823 430,00	20 060 460,02	-237 030,02	101,2
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-29 705 101,00	-575 276,00	-30 280 377,00	-30 091 286,31	-189 090,69	99,4
PALVELUJEN OSTOT	-28 706 312,00	-1 529 779,00	-30 236 091,00	-30 587 519,69	351 428,69	101,2
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 485 833,00	-39 630,00	-3 525 463,00	-3 536 880,12	11 417,12	100,3
AVUSTUKSET	-4 413 600,00	9 335,00	-4 404 265,00	-4 344 032,78	-60 232,22	98,6
VUOKRAT	-3 909 371,00	-18 000,00	-3 927 371,00	-3 886 815,89	-40 555,11	99,0
MUUT TOIMINTAKULUT	-185 236,00	-1 600,00	-186 836,00	-180 494,18	-6 341,82	96,6
TOIMINTAKULUT	-70 405 453,00	-2 154 950,00	-72 560 403,00	-72 627 028,97	66 625,97	100,1
TOIMINTAKATE	-50 655 723,00	-2 081 250,00	-52 736 973,00	-52 566 568,95	-170 404,05	99,7
VEROTULOT	29 510 000,00	1 052 750,00	30 562 750,00	30 082 544,92	480 205,08	98,4
VALTIONOSUUDET						
KUNNAN PERUSPALV VALT OS, ML TA'	25 284 938,00		25 284 938,00	25 284 936,00	2,00	100,0
OPETUS- JA KULTTUURITOIMEN MUU	-291 331,00		-291 331,00	-344 139,00	52 808,00	118,1
VALTIONOSUUDET	24 739 344,00		24 739 344,00	24 705 905,04	33 438,96	99,9
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT						
KORKOTUOTOT	125 000,00		125 000,00	129 873,77	-4 873,77	103,9
MUUT RAHOITUSTUOTOT	5 000,00		5 000,00	29 596,82	-24 596,82	591,9
KORKOKULUT	-445 000,00		-445 000,00	-403 436,60	-41 563,40	90,7
MUUT RAHOITUSKULUT	-200,00		-200,00	-39,03	-160,97	19,5
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	-315 200,00		-315 200,00	-244 005,04	-71 194,96	77,4
VUOSIKATE	3 278 421,00	-1 028 500,00	2 249 921,00	1 977 875,97	272 045,03	87,9
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-3 250 866,00		-3 250 866,00	-3 334 317,66	83 451,66	102,6
ARVONALENTUMISET				-33 638,60	33 638,60	-100,0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 250 866,00		-3 250 866,00	-3 367 956,26	117 090,26	103,6
TILIKAUDEN TULOS	27 555,00	-1 028 500,00	-1 000 945,00	-1 390 080,29	389 135,29	138,9
POISTOERON LISÄYS/VÄHENNYS				25 020,49	-25 020,49	-100,0
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	27 555,00	-1 028 500,00	-1 000 945,00	-1 365 059,80	364 114,80	136,4

*]Valtionosuudet yhteensä sisältää 234.891,96 €:n vähennyksen, mikä on sisäisellä tilillä kirjattu Opistolle tuloksi.

Verotulojen erittely

Verotuloista esitetään verotulot eriteltyinä tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta, kiinteistöveroon ja muihin verotuloihin.

Verotulojen erittely	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018 01-12	Poikkeama
Kunnallisvero	24 770 000	1 052 750	25 822 750	25 619 619	203 131
Kiinteistövero	3 640 000		3 640 000	3 680 463	-40 463
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 100 000		1 100 000	782 463	317 537
Verotulot yhteensä	29 510 000		30 562 750	30 082 545	480 205

Kiinteistöveroprosentit 2018	Vero-%
Asuinrakennukset	0,45 %
Muut rakennukset	1,00 %
Yleinen kiinteistövero	0,93 %
Voimalaitosvero	3,10 %
Yleishyöd.omistamat kiinteistöt	0,93 %
Rakentamattomat tontit	6,00 %

Verotulot alittuivat noin 0,48 milj. eurolla.

Valtionosuuksien erittely

Käyttötalouden valtionosuuksista esitetään erittely kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen, opetus- ja kulttuuritoimen muuhun valtionosuuteen ja harkinnanvaraiseen valtionosuuden korotukseen.

Valtionosuuksien erittely	Alkuperäinen talousarvio	TA muut.	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018 01-12	Poikkeama
Kunnan peruspalv valt.os. ml tasaukset	25 284 938		25 284 938	25 284 936	2
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valt os	-291 331		-291 331	-344 139	52 808
Muut valtionosuudet				0	0
Valtionosuudet yhteensä	24 993 607		24 993 607	24 940 797	52 810

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus muodostui 2018 seuraavista määräytymisperusteista ja kustannuksista:

- Yleisen osan määräytymisperusteet (yleinen valtionosuus)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon laskennalliset kustannukset
- Esi- ja perusopetuksen sekä yleisen kulttuuritoimen määräytymisperusteet
- Taiteen perusopetuksen ja yleisen kulttuuritoimen määräytymisperusteet
- Erityisen harvan asutuksen, saaristolaiskuntien ja saamelaiden osuuden mukaan lisätyn valtionosuuden määräytymisperusteet (ei Muhokselle).

Lisäksi järjestelmään sisältyy verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus, joka Muhoksen osalta lisää kunnalle myönnettävää valtionosuutta. Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset kirjataan toimintatuottoihin ja -menoihin, joten ne eivät sisälly edellä mainittuun erään kunnan peruspalvelujen valtionosuus.

Ylläpitäjäjärjestelmän mukainen valtionosuus koskee lukiota, liikunta, nuorisotyö, kansalaisopisto, taiteen perusopetuksen (tuntiperusteinen), aamu- ja iltapäivätoiminta.

10.3.3 Investointiosan toteutuminen

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN 31.12.2018									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä 2018
008110 Inv/Kiinteä omaisuus									
7010 INVESTOINTIMENOT			-100 000		-100 000	-57 009,20	-42 990,80	57,0	
7020 INVESTOINTITULOT			150 000		150 000	57 929,75	92 070,25	38,6	
7030 NETTOMENO			50 000		50 000	920,55	49 079,45	1,8	
Määräraha varattu raakamaan ja muun kiinteän omaisuuden hankintaan. Menot muodostuvat tonttien lohkomiskustannuksista, katualueen lunastuksista ja maankäyttösopimuksen mukaisen maksuerän vaihtamisesta tonttiin. Määrärahan käytöstä vastaa kunnanhallitus.									
Tulot muodostuvat rakennustonttien ja omaisuuden mynnistä. Myyty määräala luonnonsuojelutarkoitukseen, yksi palsta Kylmälänkylästä, Vanhan Apteekin tontti, vanhan Päivärinteen päiväkodin tontti, liiketontin määräala, teollisuustontti ja neljä asuntotonttia. Myyntivoitto 119.933,68 euroa on tuloutettu kp:lle 1042.									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä 2018
008130 Inv/ATK-laitteisto ja ohjelmat									
7010 INVESTOINTIMENOT			-450 000	0	-450 000	-369 563,77	-80 436,23	82,1	
7030 NETTOMENO			-450 000	0	-450 000	-369 563,77	-80 436,23	82,1	
Määrärahalla hankittu kunnan ICT-järjestelmien ja hallintokuntien vaatimia laitteita 303.682,49 eurolla ja ohjelmia 65.881,28 eurolla. Määrärahan käytöstä vastaa hallinto- ja talousjohtaja ICT-työryhmää kuultuaan.									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä 2018
008201 Inv/Arvopaperit									
7010 INVESTOINTIMENOT			-10 000		-10 000	0,00	-10 000,00		
7020 INVESTOINTITULOT						184 667,00	-184 667,00	100,0	
7030 NETTOMENO			-10 000	0	-10 000	184 667,00	-194 667,00	-184,7	
Määräraha varattu osakkeiden ja osuuksien hankintaan. Määrärahan käytöstä vastaa kunnanhallitus.									
Tulo saatu osakkeiden mynnistä.									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008127 Inv/ Kunnanviraston peruskorj/suunnittelu									
7010 INVESTOINTIMENOT		-938 727,95	-480 000	-65 000	-545 000	-541 811,27	-3 188,73	99,4	-1 480 539,22
7030 NETTOMENO		-938 727,95	-480 000	-65 000	-545 000	-541 811,27	-3 188,73	99,4	-1 480 539,22
Määräraha varattu kunnanviraston sisäilmaongelmien korjaamiseen. Hankesuunnitelma on hyväksytty kh 29.11.2016, § 385. Hankesuunnitelman mukainen hankkeen tavoitehintana on ollut 1.180.000 euroa. Lisämääräraha v. 2017, 80.000 euroa ja v. 2018, 80.000 euroa, valtuusto 6.11.2017 § 89. vuoden 2018 rahoitusosuus 480.000 euroa. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.									
Kunnanviraston peruskorjaustyöt valmiit, vastaanotettu ja otettu käyttöön. Hankkeen vuoden 2018 kustannusennuste 545.000 ja kokonaiskustannusennuste 1.483.727,95 euroa. Hankkeelle myönnetty lisärahoitus 65.000 euroa kvalt. 24.9.2018, § 63.									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008371 Inv/ Lukion hankesuunnitelma									
7010 INVESTOINTIMENOT		-2 872,90	-120 000	51 700	-68 300	-91 914,62	23 614,62	134,6	-94 787,52
7030 NETTOMENO		-2 872,90	-120 000	51 700	-68 300	-91 914,62	23 614,62	134,6	-94 787,52
Määräraha varattu Lukion hankesuunnitteluun ja suunnittelun käynnistämiseen. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.									
Kunnahallitus on hyväksynyt Lukion tilaohjelman ja kustannusarvion 25.9.2018, § 303. Hanke on päätetty toteuttaa KVR -urakkamuodolla. Rakentamisen hankinta on toteutettu ja valtuusto on 18.12.2018, §81 päättänyt hankkeen toteutuksesta									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä 2013-2018
008395 Inv/ Koulujen ja päiväkotien irtaimisto									
7010 INVESTOINTI			-30 000		-30 000	-29 343,36	-656,64	97,8	
7030 NETTOMENO yhteensä			-30 000		-30 000	-29 343,36	-656,64	97,8	
Määräraha varattu koulujen ja päiväkotitilojen irtaimiston ja opetusvälineiden uusimiseen ja hankkimiseen. Määrärahan käytöstä vastaa hyvinvointilautakunta.									

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008413 Inv/ Jäähallin peruskorjaus									
			-50 000		-50 000	-43 961,92	-6 038,08	87,9	
			-50 000		-50 000	-43 961,92	-6 038,08	87,9	
Määräraha varattu Jäähallin peruskorjauksen suunnitteluun. Edellyttää tarveselvityksen ja hankesuunnitelman laadintaa. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.									
Tarveselvitys laadittu ja hyväksytty hyvinvointilautakunnassa 20.2.2018, § 20. Hankesuunnittelijat on valittu ja hanke suunnitelma laaditaan yhdessä käyttäjän kanssa, suunnitelma on valmistunut 18.12.2018.									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008412 Inv/ Ponkilan urheilualueen yleissuunnitelma, I-vaihe									
			-400 000		-400 000	-334 878,34	-65 121,66	83,7	
			-400 000		-400 000	-334 878,34	-65 121,66	83,7	
Määräraha varattu Ponkilan alueen liikenneväylien ja reitistöjen parantamiseen. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.									
Ponkilan I-vaiheen rakennussuunnitelmat hyväksytty teknisessä lautakunnan 13.6.2018, § 62. Työt käynnistetty alueen raivauksilla ja maansirtotöillä. Maanrakennustyöt ja kuivatukseen liittyvät työt valmistuvat vuoden 2018 loppuun mennessä. Pintarakenteet, vihertyöt ja päälystyöt tehdään kesällä 2019.									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä 2015
008507 Inv/ Avosairaanhoidotilat / fysioterapia									
			-90 000	-211000	-301 000	-126 920,64	-174 079,36	42,2	
			-90 000	-211000	-301 000	-126 920,64	-174 079,36	42,2	
Määräraha varattu tk:n avosairaanhoidotilojen saneeraus- ja muutostöihin. Edellyttää tarveselvityksen, hankesuunnitelman ja suunnitelmien päivittämistä. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.									
Käyttäjän tarveselvitys on tarkastettu 29.1.2018. Tarveselvityksen pohjalta laaditut rakennussuunnitelmat on hyväksytty teknisessä lautakunnassa 13.6.2018, § 60. Urakoitsija valittu ja kustannusarvio tarkastettu 8.8.2018. Rakennustyöt on käynnissä ja valmistuvat tammikuun 2019 loppuun mennessä. Hankkeelle myönnetty lisärahoitus 211.000 euroa kvalt. 24.9.2018, § 63.									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008515 Inv/ Hammashoitolan toimistotila									
			-15 000		-15 000	-12 350,00	-2 650,00	82,3	
			-15 000		-15 000	-12 350,00	-2 650,00	82,3	
Määräraha varattu hammashoitolan toimistotilan muutostöille. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.									
Toimistotilan hankinta kilpailutettu ja hankintapäätös ja toimitasopimus tehty. Tila toimitettu ja otettu käyttöön. Ei määrärahan muutostarvetta.									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä 2015
008521 Inv/ Terveyskeskuksen irtaimistohankinnat									
			-40 000	0	-40 000	-26 470,00	-13 530,00	66,2	
			-40 000	0	-40 000	-26 470,00	-13 530,00	66,2	
Määräraha hankittu EKG-rekisteröintilaitte. Määrärahan käytöstä vastaa sosiaali- ja terveyslautakunta.									

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008721 Inv/Peruskorjaukset (jakamaton)									
7010 INVESTOINTIMENOT			-200 000	50 000	-150 000	0,00	-150 000,00	0,0	
008347 Inv/ Kirkonkylän koulun lattiat (mr 8721)									
7010 INVESTOINTIMENOT						-544,00	544,00	-100,0	
008357 Inv/ Huovilan koulun luokkatilojen muutostyö (mr 8721)									
7010 INVESTOINTIMENOT						-11 896,23	11 896,23	-100,0	
008378 Inv/Uimahallin kuntotutkimus ja naisten puolen lattioiden korjaus (mr 8721)									
7010 INVESTOINTIMENOT						-20 484,92	19 618,78	-100,0	
008504 Inv/ Päiväkeskuksen vesikaton puhd ja pinnoitus									
7010 INVESTOINTIMENOT						-13 380,65	13 380,65	-100,0	
008509 Inv/Terveyskeskuksen peruskorj. LVIA-suunnittelu									
7010 INVESTOINTIMENOT						-1 006,96	1 006,96	-100,0	
008510 Inv/Tk ilmastointityö (haetaan avustusta)									
7010 INVESTOINTIMENOT						-2 920,84	2 920,84	-100,0	
008711 Inv/ Lääkärintalo, Päivärinte, ikkunoiden maalaus ja pihatyöt (mr 8721)									
7010 INVESTOINTIMENOT						-9 472,44	9 475,44	-100,0	
008398 Inv/ Kulttuurikeskuksen IV-työt									
7010 INVESTOINTIMENOT						-38 048,31	38 048,31	-100,0	
008527 Inv/Tk vastaanoton ja neuvolan IV-järj. lisä- ja muutostyöt									
7010 INVESTOINTIMENOT						-41 694,73	41 694,73	-100,0	
7030 NETTOMENO			-200 000	50 000	-150 000	-139 449,08	-10 550,92	93,0	

Määräraha varattu kunnan kiinteistöjen ennakkoimattomiin pieniin peruskorjauksiin. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.

Rakennusten peruskorjausten ja kunnossapidon työohjelma on käsitelty teknisessä lautakunnassa 25.4.2018, § 35 ja 23.8.2018 § 69. Terveyskeskuksen A- ja B-osan sadevesijärjestelmän uusiminen edellyttää rakennussuunnitelmien laadintaa ja Jussilantien vesikaton korjaus edellyttää koko vesikattorakenteen uusimista, joten ko. kohteet jäävät toteutumatta vuonna 2018. Rahoitusta muutettu -50.000 euroa kvalt. 24.9.2018, § 63.

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008722 Inv/ Kiinteistöjen hankesuunnitelmat									
7010 INVESTOINTIMENOT			-50 000		-50 000		-50 000,00		
008362 Inv/ Korivaaran koulun pihan ja lähiliikuntapaikan suunnittelu									
7010 INVESTOINTIMENOT						-5 953,54	5 953,54	-100,0	
008376 Inv/ Laitasaaren koulun pihan ja lähiliikuntapaikan suunnittelu									
7010 INVESTOINTIMENOT						-6 099,27	6 099,27	-100,0	
008377 Inv/Koivu ja Tähti -kulttuurikeskuksen piha									
7010 INVESTOINTIMENOT						-394,81	394,81	-100,0	
008506 Inv/Tenavat ryhmiksen pihan suunnittelu									
7010 INVESTOINTIMENOT						-2 475,00	2 475,00	-100,0	
008724 Inv/ Koivulehdon pvkodin P-alue									
7010 INVESTOINTIMENOT						-41,63	41,63	-100,0	
7030 NETTOMENO			-50 000		-50 000	-14 964,25	-35 035,75	29,9	

lautakunta hyväksynyt 23.8.2018 § 70 kohteet: Laitasaaren ja Korivaaran koulujen piha-alueiden uudistaminen, kulttuurikeskuksen pihan alue- ja kuivatussuunnitelma, Koivulehdon päiväkodin pihan P-alueen järjestelyt ja Tk:n pihan sekä A- ja B-osan svv-korjaus. Tavoitteena suunnitelmien valmistuminen marraskuussa 2018.

Määrärahasta vastaa tekninen lautakunta.

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008726 Inv/ Varikko, Kankaanseläntie									
7010 INVESTOINTIMENOT		-158 344,54	-70 000	-34 700	-104 700	-103 587,03	-1 112,97	98,9	-261 931,57
7030 NETTOMENO		-158 344,54	-70 000	-34 700	-104 700	-103 587,03	-1 112,97	98,9	-261 931,57

lautakunta.

Toimistorakennuksen 250 m2 ja hallirakennuksen 700 m2 vuokrasopimukset kilpailutettu ja sopimukset hyväksytyt teknisessä lautakunnassa 28.3.2018, §24. Rakennukset luovutettu käyttöön 10.10.2018 alkaen. Piha-alueen rakentaminen, aluevalaistus, aidat, kiinteistön turvajärjestelmät ja liittymiskustannusten kokonaiskustannusarvio on 263.033,44 euroa. Hankkeelle myönnetty lisärahoitus 34.700 euroa kvalt. 24.9.2018, § 63. Hanke on valmis ja tilat on käytönnotettu lokakuussa 2018.

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008744 Inv/ Paloaseman korjaus ja laajennus									
7010 INVESTOINTIMENOT		-604 991,66	-150 000	-31 000	-181 000	-181 383,06	383,06	100,2	-786 374,72
7030 NETTOMENO		-604 991,66	-150 000	-31 000	-181 000	-181 383,06	383,06	100,2	-786 374,72

Määräraha varattu paloaseman muutoksen ja laajennuksen loppuunsaattamiseen. Hankesuunnitelma on hyväksytty kh 29.11.2016, § 391. Ensihoidon henkilöstölle ja kalustolle rakennettu pysyvät tilat nykyisen paloaseman yhteyteen. Hankesuunnitelman mukainen hankeen tavoitehinta oli 556.000 euroa. Lisämääräraha 120.000 euroa, valtuusto 29.05.2017 § 33. Vuoden 2018 rahoitusosuus 150.000 euroa. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.

Paloaseman muutos- ja laajennustyöt valmiit ja vastaanotettu. Tilat luovutettu käyttöön ja käyttöönnotettu ja uusi vuokrasopimus tehty pelastuslaitoksen kanssa. Hankkeen vuoden 2018 kustannusennuste 181.000 ja kokonaiskustannusennuste 785.991,66 euroa. Hankkeelle myönnetty lisärahoitus 31.000 euroa kvalt. 24.9.2018, § 63.

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008743 Varikon kaluston täydentäminen									
7010 INVESTOINTIMENOT			-30 000		-30 000	-24 000,00	-6 000,00	80,0	
7030 NETTOMENO			-30 000		-30 000	-24 000,00	-6 000,00	80,0	
Määrärahalla hankittu auto varikon käyttöön. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen johtaja.									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008809 Inv/ Kevyen liikenteen väylä Laukka-Päivärinne									
7010 INVESTOINTIMENOT			-300 000	0	-300 000	-300 110,40	110,40	100,0	
7030 NETTOMENO			-300 000	0	-300 000	-300 110,40	110,40	100,0	
maksuosuus 50 %. Hanke jatkuu vuonna 2019, jolloin ennuste Muhoksen kunnan maksuosuudesta on 750.000 euroa.									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008810 Inv/Rakenn.kaavateiden rakentaminen, korj									
7010 INVESTOINTIMENOT			-370 000	0	-370 000	-1 703,40	-368 296,60	0,5	
008819 Inv/ Asfaltoinnit									
7010 INVESTOINTIMENOT						-91 523,88	91 523,88	-100,0	
008822 Inv/ Yhdyskujan rakentaminen									
7010 INVESTOINTIMENOT						-37,13	37,13	-100,0	
008828 Inv/ Siirtolantien peruskorjaus									
7010 INVESTOINTIMENOT						-167 390,44	167 390,44	-100,0	
008830 Inv/ Ratatien peruskorjaus									
7010 INVESTOINTIMENOT						-68 629,83	68 629,83	-100,0	
7030 NETTOMENO yhteensä			-370 000	0	-370 000	-329 284,68	-40 715,32	89,0	
Määräraha varattu katujen rakentamiseen, peruskorjaukseen ja kuivatukseen teknisen lautakunnan laatiman työohjelman mukaisesti. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.									
muutostarvetta.									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008832 Inv/ VT 22 kevyen liikenteen väylä Riihikyläntie-Nokiantie									
7010 INVESTOINTIMENOT			-150 000	75 000	-75 000	-75 065,16	65,16	100,1	
7030 NETTOMENO			-150 000	75 000	-75 000	-75 065,16	65,16	100,1	
Määräraha varattu Riihikyläntie - Nokiantie kevyen liikentaan väylän rakentamiseen. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.									
Kevyenliikenteenväylän rakenteet valmiit, päällystetyöt ja piennartäytöt on tehty kesällä 2018. Hankkeen kokonaiskustannusennuste on 75.000 euroa. Hankkeen rahoitusta muutettu -75.000 euroa kvalt. 24.9.2018, § 63.									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008849 Inv/Katuvalaistuksen uusiminen									
7010 INVESTOINTIMENOT			-150 000	0	-150 000	-155 352,39	5 352,39	103,6	
7030 NETTOMENO			-150 000	0	-150 000	-155 352,39	5 352,39	103,6	
Määräraha varattu katuvalaistuksen uudistamiseen. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.									
Katuvalaistuksen uusimista koskeva työohjelma hyväksytty teknisessä lautakunnassa 31.3.2018, § 31. Ei määrärahan muutostarvetta									

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008850 Inv/Puistot ja maisemanhoitotyöt									
7010 INVESTOINTIMENOT			-50 000	0	-50 000	-36 532,84	-13 467,16	73,1	
7030 NETTOMENO			-50 000	0	-50 000	-36 532,84	-13 467,16	73,1	

Määräraha varattu nykyisten puistojen, leikkikenttien ja yleisten alueiden kunnossapitoinvestointeihin, mm. mt8250-Nuorisotie jalankulkuportaiden uusiminen, Kk koulun lähiliikuntapaikan kaluston uusimista ja liikennepuiston leikkivälineiden hankinta. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.

Puistojen ja yleisten alueiden työohjelma on hyväksytty teknisessä lautakunnassa 25.4.2018 § 36 ja 23.8.2018 § 67. Ei määrärahan muutostarvetta

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008860 Inv/Oulujoen moninaiskäyttö									
7010 INVESTOINTIMENOT			-36 000		-36 000	-7 977,56	-28 022,44	22,2	
7020 INVESTOINTITULOT			0		0	7 316,07	-7 316,07	-100,0	
7030 NETTOMENO			-36 000		-36 000	-661,49	-35 338,51	1,8	

Määräraha varattu Oulujoen moninaiskäyttöohjelman hankkeiden toteutukseen, jotka päätetään vuosittain yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Fortum Power and Heat Oy:n kanssa. Ohjelmaan kuuluvilla hankkeilla vähennetään Oulujoen säännöstelystä aiheutuvia haittoja. Kokonaiskustannukset ovat moninaiskäytösopimuksen mukaan keskimäärin 90.000 euroa vuodessa. Maksuosuudet ovat Oulujoen vesistöalueen kunnat 10-50 %, ELY-keskus/ valtio 0-50 % ja Fortum Yhtiöt 10-50 %. Määrärahan käytöstä vastaa konsernipalvelut.

Tulona vuoden 2017 valtionavustus Montta-Pyhäkoski kala-apaja hankkeelle.

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008863 Inv/ Oulujoen veneilyreitit poijut									
7010 INVESTOINTIMENOT			-14 000		-14 000	-10 690,00	-3 310,00	76,4	
7030 NETTOMENO			-14 000		-14 000	-10 690,00	-3 310,00	76,4	

Määrärahalla on uusittu Oulujoen veneilyreitit poijuja. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2018	Bu-muutos 2018	Budjetti + muutos	Toteutuma 2018 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
INVESTOINNIT YH									
7010 INVESTOINTIMENOT			-3 355 000	-165 000	-3 520 000	-3 012 619,57	-507 380,43	85,6	
7020 INVESTOINTITULOT			150 000	0	150 000	249 912,82	-99 912,82	166,6	
7030 NETTOMENO			-3 205 000	-165 000	-3 370 000	-2 762 706,75	-607 293,25	82,0	

10.3.4 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutuminen					
	BUDJ	BUDJ MUUT	BUDJ YHT	TOTEUMA	EROTUS
	2018	2018	2018	2018	
RAHOITUSLASKELMA					
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
UUOSIKATE	3 278 421,00	-1 028 200,00	2 250 221,00	1 977 876	272 345
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT					
PAKOLLISET VARAUKSET				-2 668	2 668
MUUT OIKAISUT	-80 000,00		-80 000,00	-119 934	39 934
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-80 000,00		-80 000,00	-122 602	42 602
TOIMINNAN RAHAVIRTA	3 198 421,00	-1 028 200,00	2 170 221,00	1 855 274	314 947
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
INVESTOINTIMENOT	-3 355 000,00	-165 000,00	-3 520 000,00	-3 012 620	-507 380
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN				7 316	-7 316
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKK LUOV TULOT					
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKK LUOV TULO	230 000,00		230 000,00	362 530	-132 530
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKK LUOV TULO	230 000,00		230 000,00	362 530	-132 530
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-3 125 000,00	-165 000,00	-3 290 000,00	-2 642 774	-647 226
TOIMINTA JA INVESTOINNIT NETTO	73 421,00	-1 193 200,00	-1 119 779,00	-787 500	-332 279
RAHOITUSTOIMINTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET				-1 940	1 940
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS				7 410	-7 410
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				5 470	-5 470
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	13 100 000,00	165 000,00	13 265 000,00	10 000 000	3 265 000
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-7 429 360,00		-7 429 360,00	-8 054 360	625 000
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS				-500 000	500 000
LAINAKANNAN MUUTOKSET	5 670 640,00	165 000,00	5 835 640,00	1 445 640	4 390 000
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET					
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN M				6 344	-6 344
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS				6 970	-6 970
SAAMISTEN MUUTOS				173 511	-173 511
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS				424 110	-424 110
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				610 935	-610 935
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	5 670 640,00	165 000,00	5 835 640,00	2 062 044	3 773 595
RAHAVAROJEN MUUTOS	5 744 061,00	-1 028 200,00	4 715 861,00	1 274 545	3 441 316
RAHAVARAT 31 12				2 526 126	-2 526 126
RAHAVARAT 1 1				1 251 581	-1 251 581
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	0		1 274 545	-1 274 545

10.3.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Talousarvion sitovista määrärahoista ja tuloarvioista esitetään yhteenvetotaulukko, johon on koottu kaikki valtuusto nähden sitovat erät (seuraavalla sivulla).

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEH MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

Talousarvion sitovista määrärahoista ja tuloarvioista esitetään yhteenvetotaulukko, johon on koottu kaikki valtuustoon nähden sitovat erät.

	Sito- vuus N B	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Hallintopalvelut											
Strateginen johto	B	-1 103 762		-1 103 762	-999 216	-104 546	80 000		80 000	122 596	-42 596
Maan käyttö ja kaavoitus	B	-117 478		-117 478	-68 746	-48 732	11 500		11 500	63 683	-52 183
Vaalit	B	-52 753		-52 753	-22 235	-30 518	27 000		27 000	13 847	13 153
Tarkastuslautakunta	B	-39 102		-39 102	-36 444	-2 658					
Hallintopalvelut/Toimistot	B	-1 972 253		-1 972 253	-1 942 073	-30 180	323 430		323 430	344 894	-21 464
Lomituspalvelut	B	-5 331 591		-5 331 591	-5 103 718	-227 873	5 451 830		5 451 830	5 311 964	139 866
Maaseutu toimi	B	-52 413		-52 413	-38 323	-14 090					
Palo- ja pelastustoimi	B	-562 492		-562 492	-562 492						
Ympäristötoimi	B	-274 000		-274 000	-222 653	-51 347					
Työterveyshuolto	B	-304 860		-304 860	-348 044	43 184	168 100		168 100	251 270,23	-83 170
Hyvinvointipalvelut											
Hallinto/opetus- ja varhais	B	-281 122		-281 122	-326 230	45 108	19 195		19 195	38 280	-19 085
Kirkonkylän koulu	B	-2 674 620	12 300	-2 662 320	-2 638 836	-23 484	25 500		25 500	23 907	1 593
Muu perusopetus	B	-3 302 380	-156 177	-3 458 557	-3 484 609	26 052	44 100		44 100	43 631	469
Erytisopetus/laitoskoulut	B	-1 443 196	-28 700	-1 471 896	-1 451 509	-20 387	62 000		62 000	65 501	-3 501
Yläkoulu	B	-3 473 613	-42 448	-3 516 061	-3 506 840	-9 221	334 275	36500	370 775	334 181	36 594
Lukio	B	-1 064 108	-32 100	-1 096 208	-1 068 542	-27 666				414	-414
Varhaiskasvatus	B	-5 269 223	9 335	-5 259 888	-5 239 902	-19 986	529 387		529 387	482 745	46 642
Hallinto/vapaa-aikatoimi	B	-56 867		-56 867	-48 932	-7 935	30 000		30 000	27 500	2 500
Kirjasto	B	-536 009		-536 009	-517 029	-18 980	17 000		17 000	20 390	-3 390
Kulttuuri	B	-177 619		-177 619	-188 075	10 456	23 600		23 600	24 019	-419
Oulujoki-opisto	N	-572 582	-18 760	-591 342	-640 247	48 905	448 688		448 688	450 619	-1 931
Nuoris	B	-111 403		-111 403	-98 589	-12 814	9 500		9 500	3 715	5 785
Likuntapalvelut	B	-626 058		-626 058	-633 713	7 655	91 300		91 300	78 633	12 667
Jäähalli	B	-163 582		-163 582	-167 129	3 547	103 780		103 780	99 908	3 872
Ulkoliikuntapaikat	B	-176 850		-176 850	-195 408	18 558					
Sosiaali- ja terveyspalvelut											
Hallinto	B	-267 915		-267 915	-264 842	-3 073	1 422		1 422	6 305	-4 883
Sosiaalityö	B	-3 314 121	-552 286	-3 866 407	-3 762 743	-103 664	810 819		810 819	782 957	27 862
Vammaispalvelu	B	-4 296 455	-228 429	-4 524 884	-4 812 229	287 345	430 100		430 100	513 088	-82 988
Vanhustyö	B	-7 591 088	-60 238	-7 651 326	-7 612 591	-38 735	1 416 130		1 416 130	1 318 205	97 925
Sairaanhoito	B	-3 306 986	-89 096	-3 396 082	-3 474 171	78 089	550 685		550 685	571 425	-20 740
Neuvola	B	-582 126	-96 382	-678 508	-609 785	-68 723	5 600		5 600	19 733	-14 133
Hammashuolto	B	-873 554	-48 190	-921 744	-979 678	57 934	282 600		282 600	290 648	-8 048
Terveyskeskussairaala	B	-2 413 293		-2 413 293	-2 508 901	95 608	430 000		430 000	535 495	-105 495
Erkoissairaanhoito	B	-10 789 782	-786 279	-11 576 061	-11 894 139	318 078					
Tekniset palvelut											
Hallinto	B	-308 232		-308 232	-330 132	21 900	7 110		7 110	12 496	-5 386
Ruoka- ja siivouspalvelut	N	-2 810 961	-19 500	-2 830 461	-2 834 860	4 399	2 950 826	19200	2 970 026	2 976 954	-6 928
Rakennukset	B	-2 745 741	-18 000	-2 763 741	-2 831 694	67 953	4 554 263	18 000	4 572 263	4 587 253	-14 990
Maarakentaminen	B	-956 920		-956 920	-807 848	-149 072	90 540		90 540	140 387	-49 937
Kaavoitus ja mittaus	B	-327 073		-327 073	-245 538	-81 536	389 540		389 540	464 000	-74 460
Rakennusvalvonta	B	-81 270		-81 270	-108 344	27 074	30 000		30 000	39 818	-9 818
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						29 510 000	1 052 750	30 562 750	30 082 545	480 205
Valtionosuudet	B						25 284 938		25 284 938	25 284 936	2
Korkotuotot	B						125 000		125 000	129 874	-4 874
Muut rahoitustulot	B						5 000		5 000	29 597	-24 597
Korkomenot	B	-445 000		-445 000	-403 437	-41 563					
Muut rahoitusmenot	B	-200		-200	-39	-161					
INVESTOINTIOSA											
Hallintopalvelut											
Kiinteä omaisuus	B	-100 000		-100 000	-57 009	-42 991	150 000		150 000	57 930	92 070
Talonrakennus	B	-480 000	-65 000	-545 000	-541 811	-3 189					
Irtain omaisuus	B	-450 000		-450 000	-369 564	-80 436					
Aineeton käyttöomaisuus	B	-10 000		-10 000		-10 000				184 667	-184 667
Hyvinvointipalvelut											
Talonrakennus	B	-570 000	51 700	-518 300	-540 054	21 754					
Irtain omaisuus	B	-30 000		-30 000	-29 343	-657					
Muu rakentaminen	B										
Sosiaali- ja terveyspalvelut											
Talonrakennus,sos.toimi	B				-15 897	15 897					
Talonrakennus, terveyst.	B	-105 000	-211 000	-316 000	-184 893	-131 107					
Irtain omaisuus	B	-40 000		-40 000	-26 470	-13 530					
Tekniset palvelut											
Talonrakennus	B	-470 000	-15 700	-485 700	-294 443	-191 257					
Irtain omaisuus	B	-30 000		-30 000	-24 000	-6 000					
Maarakentaminen	B	-1 070 000	75 000	-995 000	-929 135	-65 865				7 316	-7 316
RAHOITUSOSA											
Antolainauskseen muutokset											
Antolainasaamisten lis.					-1 940	1 940					
Antolainasaamisten väh.					7 410						
Lainakannan muutokset											
Pitkäaik.lainojen lisäys	B						13 100 000	165 000	13 265 000	10 000 000	3 265 000
Pitkäaik.lainojen väh.	B	-7 429 360		-7 429 360	-8 054 360	625 000					
Lyhytaikaisten lainojen mu	B				-500 000	500 000					
Valutus maksuvalmiuteen										610 935	-610 935
YHTEENSÄ		-81 635 013	-2 319 950	-83 954 963	-84 592 014	644 461	87 924 668	1 291 450	89 216 118	86 448 260	2 767 858

Liite 1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Arvostusperiaatteet ja – menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja – menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu tilitysjankohdan mukaisesti kuluvalle tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoön vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskenta-perusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoön tai sitä alempan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen käyttäen keskihintaa.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoön tai sitä alempan todennäköiseen luovutushintaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöt sekä kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisön (Muhoksen Vesihuolto Oy) aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu kunnan suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

2 TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

2) Toimintatuotot kunnan määrittelemänä kokonaisuuksina

Toimintatuotot tehtäväalueittain

ulkoinen	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Hallintopalvelut	6 084 920	6 225 807	5 872 684	6 070 510
Opetus- ja varhaiskasvatuspalv.	1 861 710	1 715 587	995 561	1 086 076
Vapaa-aikapalv.	385 011	394 123	385 011	394 123
Sosiaali- ja terveystalv.	21 027 692	20 705 437	4 007 658	4 134 986
Tekniset palvelut	3 250 134	3 086 011	1 685 910	1 554 960
Yhteensä	32 609 468	32 126 964	12 946 824	13 240 655

3) Verotulot eriteltyinä

Verotulojen erittely		
	2018	2017
Kunnan tulovero	25 619 619	24 970 073
Osuus yhteisöveron tuotosta	782 463	1 204 759
Kiinteistövero	3 680 463	3 661 910
Muut verotulot		
Verotulot yhteensä	30 082 545	29 836 742

4) Valtionosuudet eriteltyinä

Valtionosuuksien erittely		
	2018	2017
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	25 284 936	25 507 059
<i>Siitä:</i> Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	6 711 840	6 775 398
Opetus- ja kulttuuritoimen muu valtionosuus	-344 139	-211 652
Valmistavan op. rah.järjestelmämuutoksen kompensointi	0	57 540
Valtionosuudet yhteensä	24 940 797	25 295 407

Opetus- ja kulttuuritoimen muu valtionosuus sisältää vuodelta 2017 saatua lisäkorvausta 9.554€.

5) Palvelujen ostot eriteltyinä

Palvelujen ostot eriteltyinä

Kunta		
	2018	2017
Asiakaspalvelujen ostot	20 549 261	19 442 923
Muiden palvelujen ostot	6 880 401	6 710 246
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	27 429 662	26 153 169

Palvelujen ostot eriteltyinä

Kunta		
	2018	2017
Asiakaspalvelujen ostot	20 549 261	19 442 923
Muiden palvelujen ostot	6 880 401	6 710 246
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	27 429 662	26 153 169

6) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan. Kunnanvaltuusto on tarkastanut poistosuunnitelman 26.11.2012 § 107. Kunnanhallitus on 29.10.13 § 465 ja 25.2.14 § 8 vahvistanut kohteet, joissa on poikettu alarajasta.

Arvioidut poistoajat sekä poistomenetelmät ovat:

	Tasapoisto
Aineettomat hyödykkeet	
Kehittämismenot	2-5 vuotta*
Aineettomat oikeudet	5-20 vuotta*
Liikearvo	2-5 vuotta *
Muut pitkävaikutteiset meno	
Atk-ohjelmistot	2-5 vuotta *
Muut	2-5 vuotta *
*) erityisestä syystä voi olla enintään 20 vuotta	
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	20-50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-30 vuotta
Talousrakennukset	10-20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	20-30 vuotta
Asuinrakennukset	30-50 vuotta
Kiinteät rakennukset ja laitteet	
Kadut, tiet, tori ja puistot	15 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	15 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30 vuotta
Viemäriverkko	30 vuotta
Kaukolämpöverkko	20 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10 vuotta
Maakaasuverkko	20 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 vuotta
Sähkö, vesi ym. Laitosten laitoskoneet ja laitteet	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta
Koneet ja kalusto	
Rautaiset alukset	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	4 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	5 vuotta
Muut raskaat koneet	10 vuotta
Muut kevyet koneet	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms laitteet (koulujen ensikertainen kalustaminen)	5 vuotta
Atk-laitteet	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa

7) Selvitys tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Kaatopaikan jälkihoitovaraus 1.1.	73 563	78 667	73 563	78 667
Muutokset tilikaudella	-2 668	-5 104	-2 668	-5 104
Kaatopaikan jälkihoitovaraus 31.12.	70 895	73 563	70 895	73 563
PPSHP:n alijäämän kattaminen 1.1.				22 102
Muutokset tilikaudella				-22 102
PPSHP alijäämän kattamisvaraus 31.12.	0	0	0	0
Potilasvahinkovakuutusmaksuvaraus 1.1.	911 234	864 423		
Muutokset tilikaudella	23 248	46 811		
Potilasvahinkovakuutusmaksuvaraus 31.12.	934 482	911 234		
Pakolliset varaukset yhteensä	1 005 377	984 797	70 895	73 563

8) Selvitys olennaisista muihin toimintatuottoihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitoista ja olennaisista muihin toimintakuluihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappioista

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Muut toimintatuotot				
Asunto-osakkeiden myynnistä				
Maa-alueiden myyntivoitot	153 454	103 929	119 934	70 634
Rakennusten myyntivoitot		27 216		27 216
Muut myyntivoitot	1 413	3 670		
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	154 867	134 815	119 934	97 850
Muut toimintakulut				
Asunto-osakkeiden myynnistä				
Osakkeista (PPSHP)	0			
Maa-alueista				
Rakennuksista (OSEKK)	33 280			
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	33 280	0		

9) satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Satunnaiset tuotot				
Maa-ja vesialueiden luovutustulot	556 296			
Satunnaiset tuotot yhteensä				
Satunnaiset kulut				
Oulun Medikiinteistöt Oy:n osakkeiden luovutustappio	73 533			
Satunnaiset kulut yhteensä				

10) Muihin rahoitustuottoihin sisältyvät tuotot, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2018	2017
Osinkotuotot muista yhteisöistä	10 934	35 190
<i>Yhteensä</i>	<i>10 934</i>	<i>35 190</i>

3 TASEEN LIITETIEDOT**3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot**

11) Pysyvät vastaavat

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Aineettomat hyödykkeet yhteensä
2018			
Poistamaton hankintameno 1.1.	132 770,62	497 663,87	630 434,49
Lisäykset tilikauden aikana	65 881,28	18 667,56	84 548,84
Rahoitusosuudet tilikaudella		-7 316,07	-7 316,07
Vähennykset tilikauden aikana			0,00
Siirrot erien välillä			0,00
Tilikauden poisto	-79 222,93	-84 684,10	-163 907,03
Poistamaton hankintameno 31.12.	119 428,97	424 331,26	543 760,23

	Maa- alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksu ja keskeneräi- hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
2018							
Poistamaton hankintameno 1.1.	9 613 622,38	44 249 254,75	6 354 709,44	1 441 711,99	120 527,86	1 716 901,73	63 496 728,15
Lisäykset tilikauden aikana	64 359,20	971 272,07	1 208 082,96	406 636,70	0	277 719,80	2 928 070,73
Rahoitusosuudet tilikaudella							0,00
Vähennykset tilikauden aikana	-57 929,75						-57 929,75
Siirrot erien välillä		1 714 028,83				-1 714 028,83	0,00
Arvonalennus							0,00
Tilikauden poisto		-1 950 702,26	-631 414,03	-588 294,34			-3 170 410,63
Poistamaton hankintameno 31.12.	9 620 051,83	44 983 853,39	6 931 378,37	1 260 054,35	120 527,86	280 592,70	63 196 458,50

Pysyvien vastaavien sijoitukset							
2018	Osakkeet ja osuudet						
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Muut laina- saamiset	Muut saamiset Pal.kelp. liitt.maksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	504 000	143 985	6 397 658	1 980 067	70 000	257 085	9 352 795
Lisäykset							
Vähennykset				-184 667	-207	-5 262	-190 136
Kirjanpitoarvo 31.12.	504 000	143 985	6 397 658	1 795 400	69 793	251 823	9 162 659

Maa- ja vesialueet erittely

Maa- ja vesialueet erittely				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	92 869	92 423	92 869	85 519
Muut maa- ja vesialueet	9 829 173	9 757 237	9 527 182	9 528 103
Yhteensä	9 922 042	9 849 660	9 620 052	9 613 622

12) Omistukset muissa yhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Nimi	Kotipaikka	Kunnan- omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus €		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Muhoksen vesihuluto Oy	Muhos	100 %	100 %	922 886	2 449 283	24 136
Mimminetti Oy	Muhos	100 %	100 %	-19 793		-134
Kuntayhtymät						
Po-Po liitto	Oulu	2,09 %	2,09 %	33 110	208 291	13 008
Po-Po sairaanhoitopiiri	Oulu	2,57 %	2,57 %	4 391 803	5 945 085	287 094
Oulun seudun koulutusky	Oulu	3,65 %	3,65 %	3 302 454	1 320 620	54 156
Osakkuusyhteisöt						
Hirsijärven Vesi Oy	Tyrnävä	50 %	50 %	346 392	103 041	37 587
Koy Piilorivi	Muhos	50 %	50 %	172 046	119 136	8 190
Humanpolis Oy	Utajärvi	33 %	33 %	-11 742	84 088	3 945
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Koy Muhoksen vanh.talot	Muhos	23,07 %	23,07 %			
Yhteensä				9 137 157	10 229 544	427 981

Vaihtuvat vastaavat

13) Pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten erittely

Virhe. Linkki ei kelpaa.Virhe. Linkki ei kelpaa.

14) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot Osekk	2 823	2 612		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Muut tulojäämät	339 748	268 203	220 133	182 683
Kelan korvaus työterv.h.	200 192	186 590	157 306	149 838
Eu-tuet ja avustukset	3 463	19 484		
Muut siirtosaamiset	609 214	488 456	448 334	376 694
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yht.</i>	1 152 616	962 733	825 773	709 215

3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

15) Oman pääoman erittely

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Peruspääoma 1.1.	27 287 120	27 287 120	27 287 120	27 287 120
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	27 287 120	27 287 120	27 287 120	27 287 120
Säätiöiden ja yhd.peruspääomat	4 322	4 322		
Liittymismaksurahasto 1.1.	579 600	579 600		
Lisäykset				
Liittymismaksurahasto 31.12.	579 600	579 600		
Muut omat rahastot 1.1.	207 465	197 961		
Lisäykset	21 562	9 504		
Muut omat rahastot 31.12.	229 027	207 465		
Ed. tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	4 020 022	3 227 481	4 601 498	3 912 118
Siirrot rahastoon PPL	-8 321	-6 782		
Kirjaus voittovaroja vastaan PPSHP		-25 466		
Konsernieliminoinnit	-57 741	-12 332		
Ed.tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	3 953 960	3 182 901	4 601 498	3 912 118
Tilikauden yli-/alijäämä	-821 888	837 121	-1 365 060	689 380
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>31 232 141</i>	<i>32 098 530</i>	<i>30 523 558</i>	<i>31 888 618</i>

16) Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Pitkäaikaiset velat		
	2018	2017
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 950 308	6 039 470
Lainat julkisyhteisöiltä		16 921
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>6 950 308</i>	<i>6 056 391</i>

17) Pakolliset varaukset

Erittely pakollisista varauksista				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Muut pakolliset varaukset				
Kunta				
Kaatopaikan jälkihoitovaraus	70 895	73 563	70 895	73 563
Ppshp ky				
Potilasvahinkovakuutus	836 051	911 234		
Oulun Medipakoiutus Oy pääomasijoitus	98 431			
Muut pakolliset varaukset yhteensä	1 005 377	984 797	70 895	73 563

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Kaatopaikan jälkihoitovaraus 1.1.	73 563	78 667	73 563	78 667
Muutokset tilikaudella	-2 668	-5 104	-2 668	-5 104
Kaatopaikan jälkihoitovaraus 31.12.	70 895	73 563	70 895	73 563
PPSHP:n alijäämän kattaminen 1.1.				22 102
Muutokset tilikaudella				-22 102
PPSHP alijäämän kattamisvaraus 31.12.	0	0	0	0
Potilasvahinkovakuutusmaksuvaraus 1.1.	911 234	864 423		
Muutokset tilikaudella	-75 183	46 811		
Potilasvahinkovakuutusmaksuvaraus 31.12.	836 051	911 234		
Pakolliset varaukset yhteensä	906 946	984 797	70 895	73 563

18) Velat tytäryhteisöille ja kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä

Vieras pääoma				
	2018		2017	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöille				

Ostovelat			
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä			
Ostovelat		799 920	919 629
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>		<i>799 920</i>	<i>919 629</i>

19) Muiden velkojen erittely

Muiden velkojen erittely		
	Konserni	
	2018	2017
Muut velat pa.		
Liittymismaksut	2 012 268	1 962 309
Muut velat	16 004	17 222
<i>Muut velat yht.</i>	<i>2 028 272</i>	<i>1 979 531</i>

20) Olennaiset siirtovelat

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	62 991	88 858		
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivuk.jaksotukset	4 978 820	4 743 617	3 087 893	3 009 338
Korkojaksotukset	41 219	50 460	39 532	48 292
Lakisääteiset vak.maksut	100 857	559	99 867	
Eläkevakuutusmaksut	521 699	494 642	514 856	485 441
Potilasvakuutusvelka	107 096	109 818		
Tasausrahastolaskutus	73 490	69 106		
Muut siirtovelat	577 354	393 795		
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>6 463 526</i>	<i>5 950 855</i>	<i>3 742 149</i>	<i>3 543 071</i>

4 VAKUUKSIA, VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

21) Velat, joista pantattu, kiinnitetty tai muulla tavalla annettu vakuudeksi omaisuutta

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin		
	Konserni	
	2018	2017
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitop.		
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	90 300	170 373
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	179 900	352 563

22) Vakuudet, jotka annettu samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet		
	Konserni	
	2018	2017
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitop.		
Pantatut tonttien vuokraoikeudet	0	28 890

Taseeseen sisältyvät vastuusitoumukset ja vastuut

23) Vuokravastuut

Vuokravastuut				
alv 0%	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Vuokrasopimusvastuut, Ppshp				
Vuokravastuut yht, voimassa 30.11.2037	572 420	645 957		
- seuraavalla tilik. maksettava osuus	97 583	92 640		
Vuokravastuut yht, voimassa 31.7.2021 Ppl	22 624	31 820		
- seuraavalla tilik. maksettava osuus	9 050	9 092		
Muut vuokravastuut yht. Osekk	136 134	163 011		
Leasingvastuut yhteensä alv 0%	199 565	168 354	29 890	24 579
- seuraavalla tilik. maksettava osuus	65 569	64 508	10 715	15 380
<i>Yhteensä</i>	930 743	1 009 142	29 890	24 579

24) Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen ja muiden puolesta

Vastuusitoumukset				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yht. puolesta				
Alkuperäinen pääoma			300 000	300 000
Jäljellä oleva pääoma			92 932	107 864
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	3 792 998	3 792 998	3 792 998	3 792 998
Jäljellä oleva pääoma	124 060	294 340	124 060	294 340

Kunnan takaukset muiden puolesta sisältää kunnan takaaman lainan Kunta-Asunnot Oy:lle (Koy Mesimarjan laina)

Lisäksi on täytetakausta Kunta-Asunnot Oy:n lainasta 1.295.416

<u>kunta</u>	<u>alkup po</u>	<u>jäljellä</u>
vanhustentalot	145 146	29 060
hirsijärven vesi	200 000	95 000
kunta-aravat	3 447 852	0
	3 792 998	124 060

Kuntien takauskeskuksen takausvastuut

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2018	2017
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	51 488 809	50 355 448
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	33 079	33 281

25) Muut taloudelliset vastuut

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Sopimusvastuut				
Muut sitoumukset	215 962	200 723		
Vammaispalvelulakiin perustuva tuetun asumisen vastuu	289 010	289 574		
<i>Sopimusvastuut yhteensä</i>	504 972	490 297		
Johdannaissopimukset (ppshp)				
Koronvaihtosopimukset				
Käypä arvo (pankin ilm.)	-10 659	-21 484		
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yht.	688 278	769 288		
Korkokattosopimus				
Käypä arvo (pankin ilm.)	1 029	345		
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yht.	40 156	80 312		
Johdannaissopimukset (osekk)				
Koronvaihtosopimukset				
Käypä arvo		2 567		
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yht.		275 654		
Arvonlisäveron palautusvastuu	6 790 285	7 349 930	6 593 335	7 013 191

5 HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

26) Henkilöstön lukumäärä

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2018	2017
Konsernipalvelut	146	139
Hyvinvointipalvelut	349	345
Opetus- ja varhaiskasvatuspalv.		
Vapaa-aikapalvelut		
Sosiaali- ja terveyspalvelut	234	235
Tekniset palvelut	86	84
<i>yhteensä</i>	815	803

27) Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut

Henkilöstökulut		
	2018	2017
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan		
Palkat ja palkkiot	23 818 888	23 192 787
Eläkekulut	5 267 501	5 324 465
Muut henkilösivukulut	1 004 897	1 168 612
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	54 787	88 344
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	30 146 074	29 774 208

28) Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2 018	2017
Läänin vihreä piirijärjestö	53	105
Sdp Muhoksen paikallisjärj.	1 419	1 225
Muhoksen kokoomus	1 048	1 211
Muhoksen perussuomalaiset	879	1 317
Siniset	814	
Muhoksen vasemmisto	2 101	1 846
Keskustan Muhoksen kunn.järj.	3 823	4 199
Keskusta Utajärvi	68	46
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yht.</i>	10 204	9 949

29) Lakisääteistä tilintarkastusta suorittavalle tilintarkastusyhteisölle maksettavat palkkio

Tilintarkastajan palkkiot		
	2018	2017
KPMG		
Tilintarkastuspalkkiot	8 200	9083
Muut tilintarkastajlle kuuluvat tehtävät	550	
Tarkastuslautakunnan avustaminen		
Muut palkkiot	14 456	
<i>Palkkiot yhteensä</i>	23 206	9 083

30) Intressitahotapahtumat

Kunnanjohtajan kanssa on 8.5.2017 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 12 kk:n palkkaa vastaavasta erokorvauksesta.

MAANKÄYTTÖSOPIMUKSISTA KUNNALLE AIHEUTUVAT VELVOITTEET V. 2018**PUHAKAN ALUEEN ASEMAKAAVA**

Asemakaava laadittu, valtuusto hyväksynyt 28.9.2006 § 43

Sopimus asemakaavan toteuttamisesta 4.9.2006

Muhoksen kunta / Pohjola Seppo, Pohjola Pertti

Muhoksen kunta / Keinänen Terttu

Kunnallistekniikan rakentaminen ja kunnossapito

Kadut

Sopimusalueella asemakaavassa osoitettujen katujen suunnittelusta ja rakentamisesta vastaa Muhoksen kunta.

Katualueet on suunniteltu ja rakennettu kunnan hyväksymien suunnitelmien mukaisesti ja kunnan valvonnassa siinä aikataulussa, kuin alueen korttelien rakentaminen edellyttää, kuitenkin viimeistään kahden vuoden aikana (asfaltointi neljän vuoden aikana) siitä, kun sopimusalueen asemakaava on saanut lainvoiman.

Katujen asfaltointi ja katujen viimeistelytyöt ovat tekemättä 31.12.2017.

KONTTILAN ALUEEN ASEMAKAAVA

Asemakaava laadittu, valtuusto hyväksynyt 30.1.2012 § 5

Sopimus asemakaavan toteuttamisesta 2.4.2012

Keinänen Lusua RN:o 494-403-7-91

Muhoksen kunta / Keinänen Terttu

Kunnallistekniikan rakentaminen ja kunnossapito

Kadut

Sopimusalueella asemakaavassa osoitettujen katujen suunnittelusta ja rakentamisesta vastaa Muhoksen kunta.

Katualueen rakentamissuunnitelma hyväksytty, tekninen lautakunta 12.4. § 39.
Konttilanmutka –niminen katu rakennettu vuonna 2016, kadun päällystystyöt tekemättä 31.12.2017.

LEPPINIEMEN ALUEEN ASEMAKAAVA

Asemakaava laadittu, valtuusto hyväksynyt 25.11.2013 § 111

Yhdyskuntarakentamisen maankäyttö sopimus 20.1.2014, Muhoksen kunta / Ameta Oy

Ma. tilasta Leppiniemi RN:o 494-403-198-1

Ma. tilasta Koskipohjola RN:o 494-403-2-119

Kadut

Sopimusalueella asemakaavassa osoitettujen katujen suunnittelusta ja rakentamisesta vastaa Muhoksen kunta.

Alueen kunnallistekniikka toteutetaan katuosittain erikseen sovittavalla aikataululla. Sopimusvelvoitteet täytettävä viimeistään vuoden 2023 loppuun mennessä.

Korvauksena alueen kunnallistekniikan rakentamisesta maanomistaja Ameta Oy luovuttaa kunnalle sopimuksessa esitetyt asemakaavan mukaiset tontit. Luovutuskirja alueelta 1 on allekirjoitettu 24.6.2016.

Muhos 18.1.2018

Kunnanjohtaja   Jukka Syvävirta